

Utvalg: Kontrollutvalet
Møtestad: Kommunestyresalen, Rådhuset Tysnes kommune
Dato: 05.03.2019
Tidspunkt: 10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Kari Marie Nygard tlf. 916 64 183 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Til varamedlemar er denne innkallinga å sjå på som ei orientering.
Dersom det vert aktuelt at varamedlemar må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

Det er planlagt at Kari Marie Nygard møter frå sekretariatet, på dette møtet.

Britt Sørensen Dalsgård
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Kopi: Vararepresentantar til kontrollutvalet
Ordførar
Revisor
Rådmann

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
PS 1/19	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 2/19	Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte		
PS 3/19	Forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenestene		2019/21
PS 4/19	Orienteringssak om etikk-arbeid i Tysnes kommune		2016/68
PS 5/19	Årsmelding for kontrollutvalet sitt arbeid i 2018		2016/72
PS 6/19	Årsrapport frå skatteoppkrevjaren og kontrollrapport frå Skatteetaten for 2018 - Tysnes kommune		2016/69
PS 7/19	Møteplan for kontrollutvalet for 2019		2016/35
PS 8/19	Kurs i regi av Deloitte i 2019		2015/1
PS 9/19	Referatsaker		
RS 1/19	Rekneskap 2018 og budsjett 2019 for kontrollutvalet		2016/45
RS 2/19	Vedtak frå kommunestyret om forvaltningsrevisjon helsestasjons- og skulehelseteneste		2018/27
RS 3/19	Invitasjon til høring - ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift		2019/11
RS 4/19	FKT - Høringsutkast - Veileder - Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor		2019/13
RS 5/19	Forum for kontroll og tilsyn - Medlemsinformasjon februar 2019		2019/13
RS 6/19	NKRF kontrollutvalgskonferanse 30.-31. jan. 19 - program		2016/2
PS 10/19	Gjennomgang av møteprotokollar		2015/200
PS 11/19	Eventuelt		

PS 1/19 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 2/19 Godkjenning av møteprotokoll frå forrige møte

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 217
Arkivnr: 2019/21-7
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	3/19	05.03.2019

Forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenestene

Bakgrunn

Plan for forvaltningsrevisjon for val-perioden 2016 – 2020 blei vedteke av kommunestyret 13.12.16. Første del av vedtaket som kommunestyret gjorde lyder slik:

«Framlegg til plan for forvaltningsrevisjon for 2016-2020 vert vedteken slik den ligg føre med følgjande endringar til punkt 2.1.:

Forvaltningsrevisjon av informasjonstryggleik og personvern vert prioritert som prosjekt nummer 4.

Forvaltningsrevisjon av sakshandsaming og etterleving av forvaltningslova og tilbod til minoritetsspråklege elevar i grunnskulen vert prioritert som prosjekt nummer 2.

Forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie og omsorgstenestene vert prioritert som prosjekt nummer 3.»

Prosjektet som då stod som første prioritet i planen, etter kommunestyret sitt vedtak var «Forvaltningsrevisjon av helsestasjon og skulehelseteneste». Dette prosjektet blei gjennomført i 2018, og rapport etter forvaltningsrevisjonen blei lagt fram for kommunestyret 12.12.18.

I det same møtet, i PS 54/19 – Budsjett 2019 - økonomiplan 2019 – 2022, gjorde kommunestyret slikt vedtak som del av budsjettvedtaket:

«Kommunestyret ynskjer at forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie og omsorgstenestene, som er prioritert som nr. 3 i plan for forvaltningsrevisjon, skal gjennomførast i 2019.»

På møte i kontrollutvalet 29.11.18 fekk kontrollutvalet orientering om bemanningssituasjonen i pleie og omsorgssektoren. Stikkord for orienteringa var:

- *Bemanningssituasjonen på både sjukeheimen og i heimetenestene*
- *Vikarbruk*

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

- *Utfordringar med å få søkjarar til stillingar*
- *Utfordring med heile stillingar – kontra deltids-stillingar*
- *Nok ressursar for å gje tilfredstillande tenester til dei brukarane som bur i eigen bustad*
- *Søknad på / behov for sjukeheimsplass / evt. avlastningsplassar*

Etter orienteringa som blei gjeve, bad kontrollutvalet om at det skulle utarbeidast eit notat med oppsummering av informasjonen. Notat frå helse- og sosialsjef / rådmann er motteke og ligg som vedlegg til denne saka. Rådmann har og stadfesta at han kan orientera til kontrollutvalet i møte 05.03.19 om nærare bakgrunn for kommunestyret sitt vedtak om å vedta forvaltningsrevisjon av pleie- og omsorgstenestene.

Drøfting

Med dette som bakgrunn blir kontrollutvalet invitert til å bestilla forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenestene. I dette møtet bør utvalet formulera eit føremål med prosjektet. Vidare bør utvalet definera og avgrensa prosjektet nærmare, t.d. ved å formulera problemstillingar som ein vil at revisor skal finna svar på.

Tidsperspektiv for gjennomføring:

Det er valg til hausten og noverande kontrollutval vil ha sitt siste møte denne valperioden i september. Dette vil vera svært knapp tid for å leggja fram rapport etter denne forvaltningsrevisjonen. Det er meir rimeleg at arbeidet vert avslutta seinare på hausten, og at resultatet frå revisjonen vert lagt fram for det nye kontrollutvalet som vert konstituert i løpet av oktober / november.

For å koma raskt i gang med forvaltningsrevisjonen kan kontrollutvalet og vurdere å godkjenna prosjektplanen som vert lagt fram ved at forslaget til prosjektplan vert sendt ut til kontrollutvalet på mail, med kort uttalefrist, og at utvalsleiar i samråd med sekretariatet får fullmakt til endeleg godkjenning og bestilling av prosjektet.

Konklusjon og tilråding

Det vert tilrådd at kontrollutvalet ber Deloitte gjennomføra forvaltningsrevisjon av forvaltning av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenestene. Sekretariatet vil tilrå at kontrollutvalet ber om at forvaltningsrevisor frå Deloitte deltek aktivt i dette arbeidet.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ønskjer at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av forvaltning av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenesta.
2. Deloitte vert beden om å levera forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve inkludert føremål, problemstillingar, evt. avgrensingar, ressursbruk og tidspunkt for levering av revisjonsrapport.
3. Forslag til prosjektplan vert å sende sekretariatet innan2019.
4. Alt. 1.: Prosjektplanen skal godkjennast av kontrollutvalet i neste møte.
Alt. 2.: Prosjektplanen skal godkjennast ved utsending på mail til kontrollutvalet, med kort uttalefrist (2.dagar), og at utvalsleiar i samråd med sekretariatet vert gjeve fullmakt til endeleg godkjenning og bestilling av prosjektet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- Partsbrev vedr. orienteringssak om bemanningssituasjonen i pleie- og omsorgssektoren Tysnes kommune

TYSNES KOMMUNE

Rådhuset

Uggdalsvegen 301

5685 UGGDAL

Telefon 53437020

Kari Marie Nygard

UGGDAL, 11.02.2019

<i>Saksnr.</i>	<i>Dok.nr</i>	<i>Arkivkode</i>	<i>Avd/Sek/Saksh</i>	<i>Dykkar ref.</i>
18/709-2	884/19	031	TK//STDAL	

PARTSBREV VEDR. ORIENTERINGSSAK OM BEMANNINGSSITUASJONEN I PLEIE- OG OMSORGSSEKTOREN TYSNES KOMMUNE

Me viser til partsbrev dagsett 4. desember f.å.

I oversendinga ber kontrollutvalet om at det vert utarbeidd eit notat med oppsummering av informasjon som vart gjeve i ovannemnde sak til kontrollutvalet 29. november f.å,

Kommunalsjef for helse og sosial har gjeve ei slik skrifleg oppsummering av situasjonen per orienteringstidspunkt:

«Bemannings situasjonen på både institusjon og heimetenestene

Pleie- og omsorgstenestene har vore gjennom ei stor omstilling i 2018 med færre antall institusjonsplassar, oppstart av nytt dagsenter og auka press på heimetenester.

Tysnes omsorgssenter

Det kan sjå ut for at rekneskapen for inneverande år samsvarar godt med budsjetterte midlar. Det er første året med nytt driftskonsept, og både sengetal og tal tilsette er redusert. Vi starta samstundes opp med dagsenterdrift 4 dagar i veka. Samla tal årsverk er redusert med omlag 3, frå 39 til 36.

Eininga vurderer heile tida kva som er mogeleg i høve til effektiv drift, opp mot forsvarlege tenester. All innleige vert kritisk vurdert for å halda kostnadane nede.

Året som no snart er omme har som venta vore krevjande, med mykje omstilling. Vi ser at drifta går seg til, men at personalressursane er knappe i høve til tenesta vi skal yta.

Ein kan spørja seg om dette eigentleg er effektivt, eller om det på lengre sikt går ut over rekruttering, omdømme og kvalitet på tenestene.

➤ Krav og forventningar til kvaliteten på tenestene er stadig aukande.

- Sentrale føringar pålegg oss til dømes å kartlegge, overvake og rapportere status for alle pasientar opp mot til dømes ernæring, legemiddelbruk, fallfare, risiko for sårutvikling, infeksjonsstatus, samtykkekompetanse osv.
- Det er og føringar og forventningar på å gje brukarane aktivitetar og kulturelle opplevingar. Omsorgssenteret har som mål å tilby dette i Storstova til alle brukarar, både i institusjon og bustader. Stillinga som koordinerte dette tidlegare er tatt bort, og mykje fell no på leiar av institusjonen.
- Pasientgruppa er meir hjelpe- og pleietrengande, sidan vi har redusert tal institusjonsplassar er det ei venta utvikling.
- Samhandlingsreforma, rask utskrivning, meir avansert behandling.
- Frå 01.01.2016 er vi som kjent pålagt å tilby kommunal akutt døgnplass (KAD) til innbyggjarane våre. Dette fungerer bra, men drifta, særleg på ettermiddag er sårbar for dei ekstra oppgåvene dette medfører. I budsjettinnspel er meldt behov for ein ekstra pleiar på ettermiddag, som kan «gå mellom» avdelingane.
- Sjukepleiarsida treng styrkast i høve til beredskap.
- Vi treng å styrka kompetanse hjå personell, og difor rekne noko meir lønsmidlar til kurs, opplæring og eventuell hospitering hjå 2. line tenesta.
- Ønskje for neste budsjettår er difor på om lag 2 årsverk, 1,5 til styrking av kveldsvaktene, og 0,5 kultur/ aktivitet.

Open omsorg

Open omsorg har i 2018 hatt auka bemanning via ekstra midlar til 1 dagvakt måndag – fredag, og 1 seinvakt dagleg.

Det vil i 2019 verte skipa 3 nye stillingar tilsvarande 2,4 årsverk, ønskje om at desse stillingane vert skipa som sjukepleiar. Kommunen har dei siste åra fått tilført mange nye oppgåver som tidlegare vart handtert i helseforetaka, på bakgrunn av dette ser ein behov for å ha ein god fagkompetanse i linja.

Smartvakt er no installert i kommunen, med unntak av 2 brukarar, der det ikkje er dekning.

Vikarbruk

Det vert nytta innleige frå vikarbyrå både i institusjon og open omsorg. Dette har vore nødvendig for å ha fagfolk på vakt til ein kvar tid. Dette gjeld i ledige stillingar i form av vikariat, vakante stillingar, sjukevikar, ferievikar etc.

Utfordringar med få søkjarar til stillingar

Stillingar blir lyst ut internt og eksternt, og søkjarmassen varierer. Det viser seg i særskilt grad å vera vanskar med å rekruttere til vikariat der det er krav om utdanning som sjukepleiar. Det er eit mål at noko av dette vert løyst om me får etablert vikarpool for tenesta i 2019.

Utfordring med heile stillingar – kontra deltidstillingar

Dette er ei sak ein skal greie ut nærare i 2019.

Nok ressursar for å gje tilfredstillande tenester til dei brukarane som bur i eigen bustad.

I omsorg pluss er det alltid 1 person på vakt både dagtid og kveldstid. I tillegg har dei fleste heimhjelp/ praktisk bistand i.h.t reinhald, innkjøp m.m. Mange har og tilbod om dagsenter 4 dagar per veke. I tillegg kjem onsdagstreff med friviljuge for denne gruppa. Bebuarane er og inkludert i alle kulturelle og sosiale aktivitetar som går føre seg på senteret.

På natt er det felles nattevakter med institusjonen. Det er 3 nattevakter knytt til Tysnes omsorgssenter, ein av desse er dedikert til å rykke ut i open omsorg. Fleire av leigetakarane i omsorg pluss har faste tilsyn på natt, og har tilgang på like rask hjelp ved akutte behov som institusjonsbebuarane.

Søknad på/behov for sjukeheimsplass / evt. avlastningsplassar

Pr. dato er det 24 i langtidsopphald, 4 i korttidsopphald, 1 rom avsett til ØH plass. Det er p.t. ingen søkjarar på venteliste. Søknader blir handsama etter vedteken forskrift om tildeling av langtidsopphald i institusjon eller tilsvarende bustad særleg tilrettelagt for heildøgns tenester i Tysnes kommune, av 13.06.2017.

Uggdal 29.11.2018

Hildur Heie
helse- og sosialsjef»

Dersom det skulle vera behov for ytterlegare avklaringar stiller me oss til disposisjon.

Med helsing
Tysnes kommune

Steinar Dalland
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent, og krev difor ingen signatur.

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 007
Arkivnr: 2016/68-9
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	4/19	05.03.2019

Orienteringssak om etikk-arbeid i Tysnes kommune

Bakgrunn

Det er sendt slik mail til rådmann:

«Kontrollutvalet ønsker å få ei orientering om etikk-arbeidet i kommunen ein gong for året, og gjerne i starten av eit nytt år.

Det blei vedteke nye etiske retningslinjer for Tysnes kommune i kommunestyret 10.04.18. Desse blei lagt fram som referatsak for kontrollutvalet i møte 20.09.18. Sekretariatet har notert at kontrollutvalet ønskjer ei ny orienteringssak om etikk-arbeid i første møte 2019.

Orientering om etikk-arbeid kan til dømes innehalda opplysningar om:

- Kva er gjort på området siste året ?*
- Kva er planlagt å gjera vidare framover ?*
- Er det gjennomført case-øvingar om etikkspørsmål eller situasjonar der ein kan møte spørsmålstillingar vedr. antikorupsjon ?*
- Korleis er etikk-spørsmål sett på agendaen innan dei ulike einingane ?*
- Er det halde kurs / deltaking på seminar om desse temaene ?*

Kan rådmann og samstundes orientera til kontrollutvalet om stoda når det gjeld arbeid med personvern i Tysnes kommune etter nytt regelverk som tok til å gjelda i 2018 ?»

Konklusjon

Rådmann har svara tilbake at han kan orientera om dette i møtet 05.03.19.

Dei etiske retningslinjene for Tysnes kommune finn ein på heimesida under – Politikk – Reglement – Etiske retningslinjer. Orienteringssaka vert med dette lagt fram for kontrollutvalet.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek informasjonen til orientering.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 146
Arkivnr: 2016/72-15
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	5/19	05.03.2019

Årsmelding for kontrollutvalet sitt arbeid i 2018

Bakgrunn

Sekretariatet har utarbeidd forslag til årsmelding for kontrollutvalet for 2018. Årsmeldinga skal gje eit oversyn over kva utvalet har arbeidd med i året som gjekk.

Føremålet med årsmeldinga skal og vera å melda tilbake til kommunestyret, som er kontrollutvalet sin oppdragsgjevar, resultata av utvalet sitt arbeid. Årsmeldinga peikar både på handsaming av saker som er slutført frå kontrollutvalet si side, og på kva som må følgjast opp vidare framover.

Konklusjon:

Årsmeldinga frå kontrollutvalet må reknast som ein del av den lovpålagte rapporteringa frå utvalet til kommunestyret. Sekretariatet meiner difor at det vil vera rett at kommunestyret godkjenner årsmeldinga i eiga sak, slik det har vore gjort dei siste åra.

Forslag til innstilling

Kommunestyret godkjenner årsmelding for kontrollutvalet for 2018.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- Årsmelding for kontrollutvalet i Tysnes kommune 2018.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

TYSNES KOMMUNE

ÅRSMELDING 2018

FOR KONTROLLUTVALET I

TYSNES KOMMUNE

1 **Føremål og oppgaver for kontrollutvalet**

Føremålet med kontrollutvalet sitt arbeid er å medverke til at det vert allmenn tillit til at kommunen sine oppgaver vert løyst på best mogleg måte, og i samsvar med gjeldande lover og forskrifter. I «Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar» finn ein i kap. 3 «Alminnelige regler om kontrollutvalgets ansvar og oppgaver». I § 4 står det mellom anna:

«Kontrollutvalget skal føre det løpende tilsyn og kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret, herunder påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.»

Opgåvene til utvalet omfattar alt innanfor tilsyn og kontroll, både rekneskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

2 **Samansetjing av kontrollutvalet.**

Kontrollutvalet for perioden 2015 – 2019 er slik samansett :

Medlemmer :

1. Britt Sørensen Dalsgård, (Ap), leiar
2. Lorentz Lunde, (Krf), nestleiar
3. Patrick Russel Madsen (Ap)

4. Magne Ivar Fauskanger (Frp)
5. Kirsten Gunn Epland (H)

Varamedlemmer :

Vara for 1, 2 og 3:

1. Lars Enes, (Krf)
2. Lene Bergesen Kleppe, (Ap)
3. Inger Johanne Røssland (Ap)

Vara for 4 og 5:

1. Helge Hauge (Sp)
2. Linbjørg Lunde, (V)
3. Arne Onarheim, (H)

I følgje lova skal minst ein av medlemmane i kontrollutvalet og vera medlem av kommunestyret. Patrick Russel Madsen er kommunestyremedlem.

3 **Om verksemda til kontrollutvalet i 2018**

- Kontrollutvalet hadde 5 møter i 2018, og handsama 48 saker.
- Ordførar har møterett i kontrollutvalet og har møtt på dei fleste møta.
- Rådmann og andre tilsette i kommunen har møtt for å informera til kontrollutvalet, når dei har vorte innkalla.
- Revisjonen har og møtt på alle møta i kontrollutvalet.
- Kontrollutvalet har fått tilgang til den informasjonen det vart bede om.

4 **Sekretariatsordninga**

I kommunelova § 77 pk.10 står det at kommunestyret skal sørgja for sekretærbistand til kontrollutvalet. Sekretærfunksjonen kan ikkje leggast til kommunen sin administrasjon.

Utdrag frå § 20 i Forskrift om kontrollutvalg - «Kommunestyret skal sørge for at kontrollutvalget har sekretærbistand som til enhver tid tilfredstiller utvalgets behov. Sekretariatet skal påse at de saker som behandles av kontrollutvalget er forsvarlig utredet og et utvalgets vedtak blir iverksatt. Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens administrasjon og av den eller de som utfører revisjon for kommunen. Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til kommunens administrasjon.»

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune utfører sekretariatstenesta for kontrollutvalet i Tysnes kommune. Kari Nygard har utført sekretæroppgåver på kontrollutvalsmøta.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune er også sekretariat for kontrollutvalet i fylkeskommunen, samt kontrollutvala i desse kommunane: Tysnes, Stord, Kvinnherad, Bømlo, Fitjar, Ulvik, Eidfjord, Kvam, Ullensvang, Odda, Voss, Fusa, Øygarden, Sund, Samnanger, Askøy og Vaksdal. Sekretariatet utfører og sekretariatstenester for kontrollutvalet i Bergen Kirkelige Fellesråd.

Avtale om sekretariatstenester for kontrollutvalet i Tysnes kommune gjeld frå 01.01.2017 til 30.06.2020, med opsjon på ytterlegare 2 år.

5 **Revisjonstenesta**

Kontrollutvalet skal på vegne av kommunestyret ha tilsyn med den kommunale forvaltninga. Utvalet må halda seg orientert om kva saker revisjonen arbeider med og føra tilsyn med at revisjonsarbeidet er å jour og føregår i samsvar med forskrift og vedtak.

Deloitte AS er revisor for Tysnes kommune. Noverande avtale gjeld fram til og med 30.06.2020. Deloitte har lagt fram revisjonsmelding, slik kravet er, samt rapportar og annan informasjon om revisjonen sitt arbeid.

På grunnlag av revisjonen sine rapportar, rekneskapsplan og annan informasjon, har utvalet ført tilsyn med at forvaltninga er i samsvar med gjeldande lover, forskrifter og vedtak. Utvalet skal vidare i samarbeid med revisjonen gjennomføra ei systematisk vurdering av bruk og forvaltning av dei kommunale midlar, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat (forvaltningsrevisjon).

Til dagleg er det den valde revisor som utfører tilsynet og kontrollen mot kommunen, men kontrollutvalet har eit eige ansvar med å sjå til at arbeidet vert tilfredstillande utført. Kommunelova stiller krav om at utvalet sjølv må visa ei aktiv haldning. For å få utført det arbeid utvalet er pålagt, er ein avhengig av god kommunikasjon med kommunestyret, administrasjonen i kommunen og revisor. Samarbeidet har vore godt med dei aktuelle aktørar. Ansvarleg revisor har vore partner i Deloitte Bjarne Ryland, som i tråd med regelverket har lagt fram eigenvurdering for at Deloitte er uavhengig i høve til Tysnes kommune.

6 **Arbeid med forvaltningsrevisjon. Plan for forvaltningsrevisjon for perioden 2016 – 2020**

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 10 om Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegera til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektorer og virksomheter.”

Plan for forvaltningsrevisjon vart vedteken, med nokre endringar i rekkefølge på prioriterte prosjekt, i kommunestyremøte 13.12.2016.

6.1 **Gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2017. Forvaltningsrevisjon av helsestasjons- og skulehelseteneste**

Kontrollutvalet drøfta i sitt første møte i 2018, 06.02.18, sak vedr. «Oppstart av prosjekt innan forvaltningsrevisjon». Det blei i møtet gjeve ei grunding orientering til kontrollutvalet om dei prosjekta som var aktuelle. Dei prosjekta som var mest aktuelle var:

- Forvaltningsrevisjon av helsestasjon og skulehelseteneste
- Forvaltningsrevisjon av kapasitet og etterleving av rutinar og regelverk innan pleie- og omsorgstenestene

Kommunestyret hadde og gjort vedtak om at kontrollutvalet burde vurdere konkurranseutsetting av forvaltningsrevisjonsprosjekt, og utvalet drøfta også dette grundig.

Kontrollutvalet fatta slikt vedtak i møte 06.02.18.:

1. «Kontrollutvalet har vurdert konkurranseutsetting av arbeid med forvaltningsrevisjon prosjekt for prosjekt. I vedteken plan for forvaltningsrevisjon for valperioden er det lista opp fire prioriterte prosjekt. Ingen av dei er gjennomført. Utvalet ser at resultatet av å konkurranseutsetja dette arbeidet nå, ville vera at ein heller ikkje får gjennomført noko forvaltningsrevisjonsprosjekt i 2018. Kontrollutvalet vil prioritera å få gjennomført eit prosjekt i 2018.
2. Kontrollutvalet vil gjennomføra forvaltningsrevisjon innan helsestasjon og skulehelseteneste.

3. *Deloitte vert beden om å levera forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, evt. avgrensingar og ressursbruk.*
4. *Forslag til prosjektplan vert å levera til sekretariatet seinast innan 27.02.18 og skal godkjennast i neste møte i kontrollutvalet.»*

Prosjektplan for forvaltningsrevisjonen blei godkjent i kontrollutvalet i møte 03.04.18.

Arbeidet blei starta opp i april 2018 og avslutta i november 2018. Kontrollutvalet fekk løypemeldingar undervegs om arbeidet. Rapport etter forvaltningsrevisjonen blei sendt til kontrollutvalet, som handsama rapporten i sitt møte 29.11.18. Kontrollutvalet innstilte til kommunestyret i saka, og kommunestyret gjorde vedtak i møte 12.12.18 som var i tråd med innstillinga frå kontrollutvalet.

Vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan Helsestasjons – og skulehelsetenesta i Tysnes kommune ber kommunestyret rådmannen syta for:

1. *at det blir etablert eit heilskapleg styringssystem for helsestasjons- og skulehelsetenesta, som omfattar alle pålagde krav knytt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere verksemda. Under dette mellom anna:
 - a. *Tydeleg fordeling av roller og ansvar*
 - b. *System for å ha oversikt over medarbeidarane sin kompetanse og behov for opplæring*
 - c. *System for å få oversikt over område i verksemda der det er risiko for svikt eller manglar*
 - d. *System for å få oversikt over avvik, under dette uønska hendingar*
 - e. *Prosedyrar og rutinar knytt til sentrale arbeidsoppgåver*
 - f. *System for å gjere bruk av erfaringar frå pasientar, brukarar og pårørande**
2. *å avklare kva rolle psykisk helsearbeidar barn og unge skal ha i skulehelsetenesta, og kva regelverk og retningsliner vedkomande skal rette seg etter i sitt arbeid.*
3. *systematiske vurderingar av ressursbruken i helsestasjons- og skulehelsetenesta, for å sikre at ressursane er tilstrekkelege i forhold til dei oppgåvene som skal utførast. ”*
4. *at barn og ungdom i Tysnes kommune vert sikra eit lett tilgjengeleg lågtterskeltilbod i helsestasjon, skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom*
5. *at skulehelsetenesta har eit systemretta samarbeid med skulane som er i samsvar med anbefalingane i nasjonale faglege retningsliner.*
6. *at sterke anbefalingar i nasjonale faglege retningsliner blir etterlevd, og sørgjer for at eventuelle avvik blir grunngitt og dokumentert.*
7. *Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.04.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»*

Kontrollutvalet vil følgja opp kommunestyret sitt vedtak og etterspørja informasjon om arbeid med oppfølging av dei tiltaka som er påpeika i forvaltningsrevisjonen.

6.2 Oppfølging av tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonsprosjekt. Forvaltningsrevisjon av plan- og byggesaker i Tysnes kommune.

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal nytta for å sikre at kommunen på best mogleg måte tek omsyn til innbyggjarane sine behov og rettar. Forvaltningsrevisjon er ein av dei pålagde oppgåvene til kontrollutvalet. I forskrift for kontrollutval står det at *«Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon.»*

Det har tidlegare blitt gjennomført forvaltningsrevisjon av tenestområdet plan- og byggesaker i Tysnes kommune. Kontrollutvalet har etterspurd informasjon om oppfølgingarbeidet. Det er gjeve informasjon om system / internkontrollsystem og rutinane ein nå har teke i bruk i byggesakshandsaminga, samt arbeid med tilpassing til regelverk og offentlege malar.

Status for oppfølgingsarbeid etter forvaltningsrevisjon av tenesteområdet plan- og byggesak blei handsama i møte i kontrollutvalet 29.11.18. Det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå rådmannen når det gjeld oppfølging etter forvaltningsrevisjon av plan- og byggesaker og seier seg ferdig med saka.

Når E-Byggesak er teke i bruk i kommunen ber kontrollutvalet om at det vert gjeve ei orientering om erfaringar med å ta systemet i bruk.»

7 Arbeid med selskapskontroll

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 13 Selskapskontroll lyd slik:

”Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m. Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkekommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektorer og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.»

Planen for selskapskontroll vart vedteken i kommunestyremøte 13.12.2016.

7.1 Gjennomførte selskapskontrollar, oppfølgingsarbeid og bedriftsbesøk.

Kontrollutvalet har ikkje gjennomført selskapskontroll eller bedriftsbesøk i 2018 i nokon av dei selskap som kommunen har eigarskap i.

7.2 Eigarskapsmelding for Tysnes kommune 2013 - 2015

Eigarskapsmeldinga for Tysnes kommune blei vedteke i kommunestyret 18.06.13. Arbeidet med denne meldinga er med på å gje eit godt grunnlag for å utøva eigarskapen som kommunen har på ein tilfredstillande måte. Kontrollutvalet vil halda seg orientert om arbeidet med å følgja opp eigarskapsmelding for Tysnes kommune vidare framover, bl.a. bør kontrollutvalet etterspørja kva tid det er tenkt å laga ny eigarskapsmelding..

8 Forum for kontroll og tilsyn (FKT)

FKT er ein landsomfattande organisasjon som har som oppgåve å vera møte- og kompetanseplass for kontrollutvala og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Tysnes kommune er medlem i FKT. FKT har utarbeida ein vegleiar til «Kva kan ein forvente av oppgåveutføring og kompetanse frå sekretariatet» i 2018. Kontrollutvalet i Tysnes kommune gav uttale til forslag til vegleiar. Nyheitsbrev frå FKT med aktuelle tema for kontrollutvalet sitt arbeid er og lagt fram som melding til kontrollutvalet.

9 Opplæring

Kontrollutvalet har arrangert kurs i regi av Deloitte. Ein kursdag pr. år inngår i fastprisavtalen med revisor. Det vart arrangert kurs med tema «Samfunnsansvar og antikorrupsjon» i samband med kommunestyremøte 25.09.18.

Ein av kontrollutvalet sine medlemmer deltok på seminar «Folkevaldopplæring» på Solstrand i januar 2018.

10 Tysnes kommune si heimeside og bruk av elektronisk møteinnkalling.

Informasjon om kontrollutvalet på heimesida til Tysnes kommune er lagt til rette på ein god måte. Kontrollutvalet brukar lese Brett på møta sine, og får innkalling til møta elektronisk. For å nytta denne arbeidsmåten i politiske utval er det ein føresetnad at heimesida er godt tilrettelagt, og at innkallingar og protokollar vert lagt ut.

Innkallingar og protokollar for kommunestyret, formannskap og hovudutval, der ein kan henta ut relevant informasjon for kontroll- og tilsynsarbeidet, er ikkje tilrettelagt på ein optimal måte med omsyn til å henta ut informasjon. Til tider er det utfordrande å finna aktuelle saker og vedtak som skal meldast vidare til kontrollutvalet. Ein bør arbeida vidare med å få på plass gode rutinar for dette.

- 11** **Arbeid med rekneskapsrevisjon og den økonomiske situasjonen i Tysnes kommune.**
Kontrollutvalet gav sin uttale til Tysnes kommune sin årsrekneskap for 2017 i møte 03.05.18.
Oppsummering/tilrådingar frå kontrollutvalet:
- Kontrollutvalet merkar seg at det økonomiske driftsresultatet for 2017 er tilfredstillande, og ligg over gjennomsnittet i landet, og også over TBU sine tilrådingar.
 - Kontrollutvalet vil og peika på at kommunen har eit tilfredstillande nivå i 2017 på disposisjonsfond, men at kommunen ligg noko høgt når det gjeld lånegjeld.
 - Kontrollutvalet vil presisera at tilrådingar frå revisor i revisjonsrapport nr. 6 må følgjast opp.
 - Utvalet har ellers ingen ting å merka til måten rekneskap og årsmelding for Tysnes kommune for 2017 er lagt fram på.

- 12** **Tilsyn frå Fylkesmannen og klagesaker til Fylkesmannen.**
Når til dømes Fylkesmannen gjennomfører tilsyn i kommunane, vert det utarbeida rapport etter tilsynet, som vert sendt til kommunen. I rapportar etter slik gjennomgang av tenestoområde, gjev Fylkesmannen tilråding, melding eller pålegg til kommunen om kva som bør følgjast opp innanfor saksfeltet. Når påpeikingane er følgd opp og utført på ein tilfredstillande måte, sender Fylkesmannen melding om at tilsynssaka er avslutta. Kontrollutvalet ser det som ei av sine oppgåver å følgja med i slike tilsynssaker.

I dette oversynet er også klagesaker som er sendt til Fylkesmannen teke inn.

Oversyn tilsyn- og klagesaker:

Helse og sosial:

Tysnes omsorgssenter – mattilsynet
MAKA kafe – dagsenteret – mattilsynet

Det har vore to forvaltningsklager:

1 klagesak institusjonsplass motteke 18.12.17, sendt til Fylkesmannen, motteke svar tilbake av 12.03.18.

1 klagesak institusjonsplass motteke 18.12.18, sendt til Fylkesmannen 18.01.19.

Oppvekst:

Barnehagane:

- Alle barnehagane har skriftleg tilsyn kvart år.
- Vågsmarka og Lunde barnehage: Stadleg tilsyn. Emne: Barnehagelova
- Tilrettelegging for barn med særskilte behov. § 19 a i Barnehagelova

Skulane:

- Tysnes skule. 2017/2018: Rett til gratis grunnskuleopplæring.
- Tysnes skule: Gjennomføring av nasjonale prøver 2017.

Barn og familie:

- Ang. klagesaker på barnevern, så vart det klagd inn ei sak til Fylkesmannen i november /desember 2018. På bakgrunn av denne klagen er det opna tilsynssak, som pr d.d ikkje er lukka.

Klagesaker:

- Barnehagemiljø, Onarheim barnehage.
- Særskild norskopplæring -- morsmålsopplæring, Uggdal skule

13 Andre saker / orienteringssaker i kontrollutvalet i 2018.

- Orienteringssak om bemanningssituasjonen i pleie- og omsorgssektoren
- Kontrollrapport og årsmelding vedr. skatteoppkrevjarfunksjonen for Tysnes kommune
- Orientering om etikkarbeid i Tysnes kommune.
- Orienteringssak om ny personvernlov frå 2018 – konsekvensar for kommunane
- Årsmelding for kontrollutvalet for 2017
- Budsjettframlegg for kontrollutvalet sitt ansvarsområde, og budsjettstatus for KUV-budsjett, undervegs i året
- Tertialrapportar for kommunerekneskapen og finansforvaltningsrapportar
- Orientering om organisering og tilrettelegging av PPT-tenester i Tysnes kommune
- Orientering om inngått samarbeidsavtale med Bergen Barnevern.
- Meldingar om innkallingar til representantskapsmøter / generalforsamlingar til selskap der kommunen har eigarinteresser
- Utvalet har og som faste punkt på saklista – referatsaker og gjennomgang av møteprotokollar frå kommunestyret, formannskapet og hovudutvala.

Tysnes 05.03.2019

Britt Sørensen Dalsgård
leiar i kontrollutvalet

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 232
Arkivnr: 2016/69-16
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	6/19	05.03.2019

Årsrapport frå skatteoppkrevjaren og kontrollrapport frå Skatteetaten for 2018 - Tysnes kommune

Bakgrunn

Viser til utdrag frå brev av 21.02.2005, frå Skattedirektoratet:

"Kommunenes behandling av skatteregnskapene etter at kontroll og revisjon er overtatt av staten.

- *Staten er nå gitt det totale ansvaret for kontroll og revisjon med skatteoppkreverfunksjonen. Riksrevisjonen har ansvaret for den formelle revisjonen av skatteregnskapet, mens oppfølgingen av den interne kontroll hos skatteoppkrever, utføres av regionale kontrollenheter lokalisert ved fem skattefogdkontor. Det er i denne forbindelse stilt spørsmål vedrørende kommunens behandling av skatteregnskapet.*

Kommunestyret / kontrollutvalget skal etter det som er sagt over ikke lenger behandle selve skatteregnskapet, men får ved kontrollrapporten en tilbakemelding på om skatteoppkreverfunksjonen blir utført på en tilfredsstillende måte. Rapporten inneholder også eventuelle forslag til tiltak og forbedringspunkter. Skattedirektoratet stiller ingen krav til formell behandling av kontrollrapporten i kommunestyret/kontrollutvalget, men forutsetter at kommunen følger opp eventuelle tiltak og forbedringspunkter. Skattedirektoratet anser det likevel som naturlig at skatteoppkrever oversender skatteregnskapet og kopi av sin halvårlege redegjørelse til kommunestyret/kontrollutvalget."

Skattedirektoratet har vidare i brev dagsett 02.05.07 svara dette på førespurnad når det gjeld kontrollutvalet sin innsynsrett og tilsynsrolle knytt til skatteoppkrevjarfunksjonen:

"Ut i fra en vurdering av de aktuelle hjemler mener Skattedirektoratet at kontrollutvalget kan kreve å få seg forelagt nøkkeltall som vist i vedlagte skjema fra skatteregnskapet. Til tross for at kontrollutvalget ikke har instruksjonsmyndighet over skatteoppkreverne bør kontrollutvalget ha adgang til å bemerke forhold vedrørende samlede restanser og arbeidsgiverkontroll så lenge dette er et ledd i utvalgets arbeid med kontroll av revisjon og den økonomiske forvaltning i kommunen og fylkeskommunen."

Kommunal- og regionaldepartementet har i brev dagsett 01.06.07 kommentert skattedirektoratet sin uttale på denne måten:

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

”Departementet har gått gjennom Skattedirektoratets vurdering av spørsmålene. Vi slutter oss til Skattedirektoratets vurdering og avklaring av de konkrete spørsmålene som er reist.»

Drøfting

Med bakgrunn i disse utsegnene frå skattemyndigheitene vert rapportar vedkomande skatteoppkrevjarfunksjonen i Tysnes kommune lagt fram til drøfting:

- Årsrapport for 2018 frå skatteoppkrevjaren i Tysnes kommune, datert 19.01.19.
- Kontrollrapport 2018 vedkomande kemneren for Tysnes kommune, frå Skatteetaten, datert 07.02.2019.

Tysnes kommune kjøper tenester frå Os kommune når det gjeld skatteoppkrevjarfunksjonen. Det er gjort avtale med Os kommune om estimert tidsbruk 0,7 årsverk. I tillegg skal det setjast av midlar til arbeidsgjevarkontroll. Arbeid med arbeidsgjevarkontroll vert innleigd frå Hordaland interkommunale rekneskapskontroll (HKRK) ved Kemnaren i Bergen, men og kontrollør tilsett i Os kommune har utført noko av dette kontrollarbeidet. Det er såleis Tysnes kommune som set rammer for ressursbruk innanfor området skatteoppkrevjing gjennom budsjettvedtak.

Både i årsrapporten frå skatteoppkrevjaren og i kontrollrapporten frå Skatteetaten vert det rådd til at kommunen aukar kontingenten til HKRK for å få utført tilstekteleg kontrollar innan arbeidsgjevarkontroll, slik at ein ikkje er avhengig av at kontrollør ved Os kommune sitt skatteoppkrevjarkontor må gjera delar av arbeidet.

Kontrollrapport for 2018 vedkomande skatteoppkrevjarfunksjonen i Tysnes kommune frå Skatteetaten konkluderer med at skatteoppkrevjar utfører oppgåver på ein tilfredstillande måte når det gjeld områda intern kontroll, rekneskapsføring, rapportering, avlegging av skatterekneskap, skatte- og avgiftsinnkrevjinga og arbeidsgjevarkontroll. Skatteoppkrevjarkontoret er blitt kontrollert av Skatteetaten, og ved kontrollen blei det ikkje gjeve nokon pålegg eller tilrådingar.

Konklusjon

Det vert rådd til at kontrollutvalet bør uttala seg om at Tysnes kommune bør vurdere å auka kontingenten til Hordaland interkommunale rekneskapskontroll ved Kemnaren i Bergen, slik at det kan gjennomførast tilstrekkeleg kontrollarbeid ut frå krava som er sett. Kontrollrapporten frå Skatt Vest konkluderer med at Tysnes kommune totalt sett for 2018, har ein skatteoppkrevjarfunksjon som vert utført på ein tilfredsstillande måte.

Forslag til uttale

1. Kontrollutvalet merkar seg at Skatteetaten konkluderer med at Tysnes kommune har ein skatteoppkrevjarfunksjon som i det alt vesentlege vert utført på ein tilfredsstillande måte.
2. Kontrollutvalet vil rå til at Tysnes kommune vurderer å auka kontingenten til HKRK.
3. Årsrapport frå skatteoppkrevjaren i Tysnes kommune og kontrollrapport frå Skatteetaten for 2018 vert teken til orientering og oversendt kommunestyret til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- Årsrapport og kontrollrapport vedr. skatteoppkrevjing 2018 i Tysnes kommune

Årsrapport for 2018

**Skatteoppkrevjaren i
Tysnes kommune**

Innhald

1. Generelt om skatteoppkrevjaren si verksemd.....	3
1.1 Skatteoppkrevjarkontoret	3
1.1.1 Ressursar.....	3
1.1.2 Organisering.....	3
1.1.3 Ressursar og kompetanse.....	4
1.2 Internkontroll	5
1.3 Skatteutval	5
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen	5
2. Skatteregnskapet	5
2.1 Framlegging av skatteregnskapet	5
2.2 Vurdering av skatteinngangen	6
2.2.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret	6
2.2.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret.....	6
2.3 Margin	6
2.3.1 Margin for inntektsåret 2017.....	6
2.3.2 Margin for inntektsåret 2018.....	7
2.3.3 Kommentatarar til marginavsetning.....	7
3. Innkrevjing av krav	7
3.1 Restanseutviklinga	7
3.1.1 Totale restansar og berostilte krav.....	7
3.1.2 Kommentatarar til restansesituasjonen og utviklinga i restansar	8
3.1.3 Restansar eldre år	10
3.1.4 Kommentatarar til restansar og restanseoppfølginga for eldre år	11
3.2 Innkrevjinga si effektivitet	11
3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2018	11
3.2.2 Vurdering av samanheng mellom aktivitet og resultat	11
3.2.3 Omtale av spesielle forhold	12
3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å betre effektiviteten i innkrevjinga.....	12
3.3 Særnamskompetanse	12
4. Arbeidsgivarkontroll.....	12
4.1 Organisering av arbeidsgivarkontrollen	12
4.2 Planlagt og gjennomførte kontroller	13
4.3 Resultat frå arbeidsgivarkontroll	13
4.4 Vurdering av arbeidsgivarkontrollen	13
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktørar.....	13
4.6 Gjennomførte informasjonstiltak	13

1. Generelt om skatteoppkrevjaren si verksemd

1.1 Skatteoppkrevjarkontoret

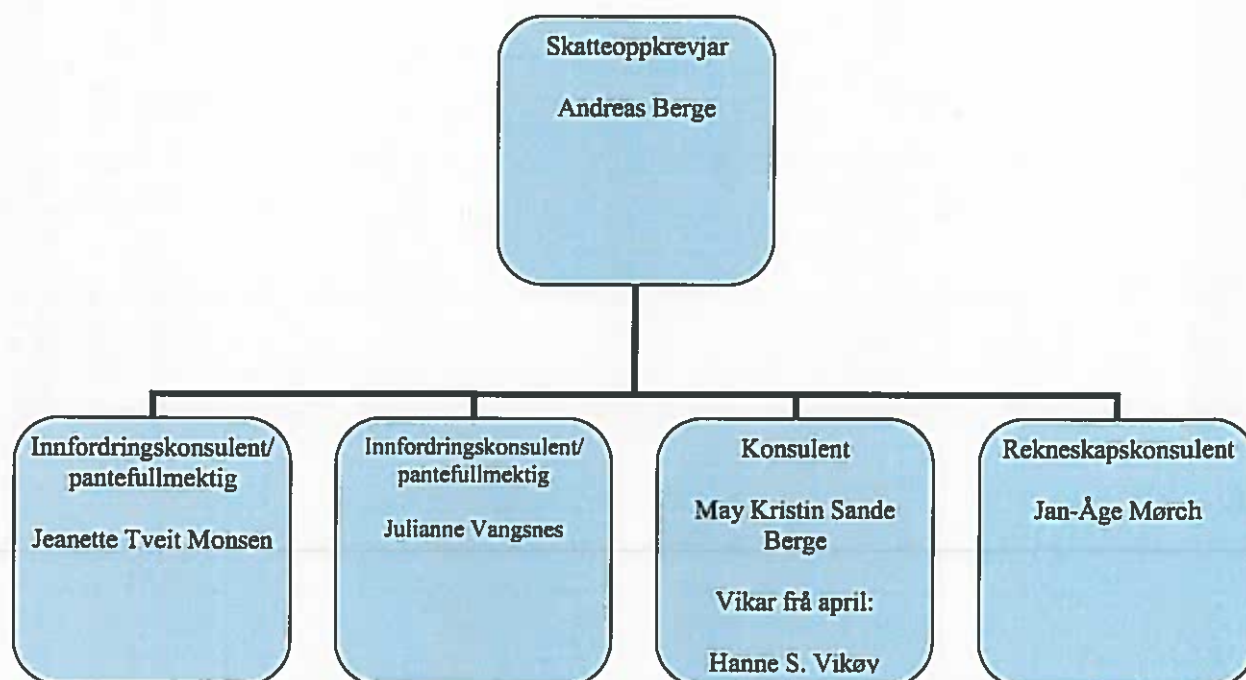
1.1.1 Ressursar

Ressursfordeling	Årsverk	%-andel fordelt
Tal årsverk ved skatteoppkrevjarkontoret som kun er benyttet til skatteoppkreverfunksjonen i regnskapsåret	0,8	100 %
Ressursbruk ved skatteoppkrevjarkontoret, fordeling av årsverk	-----	-----
Skatteregnskap	0,2	25,0 %
Innkrevjing av skatt og arbeidsgivaravgift	0,4	50,0 %
Arbeidsgivarkontroll	0,1	12,5 %
Administrasjon	0,1	12,5 %
	Sum	100 %

1.1.2 Organisering

Frå 01.01.2013 overtok Os kommune ansvar som skatteoppkrevjar.

Frå denne dato vert organiseringa som i skatteavdelinga i Os kommune.

Skatteoppkrevjarfunksjonen er organisert i eigen avdeling underlagt økonomisjef i Rådmannen sin stab i Os kommune.

Ein konsulent handterer avstemming, inn- og utbetalningar, handtering av bilag, skatteregnskap, periodisk oppgjer og oppfølging, samt rettleiing mot både arbeidsgjevarar og personlege skattyterar.

To juristar handterer som hovudregel pantefunksjonen, samt innkrevjing mot personlege skattyterar. Inn under arbeidsoppgåvene er også mellom anna betalingsavtalar, ansvarliggjering ved manglande gjennomføring av utleggstrekk og vurdering av tyngre tiltak. Gjennomføring av tvangssal og konkurs mot personlege skattyterar vert tatt i samråd med Skatteoppkrevjar.

Skatteoppkrevjar handterer tyngre innkrevjing mot juridiske personar som konkurs, melding til politiet, tvangssal m.v.

Rekneskapskonsulent arbeider i hovudsak med arbeidsgjevarkontroll og rettleiing av desse.

Grunna kontorets storleik er det dels overlappende arbeidsoppgåver. Dette gjeld særlig i periodar med ulik arbeidsmengde.

1.1.3 Ressursar og kompetanse

Det er gjort avtale med Os kommune med estimert tidsbruk 0,7 årsverk. I tillegg skal det setjast av midlar til arbeidsgjevarkontroll.

I Os kommune er det fem tilsette. Kontoret har samla god kompetanse til dei daglige gjøremål. Kontoret har god juridisk kompetanse til innkrevjingsarbeidet. Vi har god kompetanse innan økonomi ved at vi har ein erfaren kontrollør.

Året 2018 har vore prega av ein del utskiftningar der ein konsulent har gått ut i morspermisjon og blitt erstatta av vikar, samt at begge innfordringskonsulentane har blitt erstatta av nyttilsette. Dette har medført mykje fokus på opplæring. På tross av dette har kontoret klart innkrevjingsmåla, noko Skatteoppkrevjar er svært nøgd med.

Arbeidsgjevarkontrollen vert utført av Hordaland kommunale regnskapskontroll (HKRK). Det var i 2018 avsett kr 115 474,- til kontingent HKRK.

For 2018 blei det gjennomført 7 ettersyn. 4 av desse blei gjennomført av HKRK, mens tre ettersyn blei gjennomført av kontrollør tilsett i Os.

Kommunen sin kontingent til HKRK er nesten tilstrekkeleg. Skatteoppkrevjar anbefaler at kontingenten økes noko. Dette sikrer at kommunen ikkje er prisgitt hjelp frå Os kommune sin kontrollør. Normalt har Os kommune moglegheit til å bistå, men det kan oppstå situasjonar som gjer at det ikkje er mogleg, slik som i 2016 (kontrollør i farspermisjon). I tillegg sikrar ei auke i kontingent at det blir gjennomført gode kontrollar ved at kontrollørane kan kontrollere selskap som er tidkrevande utan at det går ut over kravet til 5 %.

Det er krav om 5% kontroll som tilseier om lag 7 kontrollar.

1.2 Internkontroll

Saksbehandlarverktøyet Sofie har fleire kontrollar slik at det må være fleire som sakshandsamer på ulike prosessar. Manuelle bilag vert underskrive av to personar. Vidare utførast internkontroll i samband med periodisk rapportering i henhold til internkontroll-skjema. Dette gjeld mellom anna manuelt registrerte bankkonto, differanse av hovudbok, tilgang til aktørar og fullmakter.

Det blir gjennomført ein omfattande internkontroll i samband med periodisk rapportering. Dette gjeld mellom anna manuelt registrerte bankkonto, differanse av hovudbok, tilgang til aktørar og fullmakter. Denne blir revidert fleire gonger i året ved behov.

Vidare blir kontoret kontrollert av Regional kontrolleining, som er ein underavdeling av Skatt Vest. Dette er nærare omtale under punkt 1.4 nedanfor.

1.3 Skatteutval

Skatteutval vert no handtert sentralt i fylket frå 01.01.2009. Skatteoppkrevjar gir innstilling til skatteutvalet i saker om billighet. Det har ikkje vore ettergitt på dette grunnlag i 2018.

1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkrevjarfunksjonen

Skatteoppkrevjarkontoret blei i mai 2018 kontrollert av Skatteetaten v/Regional Kontrolleining. Ved kontrollen blei det ikke gjeve nokon pålegg eller tilrådingar, som er reaksjonane kontrolleininga bruker når noko av praksisen må endrast.

2. Skatteregnskapet

2.1 Framlegging av skatteregnskapet

Skatteoppkrevjaren i Tysnes kommune stadfester at skatteregnskapet i 2018 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldande forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevjarar § 3-3 numemr 2.

Det er ikkje mottatt pålegg frå RK regional kontrolleining knytta til skatteregnskapet.

Årsregnskapet for 2018 følgjar som vedlegg til årsrapporten, og er signert av skatteoppkrevjar

2.2 Vurdering av skatteinngangen

2.2.1 Total skatte- og avgiftsinngang i regnskapsåret

År	Totalt	Auke
2010	kr 233 744 691,-	
2011	kr 286 655 763,-	22,6 %
2012	kr 278 637 180,-	-2,8 %
2013	kr 278 460 663,-	-0,07 %
2014	kr 323 023 002,-	16,0 %
2015	Kr 340 337 497,-	5,36%
2016	Kr 391 986 018,-	15,18%
2017	Kr 411 402 599,-	4,95%
2018	Kr 425 861 983,-	3,51%

Det er her store variasjoner for det enkelte år selv om det er jamn auke.

2.2.2 Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

År	Kommunen	Auke
2010	kr 56 445 369,-	
2011	kr 55 378 893,-	-1,9 %
2012	kr 62 384 383,-	12,7 %
2013	kr 65 822 685,-	5,5 %
2014	kr 65 396 719,-	-0,65 %
2015	kr 71 019 447,-	8,59%
2016	Kr 76 308 543,-	7,45%
2017	Kr 83 729 404,-	9,72%
2018	Kr 90 837 541,-	8,49%

Auke for 2018 er som normalt

2.3 Margin

2.3.1 Margin for inntektsåret 2017

Beskrivelse	Beløp
Innestående margin for inntektsåret 2017, pr. 31.10.2018	Kr 3 439 420,-
For mye avsett margin for inntektsåret 2017	Kr 3 439 416,-
For lite avsett margin for inntektsåret 2017	

Marginprosent

Prosentats marginavsetning: 10 %. Gyldig frå: Har stått uendra siden 2006.

2.3.2 Margin for inntektsåret 2018

Beskrivelse	Beløp
Innestående margin for inntektsår 2018, pr. 31.12.2018	Kr 23 135 941,-

Marginprosent

Prosentats marginavsetning: 10 %. Gyldig frå: Har stått uendra siden 2006.

2.3.3 Kommentarer til marginavsetning

Marginavsetning er tilstrekkelig, og Skatteoppkrevjar tilrår ikkje endring.

3. Innkrevjing av krav**3.1 Restanseutviklinga****3.1.1 Totale restansar og berostilte krav**

2017

	Restanse (forfalte debetkrav)	Herav berostilt restanse
	kr	kr
Sum		
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	248 146	0
Artistskatt	0	0
Forsinkelsesrenter	760 072	0
Forskuddsskatt	200	0
Forskuddsskatt person	940 665	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	250 449	0
Gebyr	0	0
Innfordringsinntekter	107 198	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0
Kildeskatt	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	7 372	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	5 403 560	7 122
Tvangsmulkt (ny kravtype 2017)	79 110	
Diverse krav	0	0
Sum inkl div	7 796 772	7 122

2018

	Restanse (forfalte debetkrav)	Herav berostilt restanse
	kr	kr
Sum		
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	278 301	0
Artistskatt	0	0
Forsinkelsesrenter	1 050 659	0
Forskuddsskatt	200	0
Forskuddsskatt person	588 621	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	145 303	0
Gebyr	0	0
Innfordringsinntekter	105 071	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0
Kildeskatt	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	7 372	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	5 109 123	7 122
Tvangsmulkt (ny kravtype 2017)	95 757	
Diverse krav	0	0
Sum inkl div	7 380 407	7 122

3.1.2 Kommentarer til restansesituasjonen og utviklinga i restansar

	Restanse (forfalte debetkrav)	Herav berostilt restanse
	kr	kr
Sum		0
Arbeidsgiveravgift inkl. avsavnsrenter	30 155	0
Artistskatt	0	0
Forsinkelsesrenter	290 587	0
Forskuddsskatt	0	0
Forskuddsskatt person	-352 044	0
Forskuddstrekk inkl. avsavnsrenter	-105 146	0
Gebyr	0	0
Innfordringsinntekter	-2 127	0
Inntekt av summarisk fellesoppgjør	0	0
Kildeskatt	0	0
Restskatt inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	0	0
Restskatt person inkl. avsavnsrenter, avregningsrenter og tilbakesøkingsskrav	-294 437	0
Tvangsmulkt (ny kravtype 2017)	16 647	0
Diverse krav		0
Sum inkl div.	-416 365	0

Totalrestansen har gått ned frå 2017. Restskatt og forskuddsskatt person har blitt redusert, mens forsinkelsesrenter har gått opp. Dette har samanheng med at hovedkrav blir innkrevd og då går forsinkelsesrenter frå å vera stipulerte til å bli ein faktisk restanse. Dette er ei positiv utvikling for det viser at vi lykkes med å krevja inn hovedkrav. I dette tilfellet gjeld dette innkrevde beløp på 2 store skyldnerar, der hovedkrav for eit år er betalt og forsinkelsesrenter blir oppretta.

Som følge av store utskiftningar i personell, se under punkt 1.1.3, så har mykje av tida for Skatteoppkrevjar gått til opplæring. Dette gjer at gjennomgang av avskrivningar ikkje er gjort før nyttår. Det er per januar 2019 fleire restansar som er klare for avskrivning som følge av at selskap er sletta etter konkurs. Dette påverkar totalrestansen.

Vi ser på variasjonane som naturlige utan klar tendens. Vi følgjar framleis nøye opp både nye og eldre restansar.

Skatteoppkrevjar er nøgd med at totalrestansen går ned. Dette viser at det blir gjort et godt arbeid med å krevja inn uteståande krav. Særleg når det ikkje er avskreve beløp av nokon betydning.

Frå rapport avskrevne og ettergitte krav:

Kr 3 868,- avskreven Omfattar konkursselskap, dødsfall, gjeldsordning og forelda krav. Dette er klar nedgang frå sist år. Dette er naturlige variasjonar. Då større konkursar kan strekke seg over to rapporteringsår seier dette like mye om innsatsen året før. Det kan likevel være tilfeldige utslag frå eit år til et anna. I 2018 eit dødsfall og ein konkurs, begge med småbeløp.

Kr 0,- ettergitt Det er naturlig variasjonar ved delinnfriing etter avtale og rimelighetsgrunn. Inneheld også ettergjeving frå skattekontor der skattlegging har gitt klare uriktige utslag. At den er så avgrensa skuldast at vi ikkje har godtatt delinnbetaling mot sletting av anna gjeld. Det er ikkje ettergitt restansar på dette grunnlag i 2018.

Kr 0,- summ. avskr. Summarisk avskrivning for småbeløp der skuldnar i hovudsak er utvandra. Det er ikkje avskreve på dette grunnlaget i 2018.

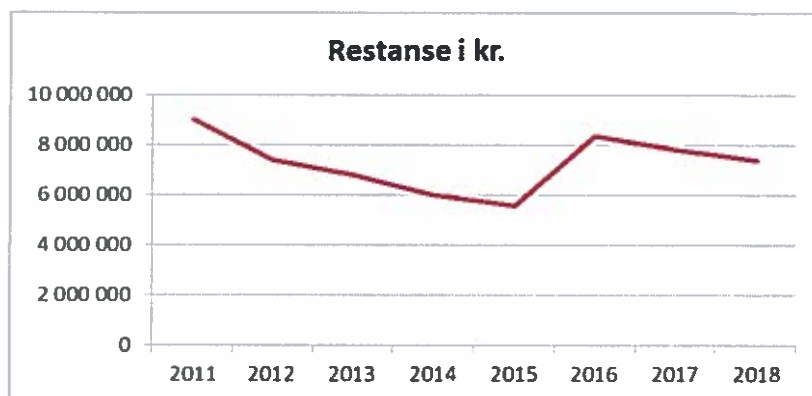
Restansen skuldast i stor grad enkeltpersonar med store restansar:

3 (4 stykk i 2017) stykk med restanse over kr 500 000,-
1 (1 stykk i 2017) stykk med restanse over kr. 3 000 000,-

I sum er dette store beløp. I tillegg kjem renter ved forsinka betaling. Desse gir sær store utfordringar. Denne gruppa er det viktig å begjære konkurs for å stoppe næringsverksemda, og sjølv sagt før gjelda blir for stor. Av den grunn vil personlege konkursar være eit preventivt tiltak sjølv om det ikkje gir midlar til fordeling. Ved konkurs vil dei fleste gå over i vanlig tilsettingsforhold slik at vi kan leggja ned utleggstrekk. Dei største skuldnarane, har alle vært igjennom ein eller fleire konkursar.

Det er eit selskap som skuldar meir enn kr 200 000,-. Dette selskapet er konkurs.

Totalrestanse sidan 2009	
År	Restanse i kr.
2011	8 997 252
2012	7 396 529
2013	6 789 812
2014	5 978 898
2015	5 535 065
2016	8 343 498
2017	7 796 772
2018	7 380 407

Innbetalt Arbeidsgivaravgift har auka frå kr 43 254 425,- ved utgangen av 2017 til kr 46 257 844,- i 2018. Denne auka aktiviteten har fått verknad på kommunen sin skatteinngang og kan påverka totalrestansen.

3.1.3 Restansar eldre år

Inntektsår	Sum restanse (debit)	Herav skatteart "Restskatt - person"
2017	kr 618 853,00	Kr 380 444,00
2016	kr 510 093,00	kr 357 212,00
2015	kr 550 475,00	kr 537 784,00
2014	kr 332 629,00	kr 148 165,00
2013	kr 247 309,00	kr 52 907,00
2012	kr 217 361,00	kr 9 357,00
2011	kr 344 887,00	kr 195 033,00
2010-1995	kr 4 396 128,00	kr 3 428 221,00

Samanlikning med tidligare årsrapportar syner at alle eldre restansar, går ned:

Inntektsår	Utvikling restanse:
2016	-kr 34 901,00
2015	-kr 152 373,00
2014	-kr 4 121,00
2013	-kr 47 661,00
2012	-kr 113 937,00
2011	-kr 66 015,00
2010-1995	-kr 126 223 ,00

Dette viser at den daglige oppfølginga er god og at vi lykkes med å få inn midler frå størsteparten av skuldnerane.

3.1.4 Kommentarer til restansar og restanseoppfølginga for eldre år

Tal krav som var forelda pr. 31.12.2018: 2

Samla beløp på krav som var forelda pr. 31.12.2018: kr 385,-

Foreldingane skuldast eit lite krav på forsinkelsesrenter og ein liten restskatt. Ikkje funnet hensiktsmessig å avholde utleggsforretning med påfølgande gebyr som mangedobler kravene.

Kontoret har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2018. Vårt kontor følger opp eldre krav.

3.2 Innkrevjinga si effektivitet

3.2.1 Vurdering av kontorets resultat pr. 31.12.2018

	Resultat	Resultatkrav	Differanse
Restskatt, person	95,7 %	95,0 %	0,7 %
Forskuddstrekk	99,9 %	99,9 %	0,0 %
Forskuddsskatt, person	100,0 %	99,0 %	1,0 %
Forskuddsskatt, upersonlig	100,0 %	99,8 %	0,2 %
Restskatt, upersonlig	100,0 %	99,0 %	1,0 %
Arbeidsgiveravgift	99,8 %	99,8 %	0,0 %

Krava blir satt i samarbeid med Skattekontoret. Vi har de siste årene akseptert skattekontorets forslag da den er beregnet ut frå skattyarmassen si samansetning og betalingsevne.

Kontoret har nådd alle innkrevjingsmål for året 2018. Skatteoppkrevjar er svært nøgd med dette. Saman med nedgang i totalrestanse er dette svært positivt.

3.2.2 Vurdering av samanheng mellom aktivitet og resultat

Utan ein aktiv innkrevjing med bruk av alle tilgjengelige hjelpemidlar vil restansen auke raskt. Dette gjelder spesielt ved større restansar for næringsdrivande. Det vil også skape unødige problem for tilsette om skattetrekk ikkje blir innbetalt rettidiig.

Det er oppnådd kontakt med med skattytarar ved telefoninkasso. Denne aktiviteten har ikkje vært prioritert i 2018 på grunn av utskiftning av bemanning.

Midlertidig unntak frå innkrevjing er ikkje gitt i 2018.

4 har fått betalingsavtale. Ingen innvilga av skattekontor. Talet er om lag som forventa sett opp mot vilkåra for å få innvilga betalingsavtale. Dei fleste er av kort tidsrom. Har dei eldre restanse gis dette normal ikkje, men kan sikre jamn innbetaling ut frå ein konkret vurdering.

17 varsla om utleggstrekk. 8 pålegg om utleggstrekk sendt. I tillegg er 2 forlenga.

14 tidfesting av utleggsforretning sendt. 5 halden med intet til utlegg og 8 med resultat. 7 rettsvern sendt for sletting. 17 avslutta då dei er oppgjort.

Totalt er det åpna 4 konkursbu, 1 etter begjæring frå Skatteoppkrevjaren i Tysnes. 1 konkursbu er avslutta.

Det er begjært tvangsdekning i 4 tilfelle, 3 er tilbakekalt.

Ein person er nekta godskriving forskuddstrekk..

3.2.3 Omtale av spesielle forhold

Det er nokon få skattyttarar som utgjer stor restanse. Det er viktig å sette i gang tiltak før restansen kjem ut av kontroll.

3.2.4 Kontorets eventuelle tiltak for å betre effektiviteten i innkrevjinga

Vi er mykje strengare med dokumentasjon når det gjeld utleggstrekk og i søknadshandsaming for betalingsavtaler elles. Dette fører til færre grunnlause søknadar som forsinkar innkrevjinga. Dette syner det låge talet på betalingsavtaler.

Vi må være raskt ute med realisering av utlegg der det er mulig, og tøffe med konkurs da det viser seg i noen tilfelle at det er einaste mulighet for betaling. Sofie er i denne samanheng et godt verktøy der det er enkelt å skrive til betre prioriterte panthavar. Dette medfører at panthavar er oppmerksom på etterståande og vil kunne sette i verk tiltak og betre følge opp låntakar.

Vi har klart å være ajour med arbeidslista i Sofie med minimal restanse. A-meldinga er et godt verktøy for å legge ned utleggstrekk og ilegga ansvar.

Etter eit år med fleire utskiftningar i personell vil full produktivitet vera oppe igjen i 2019.

3.3 Særnamskompetanse

Denne nyttast med god erfaring. To innkrevjingskonsulentar tar utlegg i tillegg til skatteoppkrevjar. Det er gjort arbeidsdeling på fødselsdato og selskap for raskare oppfølging. Dette har den fordel at vi kan ha skuldnar på oppfølging og foreta tiltak raskt og effektivt når det er naudsynt. I ein periode i 2018 så har skillet mellom selskap/person vært litt utviska som følge av kun 2 personar på innkrevjing. Skiljet er no tilbake igjen.

4. Arbeidsgivarkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgivarkontrollen

Tysnes kommune kjøper tenester av HKRK (Hordaland kommunale regnskapskontroll).

I tillegg bidrar kontrollør tilsett i Os kommune ved ledig kapasitet. Det har vært mogleg å bistå på dette området i 2018.

4.2 Planlagt og gjennomførte kontroller

Tal planlagt kontroller for 2018: 7

Som utgjør: 4.8 % av antall arbeidsgjeverar i kommunen.

Tal gjennomførte kontroller 2018: 7

Som utgjør: 4,8% av antall arbeidsgjeverar i kommunen.

Målkrav satt av Skatt Vest oppnådd.

Tal gjennomførte kontroller i 2017: 7

4.3 Resultat frå arbeidsgivarkontroll

Det er avdekt beløp i 3 av 7 avdekkingskontroller på kr. 143 835,- i inntektsgrunnlag og kr. 8 784,- er egenretta av selskap etter kontroll.

Alle kontrollar er ferdige innan 4 månedar.

4.4 Vurdering av arbeidsgivarkontrollen

Talet på gjennomførte kontrollar er tilstrekkeleg i 2018.

Kommunen sin kontingent til HKRK er nesten tilstrekkeleg. Skatteoppkrevjar anbefalar at kontingenten aukas noko. Dette sikrer at kommunen ikkje er prisgitt hjelp frå Os kommune sin kontrollør. Normalt har Os kommune moglegheit til å bistå, men det kan oppstå situasjonar som gjer at det ikkje er mogleg, slik som i 2016 (kontrollør i farspermisjon). I tillegg sikrar ei auke i kontingent at det blir gjennomført gode kontrollar ved at kontrollørane kan kontrollere selskap som er tidkrevande utan at det går ut over kravet til 5 %.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktørar

Skatteoppkrevjaren i Tysnes prioriterer å være med dersom vi får melding om fellesaksjonar. I 2018 var det ingen slike aksjonar på Tysnes.

Vi gir óg tips til Skatt Vest om moglege objekt som fell utanfor vårt kontrollområde/ansvarsområde.

4.6 Gjennomførte informasjonstiltak

Det vert sendt ut informasjonspakke frå skattekontor for Enkeltpersonføretak. Aksjeselskap får eiga informasjonsskriv frå oss. Nyetablerte blir invitert til fagdag via Kemnaren i Bergen.

Vi anbefalar også, svært ofte, kurset for nye næringsdrivande i regi av Skatteetaten.

Vi sender også ut informasjonsskriv til personar som har fått utskreve forskuddsskatt, for å informera om dette, korleis dei kan justere forskuddsskatten samt hente meir informasjon kring kravet.

Stad/dato: 05.19.01.2019 Skatteoppkreveren i Tysnes

Skatteoppkrevjars signatur

Vedlegg: Årsregnskapet for 2018 - Signert av skatteoppkrevjar.

Arsregnskap - kommune - sammendrag

Dato: 19.01.2019 - 18:39

Utvalgsriterier:

Kommunenr	År	Hovedbokstype
1223	2018	K

Nivå 1	Valgt år	Forrige år
Likvider	94,149,431	93,009,780
Skyldig skattekreditorene	-70,988,168	-71,018,580
Skyldig andre	-25,320	-44,320
Innestående margin	-23,135,941	-21,946,880
Udponert resultat	-2	0
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-46,257,844	-43,254,425
Finansskatt lønn	-635,813	-482,935
Kildeskatt mv - 100% stat	0	-20,400
Personlige skatteyttere	-263,896,381	-250,306,188
Tvangsmulkt	-39,670	-25,262
Upersonlige skatteyttere	-115,073,607	-117,175,337
Renter	-57,888	-209,320
Innfordring	99,220	71,268
Sum	-425,861,983	-411,402,599
Fordelt til Folketrygden - arbeidsgiveravgift	46,257,842	43,254,426
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	69,818,892	69,349,493
Fordelt til Fylkeskommunen	17,391,579	16,174,879
Fordelt til Staten	201,589,811	198,894,894
Fordelt til kommunen	90,837,541	83,729,404
Krav som er ufordelt	2	-1
Videresending plassering mellom kommuner	-33,684	-497
Sum	425,861,983	411,402,598
Sum totalt	0	

Andreas Berge

Skatteoppkreveren i Tysnes

Skatteetaten

Datoen vår
07.02.2019

Datoen din/dykkar

Sakshandsamar
Frode Kristiansen

800 80 000
Skatteetaten.no

Referansen din/dykkar

Telefon
97724008

Org.nr
974761076

Referansen vår
2019/5264541

Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Tysnes kommune
Uggdalsvegen 301
5685 UGGDAL

Kontrollrapport 2018 vedkomande kemneren for Tysnes kommune

1. Generelt om fagleg styring og kontroll av kemneren

Kemneren sitt ansvar og mynde følger av skattebetalingslova og "Instruks for skatteoppkrevjarar" av 8. april 2014.

Skattekontoret har fagleg ansvar og instruksjonsmakt overfor skatteoppkrevjarane. Det betyr at skattekontoret:

- pliktar å gje rettleiing og bistand i faglege spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å leggje til rette for best mogeleg resultat
- utfører kontroll av skatteoppkrevjaren

Grunnlaget for skattekontoret sin styring av skatteoppkrevjarane er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarane er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 16. mai 2016.

Føremålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkrevjaren har ein tilfredsstillande internkontroll for utføringa av sine gjeremål
- om føring av rekneskapen, rapportering og avlegging av årsrapporten og årsrekneskapen samsvarar med gjeldande regelverk
- om utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfylgging av restansane samsvarar med gjeldande regelverk
- om utføringa av arbeidsgjevarkontrollen samsvarar med gjeldande regelverk

2. Om kemneren

Sum årsverk i samsvar med kemneren sine årsrapportar:

Tal årsverk 2018	Tal årsverk 2017	Tal årsverk 2016
0,8	0,8	0,8

Kemneren i Os kommune tok over skatteoppkrevjarfunksjonen for Tysnes frå 01.01.2013. Det er gjort avtale med estimert tidsbruk 0,7 årsverk. Tal for årsverk i tabellen over er berre for Tysnes kommune. I tillegg skal Tysnes sette av midlar til arbeidsgjevarkontroll.

3. Måloppnåing

Skatte- og avgiftsinngang

Kemneren sin frist for avlegging av årsrekneskapen og årsrapporten er 20. januar 2019. Skattekontoret har motteke rekneskapen innan fastsett frist.

Årsrekneskapen for Tysnes kommune viser per 31. desember 2018 ein endeleg skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorane (etter frådrag for avsetjing til margin) og vidareending plassering mellom kommunar på kr 425 861 983 og uteståande restansar² på kr 7 380 407, av dette krav stilla på vent kr 7 122.

Innkrevjingsresultat

Tabellen viser innkrevjingsresultata per 31. desember 2018 for Tysnes kommune.

	Resultatkrav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2018 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2018 (i %)
Restskatt personlege skattytarar 2016	95,0	95,7	92,8	96,7
Forskotstrekk 2017	99,9	99,9	100,0	100,0
Forskotsskatt personlege skattytarar 2017	99,0	100,0	100,0	99,6
Forskotsskatt upersonlege skattytarar 2017	99,8	100,0	100,0	99,2
Restskatt upersonlege skattytarar 2016	99,0	100,0	100,0	97,3
Arbeidsgjevaravgift 2017	99,8	99,8	100,0	99,9

Kemnerkontoret har nådd alle innkrevjingsmål for året 2018.

Resultat for arbeidsgjevarkontrollen

Tysnes kommune kjøper arbeidsgjevarkontrollar av Hordaland kommunale regnskapskontroll. I tillegg bidrog kontrollør tilsett i Os kommune i 2018.

Resultat for kommunen per 31. desember 2018 viser i følgje kemneren sin resultatrapportering:

Tal Arbeidsgjevarar i kommunen	Minstekrav tal kontrollar (5 % av arbeidsgjevarane)	Tal utførte kontrollar i 2018	Utførte kontrollar 2018 (i %)	Utførte kontrollar 2017 (i %)	Utført kontroll 2018 region (i %)
146	7	7	4,8%	4,7%	4,6%

Kemneren rår i sin årsrapport til at kommunen sin kontingent til Hordaland kommunale regnskapskontroll vert økt noko, slik at kommunen ikkje vert prisgitt hjelp frå Os kommune sin eigen kontrollør.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorane

² Sum opne (ubetalte) forfalne debetkrav

4. Skattekontoret sin kontroll av kemneren

Skattekontoret sin kontroll av skatteoppkrevjarane i regionen vert utført i samsvar med ei årleg plan, der behovet for kontroll av områda skatterekneskap, innkrevjing og arbeidsgjevarkontroll vert vurdert overordna for kvar skatteoppkrevjar. Samtlege områder vil derfor nødvendigvis ikkje verte kontrollert kvart år.

Skattekontoret har for 2018 utført kontorkontrollar av kemneren for områda skatterekneskap og arbeidsgjevarkontroll.

Skattekontoret har i 2018 òg gjennomført stadleg kontroll av kemneren for områda skatterekneskap og innkrevjing 02 og 03.05.2018. Rapport er send kemneren 15.05.2018

Kemneren sin overordna internkontroll

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at kemneren sin overordna interne kontroll i det alt vesentlege er i samsvar med gjeldande regelverk.

Rekneskapsføring, rapportering og avlegging av årsrekneskapen

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at rekneskapsføringa, rapporteringa og avlegginga av årsrekneskapen i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk og gjev eit rettvis uttrykk for skatteinngangen i rekneskapsåret.

Skatte- og avgiftsinnkrevjing

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at utføringa av innkrevjingsarbeidet og oppfølginga av restansane i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk.

Arbeidsgjevarkontroll

Basert på dei kontrollane som skattekontoret har gjennomført, finn vi at utføringa av arbeidsgjevarkontrollen i det alt vesentlege samsvarar med gjeldande regelverk.

Med helsing

Jan Kåre Strøm
Skatteetaten

Frode Kristiansen

For ettertida kan spørsmål til Skatteetaten om oppfølging av skatteoppkrevjarene rettast til:

- oppfolging-skatteoppkrever@skatteetaten.no for skatterekneskaps- og innkrevjingsområdet
- SKOstyringAGK@skatteetaten.no for arbeidsgjevarkontrollområdet

Kopi til: Kemneren for Tysnes kommune
 Kontrollutvalet for Tysnes kommune
 Rådmann/administrasjonssjef for Tysnes kommune
 Riksrevisjonen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke handskrivne signaturar.

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 033
Arkivnr: 2016/35-9
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	7/19	05.03.2019

Møteplan for kontrollutvalet for 2019

Bakgrunn

Møtedatoar for kontrollutvalet bør vera tilpassa møtetidspunkt for formannskap og kommunestyret, slik at det let seg gjera å senda over saker som evt. skal handsamast vidare. Det vert gjort framlegg om at kontrollutvalet set opp møteplan for heile året 2019. Møteplan for andre politiske utval i kommunen er også sett opp for heile året. Sekretariatet tek såleis utgangspunkt i oppsett møteplan for å tilpassa kontrollutvalet sine møtedatoar.

Det er særleg møtet der uttale til kommunen sin årsrekneskap for 2018 skal opp til handsaming, som er viktig å tilpassa til formannskap og kommunestyre. Tysnes kommune legg opp til å handsame rekneskap og årsmelding i formannskapet 06.06.19, og vidare til kommunestyret 18.06.19. For mellom anna å tilpasse seg denne saka, vert det sett opp slikt utkast til møteplan for kontrollutvalet for 2019:

Drøfting

På bakgrunn av det som går fram over har vi laga eit forslag til møteplan for kontrollutvalet for 2019 der det er teke omsyn til møta som er planlagt for kommunestyret og formannskapet.

Utkast til møteplan for kontrollutvalet:	Aktuelle saker:	Aktuelle møter, dersom saker skal vidare til:	
		Formannskapet	Kommunestyret (Tirs dagar)
05.03.2019	- Bestilla forvaltn.revisjonsprosjekt - Årsmelding for KU for 2018		14.05.2019
01.04.2019	Godkjenne prosjektplan		14.05.2019
22.05.2019	Uttale til kommunerekneskap 2018 Uavhengighetserklæring Revisjonsplan	06.06.2019	18.06.2019
19.09.2019	Budsjett 2020 for KUV Løypemelding forvaltn.revisjon		24.09.2019
28.11.2019	Konstituerande møte nytt kontrollutval Rapport etter forvaltn.revisjon Interimsrevisjonsrapport		17.12.2019

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet legg opp til denne møteaktiviteten i 2019:

Dato:
05.03.2019
01.04.2019
22.05.2019
19.09.2019
28.11.2019

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 085
Arkivnr: 2015/1-57
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	8/19	05.03.2019

Kurs i regi av Deloitte i 2019

Bakgrunn

Tysnes kommune har avtale med Deloitte AS som revisor. I kontrakten som er inngått går det fram av vedlegg B kravspesifikasjon punkt 3.3 opplæring:

«REVISOR skal leggje fram forslag om, og halde kurs for kontrollutvalet sine medlemmar eller for medarbeidarar i administrasjonen. Tema skal avtalast ved det einkilde høve. Omfang skal reknast til 1 kursdagar per år.»

Det er gjennomført 1 kurs i 2018:

- «Samfunnsansvar og antikorrupsjon», i samband med kommunestyremøte 25.09.18.

Drøfting

Det vert no lagt fram sak om kva kurs kontrollutvalet ønskjer å gjennomføra i 2019. Deloitte sitt forslag til kurs som kan vera aktuelle å halde for kontrollutvalet og/eller administrasjonen i Tysnes kommune ligg ved saka.

Kontrollutvalet bør drøfte om ein skal spørja om administrasjonen i kommunen ønskjer å nytta noko av kurskvoten. Det normale til no har vore at slike kurs har hatt ein varighet på 1,5 til 2 timar og dei har vore halde i samband med eit kontrollutvalsmøte.

Konklusjon

Sekretariatet rår til at kontrollutvalet diskuterer kva kurs dei vil at Deloitte skal gjennomføre i 2019. Vidare bør utvalet be sekretariatet ta seg av det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ber om at Deloitte gjennomfører kurs med tema
 1.
 2.Tidspunkt for gjennomføring av kurs:
2. Sekretariatet vert beden om å ta seg av alt det praktiske med organisering og avvikling av kursa, gjerne i samarbeid med kommuneadministrasjonen.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg:

- Kva kurs kan Deloitte tilby til kontrollutvala

Kva kurs kan Deloitte tilby til kontrollutvala?

	Tema	Stikkord	
1	Antikorrupsjon	<ul style="list-style-type: none"> - Gi ei innføring i relevante lover, krav og konsekvensar. Gi praktiske eksempler og underbygge betydninga av eit tilstrekkelig arbeid med antikorrupsjon 	
2	Innkjøp	<ul style="list-style-type: none"> - Kva er hovedprinsippa i regelverket? 	
3	Meirverdiavgift og meirverdiavgiftskompensasjon	<ul style="list-style-type: none"> - Innføring i kompensasjonsordninga - Praktiske eksempler 	
4	Justeringsplikt og -rett	<ul style="list-style-type: none"> - MVA ved (fylkes-) kommunens overtaking av bygg og anlegg 	
5	Habilitet	<ul style="list-style-type: none"> - Kurset vil gi ei innføring i regelverk knytt til habilitet, korleis desse vurderingane kan gjerast og korleis (fylkes-) kommunen kan etablere gode rutiner for å sikre at at ilsette ikkje handsamer saker kor dei er inhabile 	
6	Ny kommunelov (eller utvalde deler av den nye lova)	<ul style="list-style-type: none"> - Kva er dei viktigaste endringane frå tidlegare lov? 	
7	GDPR	<ul style="list-style-type: none"> - Nye krav til informasjonstryggleik 	
8	Arkivering, journalføring og offentlighet		
9	Utvalte tema knytt til forvaltningsrevisjon og selskapskontroll	<ul style="list-style-type: none"> - Kva er forvaltningsrevisjon og/eller selskapskontroll? - Korleis gjere ei god bestilling? - Korleis følgje opp ein gjennomført revisjon? - M.v. 	

	Tema	Stikkord	
10	Innføring i kommunerekneskap	<ul style="list-style-type: none"> - Grunnleggande innføring i kommunerekneskap 	
11	Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning	<ul style="list-style-type: none"> - Roller og rolleforståing i kommunal eigarskapsforvaltning - Kva roller har kommunen sin eigarrepresentant, valte styremedlemmar mv. 	
12	Avstemming av rekneskapen	<ul style="list-style-type: none"> - Kva bør ei avstemming innehalde? - Kor ofte bør avstemmingar utarbeidast? - Kva avstemmingar skal utarbeidast? - Kva regelverk gjeld på området? 	
13	Økonomisk internkontroll		
14	Innberetning av lønn	<ul style="list-style-type: none"> - Kva ytingar er avgiftspliktige og kva er oppgavepliktige? 	
15	Investeringsrekneskap	<ul style="list-style-type: none"> - Krav til investeringsrekneskap - Skilje mellom driftsrekneskap og investeringsrekneskap - Kva skal bokførast i driftsrekneskapen? - Kva kriterium skal vere oppfylt for bokføring i investeringsrekneskapen? 	
16	Andre rekneskapsmessige problemstillingar	<ul style="list-style-type: none"> - Tilpasse den enkelte kommune 	

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 264,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

PS 9/19 Referatsaker

KONTROLLUTVALET - REKNESKAP 2018 / BUDSJETT 2019

Konto	Konto (T)	Ansvar	Ansvar (T)	Funksjon	Funksjon (T)	2018		2019
						Rekneskap	Rev. budsjett	Budsjett
10800	Godtgjersle folkevalde	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	16 133	33 860	34 856
10990	Arbeidsgjevaravgift	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	1 710	3 589	3 695
11001	Abonnement og faglitteratur	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	15 375	2 000	10 300
11150	Matvarer/servering	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	1 586	2 000	3 000
11500	Opplæring/ kursutgifter	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	2 709	15 000	-
11600	skyss- og kostgodtgjering	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	-	10 000	-
11955	Kontingentar	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	3 500	3 500	3 500
12700	Konsulentteneste	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	-	30 000	30 000
13300	Kjøp frå fylkeskommunen	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	140 243	136 400	140 125
13700	Kjøp av tenester frå private	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	434 375	520 680	525 810
14290	Betalt mva - momskompensasjon	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	144 401	179 895	177 009
17290	Momsrefusjon drift	1100	Kommunestyr	1100	Revisjon	-144 401	-179 895	-177 009
						615 631	757 029	751 286

MØTEBOK

Tysnes kommune

Utval
KOMMUNESTYRET

Møtedato
12/12/2018

Arkivsak : 18/294 -
Arkivkode: 103

Sakshandsamar: Aud Kaldefoss

Handsamingar:

Utval
KOMMUNESTYRET

Møtedato
12/12/2018

Saksnummer
PS 45/18

FORVALTNINGSREVISJON AV HELSESTASJON OG SKULEHELSETENESTA

Vedlegg: PARTSBREV VEDR. FORV.REVISJON HELSESTASJONS- OG SKULEHELSETENESTE TYSNES KOMMUNE.PDF
FORVALTNINGSREVISJON TYSNES KOMMUNE - HELSESTASJONS- OG SKULEHELSETENESTA.PDF

VEDTAK I KOMMUNESTYRET 12/12/2018:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan Helsestasjons- og skulehelsetenesta i Tysnes kommune ber kommunestyret rådmannen syta for:

1. At det blir etablert eit heilskapleg styringssystem for helsetasjons- og skulehelsetenesta, som omfattar alle pålagde krav knytt til å planlegge, gjennomføre, evaluere og korrigere verksemda.

Under dette mellom anna:

- a. Tydeleg fordeling av roller og ansvar
- b. System for å ha oversikt over medarbeidarane sin kompetanse og behov for opplæring
- c. System for å få oversikt over område i verksemda der det er risiko for svikt eller manglar
- d. System for å få oversikt over avvik, under dette uønska hendingar
- e. Prosedyrar og rutinar knytt til sentrale arbeidsoppgåver
- f. System for å gjere bruk av erfaringar frå pasientar, brukarar og pårørande

2. å avklare kva rolle psykisk helsearbeidar barn og unge skal ha i skulehelsetenesta, og kva regelverk og retningsliner vedkomande skal rette seg etter i sitt arbeid.
3. systematiske vurderingar av ressursbruken i helsestasjons- og skulehelsetenesta, for å sikre at ressursane er tilstrekkelege i forhold til dei oppgåvene som skal utførast.

4. at barn og ungdom i Tysnes kommune vert sikra eit lett tilgjengeleg lågterskeltilbod i helsestasjon, skulehelseteneste og helsestasjon for ungdom
5. at skulehelsetenesta har eit systemretta samarbeid med skulane som er i samsvar med anbefalingane i nasjonale faglege retningsliner.
6. at sterke anbefalingar i nasjonale faglege retningsliner blir etterlevd, og sørgjer for at eventuelle avvik blir grunngitt og dokumentert.
7. Å laga ein proritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.04.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltak skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Fra: Hogne Haktorson (Hogne.Haktorson@hfk.no)

Sendt: 04.02.2019 13:13:46

Til: Roald Breistein; Kari Marie Nygard; Kjartan Haugsnes; Helge Inge Johansen

Kopi:

Emne: VS: Invitasjon til høring - ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift

Vedlegg: Høringsnotat kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften - en(917355)(2).pdf

Til orientering.

På kontormøtet i morgon drøftar me korleis denne bør leggest opp overfor kontrollutvala.

HH

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>

Sendt: mandag 4. februar 2019 11:03

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn <fkt@fkt.no>

Emne: Invitasjon til høring - ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift

Til FKTs medlemmer!

Stortinget vedtok 11. juni 2018 ny kommunelov. Som følge av dette, vil Kommunal- og moderniseringsdepartementet revidere alle forskriftene som hører til kommuneloven. I den forbindelse sender departementet nå på høring forslag til ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift. Denne vil erstatte to av dagens forskrifter (kontrollutvalgsforskriften og revisjonsforskriften).

Vi oppfordrer våre medlemmer til å komme med innspill til høringsuttalelsen fra FKT. **Frist for å komme med innspill til FKT er satt til 15. mars.** Innspillene blir behandlet i styremøte 25. mars. Etter avtale kan vi ta imot innspill også mellom 15. og 25. mars.

Høringsnotatet finner du her: (se også vedlagt) <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing--ny-kontrollutvalgs--og-revisjonsforskrift/id2627203/?expand=horingsbrev>

Medlemmer av kontrollutvalg som ikke skal ha møte innen tidsfristen, kan sende innspill hver for seg. Vi oppfordrer derfor KU-leder og sekretariatet til å sende videre invitasjonen til alle medlemmene i kontrollutvalget.

Det er også anledning til å avgi høringsuttalelse direkte til departementet. Fremgangsmåten er beskrevet på departementets hjemmeside.

Høringsfristen til departementet er 2. mai

I høringsforslaget har departementet som hovedregel ikke tatt inn i forskriften bestemmelser som allerede følger av loven. Forskriftene skal kun utfylle lovens bestemmelser. Det kan derfor være lurt å lese lovens kap. 23 om kontrollutvalg og sekretariat og kap. 24 om revisjon:

<https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Vedtak/Beslutninger/Lovvedtak/2017-2018/vedtak-201718-081/>

Lykke til!

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Høringsnotat om ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift

Kommunal- og moderniseringsdepartementet, januar 2019

Innhold

Høringsnotat om ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift	1
1. Innledning.....	3
2. Kontrollutvalgets oppgaver mv	5
2.1 Gjeldende rett	5
2.1.1 Kontrollutvalgets myndighet.....	5
2.1.2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet.....	5
2.1.3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon	5
2.1.4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller	6
2.1.5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller	6
2.1.6 Innkalling til møte i kontrollutvalget	6
2.2 Departementets forslag.....	6
2.2.1 Kontrollutvalgets myndighet.....	6
2.2.2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet.....	7
2.2.3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon	8
2.2.4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller	9
2.2.5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller	9
2.2.6 Innkalling til møte i kontrollutvalget	10
Kapittel 3. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalellesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.....	11
3.1 Gjeldende rett	11
3.1.1 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor.....	11
3.1.2 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav	11
3.1.3 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og revisor for eierskapskontroll	11
3.1.4 Krav ved bytte av regnskapsrevisor	12
3.1.5 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag	12
3.1.6 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet	12
3.1.7 Uttalellesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	12
3.2 Departementets forslag.....	13
3.2.1 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor.....	13
3.2.2 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav	14

3.2.3 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og revisor for eierskapskontroll	15
3.2.4 Krav ved bytte av regnskapsrevisor	15
3.2.5 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag	16
3.2.6 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet	16
3.2.7 Uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	16
4. Krav til revisor og revisors medarbeidere.....	17
4.1 Gjeldende rett	17
4.1.1 Krav til revisors uavhengighet.....	17
4.1.2 Krav til egenvurdering av uavhengighet.....	17
4.1.3 Taushetsplikten for revisor og revisor medarbeidere	17
4.1.4 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet	18
4.2 Departementets forslag.....	18
4.2.1 Krav til revisors uavhengighet.....	18
4.2.2 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten	19
4.2.3 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha	19
4.2.4 Krav til egenvurdering av uavhengighet.....	19
4.2.5 Taushetsplikten for revisor og revisor medarbeidere	20
4.2.5 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet	20
5. Omtale av enkelte bestemmelser som foreslås opphevet av andre grunner enn at de er lovfestet.....	21
6. Økonomiske og administrative konsekvenser	22
7. Merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriftsforslaget.....	22
8. Forslag til forskrift	26

1. Innledning

Stortinget vedtok 22. juni en ny kommunelov. Loven er sanksjonert, og mesteparten av loven trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023, jf. kgl.res nr. 2062 av 20.12.2018. Denne loven vil i dette notatet bli omtalt som "kommuneloven (2018)" eller "den nye loven."

Den nye loven har gjort det nødvendig å gjennomgå forskriftene som er hjemlet i dagens kommunelov. Dette med sikte på å revidere dem i samsvar med den nye loven. Gjennomgangen i dette høringsnotatet tar utgangspunkt i forskrift 15. juni 2004 om

kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (kontrollutvalgsforskriften) og forskrift 15. juni 2004 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv. (revisjonsforskriften).

Departementet har arbeidet for at strukturen i forskriften og det språklige innholdet skal være enkel og lett tilgjengelig for brukerne av forskriften. Det er en målsetning at klare og tydelige forskrifter gir grunnlag for god regeletterlevelse.

I arbeidet med ny kommunelov ble noen av forskriftsbestemmelsene løftet inn i loven. Med unntak av disse, viderefører departementet i dette forslaget grunnstammen i dagens to forskrifter. Departementet har ikke erfart at det er behov for vidtgående endringer i forskriften. Det er likevel gjort noen tilføyelser og justeringer som har realitetsbetydning. For øvrig har de fleste bestemmelsene fått en annen ordlyd rent språklig.

Forskriftene skal utfylle lovens bestemmelser. Det betyr at forskriftene som hovedregel ikke skal gjenta lovens bestemmelser. I dette høringsforslaget har departementet derfor som hovedregel ikke tatt inn i forskriften bestemmelser som allerede følger av loven. En slik opprydding vil spisse forskriftene til kun å utfylle lovens bestemmelser, som er målet med forskriftene. Videre vil det gjøre forskriftene mindre omfattende og dermed også gjøre regelverket enklere. For oversikten og sammenhengens skyld, har det likevel helt unntaksvis være aktuelt å gjenta en lovbestemmelse eller deler av den.

Som følge av at forskriftene ikke skal gjenta lovbestemmelser, vil mange av dagens bestemmelser være tatt ut i dette høringsforslaget.

Da den nye kommuneloven ble vedtatt, ble som nevnt en del viktige bestemmelser løftet fra forskriftene til loven. Dette gjelder eksempelvis loven § 23-7 om kontrollutvalgssekretariatet og loven § 24-5 om regnskapsrevisjonens innhold. Departementet omtaler ikke særskilt de bestemmelsene i dagens forskrifter som ikke videreføres som følge av at bestemmelsen fremgår av loven.

Forskriftsbestemmelser som departementet av andre grunner foreslår at ikke videreføres, vil i det vesentlige omtales i dette høringsnotatet.

I Prop. 46 L (2017–2018) om ny kommunelov har departementet vist til at Revisor- og regnskapsførerlovutvalget i NOU 2017: 15 har foreslått endringer i revisorloven. Det kan være hensiktsmessig at enkelte av disse endringene i revisorloven også medfører tilsvarende endringer i *kommunelovens* regler om revisjon. Departementet mener at en nærmere vurdering av dette bør gjøres i forbindelse med endringene i revisorloven, se proposisjonen side 298.

Departementet vil opplyse om at eventuelle endringer i revisorloven også vil kunne tilsi endringer i denne nye *kontrollutvalgs- og revisjonsforskriften*. Departementet vil vurdere dette på et senere tidspunkt, i forbindelse med innføring av endringene i revisorloven.

Departementet sender med dette på høring forslag til ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift. Det reduserte antallet forskriftsbestemmelser tilsier at dagens kontrollutvalgsforskrift og

dagens revisjonsforskrift kan slås sammen til én forskrift. De to forskriftene regulerer også en nært beslektet tematikk, siden begge forskriftene handler om kommunens egenkontroll. Dette har departementet lagt vekt på når vi nå sender forslag til én forskrift på høring.

Forslaget til forskrift er rettslig forankret i tre bestemmelser i den nye kommuneloven. Etter § 23-2 kan departementet gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling. Ifølge § 24-2 kan departementet gi forskrift om revisors plikter og kvalifikasjoner, skifte av revisor og begrensninger i revisors taushetsplikt. Den siste forskriftshjemmelen følger av § 24-4, som sier at departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet ogandel.

2. Kontrollutvalgets oppgaver mv

2.1 Gjeldende rett

2.1.1 Begrensning av kontrollutvalgets myndighet

Kontrollutvalget er et lovpålagt utvalg. Kontrollutvalgets obligatoriske oppgaver følger av kommuneloven (1992) § 77. Kontrollutvalget vil likevel kunne utføre andre typer kontrolltiltak enn de som følger av loven. Den gjeldende kontrollutvalgsforskriften har hjemmel i kommuneloven (1992) § 77 nr. 10.

I kontrollutvalgsforskriften er det ikke satt noen eksplisitte begrensninger for kontrollutvalgets myndighet. Forskriften § 4 andre ledd sier at kontrollutvalget ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer. Dette er en videreføring av begrensningen som framgikk i departementets merknader til den tidligere kontrollutvalgsforskriften av 13. januar 1993.

2.1.2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd bestemmer at kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunen. Videre sier den at utvalgets forslag til budsjetttramme for kontroll- og revisjonsarbeidet skal følge formannskapetets/kommunerådets eller fylkesutvalgets/fylkesrådets innstilling til kommunestyret eller fylkestinget. Av andre ledd framkommer det at der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon, avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen.

2.1.3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 6 at kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. I dette ligger det blant annet å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at dette foregår i samsvar med de bestemmelser som følger av lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk og kontrollutvalgets instruks, eller avtaler med revisor.

Kontrollutvalgsforskriften § 8 første ledd bestemmer at når revisor påpeker forhold i årsregnskapet, skal kontrollutvalget påse at dette blir fulgt opp. I merknaden til

bestemmelsen er det presisert at det er kommunens administrasjonssjef som har ansvar for oppfølgingen av kommunestyrets merknader.

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 8 andre ledd første punktum at kontrollutvalget skal rapportere om tidligere saker som etter kontrollutvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

2.1.4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Etter kontrollutvalgsforskriften skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om hvilke forvaltningsrevisjoner (§ 11) og selskapskontroller (§ 15 andre ledd) som er gjennomført og om resultatene av disse.

2.1.5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 8 andre ledd andre punktum at kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader er blitt fulgt opp. Bestemmelsen gjelder oppfølging av regnskapsrevisjonsmerknader.

§ 12 første ledd bestemmer at kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av forvaltningsrevisjonsrapporter følges opp. Andre ledd sier at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om hvordan kommunestyrets merknader til forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp og at det også skal rapporteres om tidligere saker som ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Det er ingen pålagt oppfølging av selskapskontroller i dagens forskrift.

Det skal likevel nevnes at kommuneloven (2018) § 23-2 første ledd e) sier at kontrollutvalget skal påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp. Denne bestemmelsen gjelder altså alle typer av revisjonsrapporter.

2.1.6 Innkalling til møte i kontrollutvalget

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 19 at innkalling til møte i kontrollutvalget skal sende med høvelig varsel til utvalgets medlemmer, ordfører og kommunens oppdragsansvarlig(e) revisor(er). Innkallingen skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles samt saksdokumenter.

2.2 Departementets forslag

2.2.1 Begrensning av kontrollutvalgets myndighet

Kontrollutvalgets viktigste myndighet og lovpålagte oppgaver følger av den nye loven § 23-2 og gjentas derfor ikke i den nye forskriften. Departementet vil likevel presisere at det er viktig at kontrollutvalget har rettslig handlingsrom til å utføre et vidt spekter av kontrollopgaver. Dette legger også den ny kommuneloven opp til, og forskriften skal ikke begrense dette. Denne delen av forskriften har for øvrig hjemmel i kommuneloven (2018).

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen om at kontrollutvalget ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens politiske organer, se forslag til § 1. Departementet foreslår i den forbindelse at uttrykket "politiske organer" erstattes med "folkevalgte organer eller andre kommunale organer". Dette er kun ment som en språklig presisering. Departementet mener det er åpenbart at en slik type avgrensning må gjelde for kontrollutvalgets virksomhet. Skal kontrollutvalget ha legitimitet og tillit, er det viktig at kontrolloppgavene ikke blandes eller suppleres med overprøving av politiske prioriteringer.

Departementet vil likevel presisere at kontrollutvalgets virksomhet vil kunne innebære for eksempel kritikk av vedtak truffet av folkevalgte organer eller virkninger av slike vedtak, og at dette ikke vil være i strid med § 1. For eksempel vil en forvaltningsrevisjon av kommunens praksis i behandlingen av byggesøknader kunne innebære en vurdering av hvordan et folkevalgt organ har behandlet disse søknadene (hvis det folkevalgte organet har fått delegert myndighet til å behandle disse søknadene). Dette vil ikke være å overprøve politiske prioriteringer i forskriftens forstand.

2.2.2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen i kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd, se forslag til § 3. I dagens forskrift benyttes både uttrykket "kontroll- og tilsynsarbeidet" og uttrykket "kontroll- og revisjonsarbeidet", se § 18 første ledd henholdsvis første og andre punktum. Det var ikke en tilsiktet realitetsforskjell mellom disse to uttrykkene da gjeldende forskrift ble fastsatt. Selv om departementet ikke er kjent med at den språklige forskjellen har skapt problemer i forbindelse med anvendelsen av bestemmelsen, mener departementet det må ryddes opp i denne begrepsforskjellen. Departementet mener det er dekkende å bruke uttrykket "kontrollarbeidet". I dette inngår da utgifter til kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og revisjonen.

Departementet foreslår også å erstatte uttrykket "budsjetttramme" i kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd med "årsbudsjett" i forslag til § 3, men det er kun ment som en språklig presisering.

I forslaget er det også tatt inn en henvisning til kommuneloven (2018) § 14-3 tredje ledd, som er en saksbehandlingsregel for behandlingen av årsbudsjettet i kommunen. Forslaget til forskriftsbestemmelse utfyller altså kommuneloven på dette punktet, og ved å ta inn denne henvisningen sikrer departementet at kontrollutvalgets forslag følger med både i kommuner som er styrt etter formannskapsmodellen og kommuner som er styrt etter parlamentarismemodellen.

Departementet foreslår å ikke videreføre bestemmelsen i kontrollutvalgsforskriften § 18 andre ledd, som sier at der kommunen eller fylkeskommunen har en egen revisjon avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen. Departementet mener det er prinsipielt betenkelig at revisjonen skal gis en direkte *innstillingsrett* i forskriften. Dette bør det være opp til kommunestyret å avgjøre når det behandler delegeringsreglementet. Departementet viser også til at gjeldende bestemmelse er en særordning som kun gjelder der kommunen har en egen revisjon. Departementet mener at forskriften bare bør inneholde

slike særordninger der hvor det er et særlig behov for det, og kan ikke se at slikt behov finnes i dette tilfellet.

2.2.3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsen om kontrollutvalgets påse-ansvar. Departementet ønsker å løfte fram kontrollutvalgets overordnede oppgave om å holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet. Denne oppgaven framgår av forslaget til ny § 2 første ledd, og er en videreføring av gjeldende rett.

§ 2 vil ellers utfylle kommuneloven (2018) § 23-2 a), som slår fast at kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte, ved at departementet foreslår å føye til *årsberetning* i bestemmelsen, se forslaget til § 2 første ledd bokstav a.

Ellers inneholder forslaget utfyllende bestemmelser om kontrollutvalgets påse-ansvar. Disse retter seg mot de oppgavene som revisor skal gjøre etter kommuneloven (2018) §§ 24-5 til 24-9. Departementet mener denne forskriftsbestemmelsen er med på å sikre at kontrollutvalget foretar de nødvendige handlingene for å kunne oppfylle sitt påse-ansvar.

I § 2 første ledd bokstav b videreføres ansvaret for å påse at regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov og forskrift, og kontrollutvalgets instruks eller avtaler med revisor.

Departementet foreslår å fjerne "god kommunal revisjonsskikk" fra oppramsingen over hva kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med. Dette er ikke ment som en endring av gjeldende rett. Etter kommuneloven (2018) § 24-2 andre ledd er det uansett klart at god kommunal revisjonsskikk gjelder. Departementet antar derfor at det er overflødig å nevne dette i forskriftsbestemmelsen.

I § 2 første ledd bokstav c er det tatt inn en ny bestemmelse sammenliknet med dagens forskrifter. Bestemmelsen sier at kontrollutvalget også skal påse at regnskapsrevisjonen blir utført av revisor som oppfyller kvalifikasjonskravene i kapittel 2 og kravene til uavhengighet i kapittel 3. Det kan argumenteres med at dette følger implisitt av plikten til å påse at regnskaper og årsberetninger blir revidert på en betryggende måte i første ledd bokstav a. Departementet mener likevel at dette er en såpass viktig del av kontrollutvalgets kontroll med revisjonen at denne påse-plikten uttrykkelig bør forskriftsfestes. Departementet viser også til at etter kapittel 3 skal revisjonen avgi en skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet til kontrollutvalget. Dette er med på å legge til rette for at kontrollutvalget kan oppfylle påse-plikten.

Etter forslaget § 2 andre ledd første punktum skal kontrollutvalget påse at nærmere bestemte forhold som regnskapsrevisor påpeker, blir rettet opp eller fulgt opp. Dette er en utvidelse av gjeldende bestemmelse, siden den kun handler om forhold i årsregnskapet. For det første vil bestemmelsen gjelde for *nummererte brev*, jf. kommuneloven (2018) § 24-7. For det andre vil den gjelde for *revisjonsberetningen*, jf. § 24-8 (som i dag). For det tredje vil bestemmelsen gjelde når revisor påpeker forhold på bakgrunn av *forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen*, jf. § 24-9. Departementet viser til at forhold som blir rapportert etter de

nevnte bestemmelsene i kommuneloven, er av en viss alvorlighetsgrad. Dette tilsier at forholdene blir rettet opp eller fulgt opp, og at kontrollutvalget påser at dette skjer.

Departementet presiserer at kontrollutvalgets påse-ansvar kommer i tillegg til revisors eget ansvar for å følge opp feil.

Som oftest vil det være kommunedirektøren som har ansvaret for å rette opp eller følge opp de påpekingene som revisor gjort, men dette gjelder ikke ubetinget. Dersom for eksempel forholdet retter seg mot et kommunalt foretak, vil det være daglig leder i foretaket som har dette ansvaret. Departementet mener derfor det ikke er hensiktsmessig å presisere i ordlyden hvem som har ansvaret for å rette opp eller følge opp. Departementet legger til grunn at det vil følge av revisors påpeking.

Siden forholdene som revisor rapporterer etter kommuneloven (2018) §§ 24-7 til 24-9 er av en viss alvorlighetsgrad, er det viktig at kommunestyret får rapport om eventuelle forhold som ikke blir rettet eller fulgt opp. Departementet foreslår derfor i § 2 andre ledd andre punktum at kontrollutvalget skal rapportere om slike forhold som ikke er blitt rettet opp eller fulgt opp.

2.2.4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Departementet foreslår en bestemmelse som sier at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller, og resultatet av disse, se forslag til § 4. Departementet mener det samme følger av kommuneloven (2018) § 23-5, som sier at kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Departementet mener likevel det er et visst behov for å tydeliggjøre at alle forvaltningsrevisjonsrapporter og eierskapskontroller skal legges fram for kommunestyret. Etter hva departementet har inntrykk av, er ikke dette konsekvent gjennomført i dag. Betydningen av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og hvilken læring man kan utlede av dem, tilsier at alle rapportene sendes videre fra kontrollutvalget til kommunestyret.

Departementet viser også til kommuneloven (2018) § 30-7, som handler om samordning mellom statlig tilsynsvirksomhet og kommuner. Statlige tilsynsmyndigheter skal i sin planlegging, prioritering og gjennomføring av tilsyn blant annet ta hensyn til relevante forvaltningsrevisjonsrapporter. Det er derfor viktig at disse legges fram for kommunestyret som det øverste organet i kommunen.

2.2.5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Oppfølging av merknader fra regnskapsrevisor

Kontrollutvalget skal etter kommuneloven (2018) § 23-2 første ledd bokstav e) påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Forslaget til § 5 gjentar delvis lovbestemmelsen ved å pålegge kontrollutvalget en plikt til å påse at vedtak fra kommunestyret blir fulgt opp. Dette er et unntak fra strukturen i forskriften ellers, hvor departementet ikke foreslår å forskriftsfeste bestemmelser som allerede følger av loven. Grunnen til dette unntaket er å få en helhetlig forskriftsbestemmelse. Departementet

foreslår nemlig også å videreføre at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret om vedtaket er fulgt. Rapportering er en naturlig følge av påse-plikten.

Kontrollutvalget må derfor følge med på hvordan kommunedirektøren, eller eventuelt andre som er adressat for vedtaket, følger opp det vedtaket som kommunestyret treffer på grunnlag av regnskapsrevisors merknader. Når det gjelder oppfølging på grunnlag av nummererte brev, viser departementet til kommuneloven (2018) § 24-7 fjerde ledd. Denne bestemmelsen sier at revisor skal gi en årlig skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller tilstrekkelig fulgt opp. Denne oppsummeringen vil være til støtte for kontrollutvalget når det skal rapportere videre til kommunestyret. Departementet antar at kontrollutvalget også ellers må kunne la seg bistå både av revisjonen og kontrollutvalgssekretariatet i kartleggingen av hvordan kommunestyrets vedtak er fulgt opp.

Dagens kontrollutvalgsforskrift § 8 andre ledd første punktum fastsetter at kontrollutvalget skal rapportere om *tidligere saker* som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte. Departementet foreslår ikke å ta denne setningen inn i forslaget til ny forskrift. Dette er ikke ment som en endring av gjeldende rett. Departementet mener imidlertid at plikten til å rapportere om disse sakene allerede ligger i plikten til å "rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt". Dagens bestemmelse har derfor karakter av dobbeltregulering. Dette er bakgrunnen for at departementet ikke viderefører § 8 andre ledd første punktum i ordlyden i ny forskriftsbestemmelse.

Den samme plikten til å påse og eventuelt rapportere vil kontrollutvalget også ha når det gjelder forvaltningsrevisjonsrapporter og eierskapskontroller.

Det er en naturlig oppfølgingsoppgave for kontrollutvalget å rapportere tilbake til kommunestyret om hvordan kommunestyrets vedtak er blitt fulgt opp. Kommunestyret bør ha stor interesse i en slik rapportering. Rapporteringen skal inneholde både saker som er fulgt opp på en tilfredsstillende måte og saker som ikke er fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

2.2.6 Innkalling til møte i kontrollutvalget

Kommuneloven (2018) har regler om innkalling og saksliste til møter i folkevalgte organer, se § 11-3. Disse reglene gjelder også for kontrollutvalget. Dermed vil det i den nye forskriften bare være behov for regler som utfyller denne lovbestemmelsen.

Departementet ønsker å videreføre den delen av dagens bestemmelse som sier at også ordfører og oppdragsansvarlig(e) revisor(er) skal innkalles til møter i kontrollutvalget. Dette er en naturlig forlengelse av kommuneloven (2018) § 6-1 tredje ledd, som sier at ordføreren har møte- og talerett i kontrollutvalget. Departementet ser ikke bort ifra at det allerede av loven § 6-1 tredje ledd følger en plikt til å innkalle ordføreren, men ved å bestemme dette uttrykkelig i forskriften, vil det ikke være noen tvil om dette. Den samme vurderingen gjør departementet også for oppdragsansvarlig revisor, som har møte- og talerett med hjemmel i kommuneloven (2018) § 24-3.

Departementet foreslår derfor for ordens skyld å videreføre bestemmelsen om at ordfører og oppdragsansvarlige revisor(er) skal innkalles til møte i kontrollutvalget, se forslag til § 6.

Kapittel 3. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalesesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

3.1 Gjeldende rett

3.1.1 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Det følger av kontrollutvalgsforskriften § 17 første ledd at der det er en egen revisjon i kommunen, avgir kontrollutvalget innstilling til kommunestyret om saker om ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjed av ansvarlig revisor. I andre ledd bestemmes det at kontrollutvalget foretar ansettelse, oppsigelse og avskjedigelse av revisjonens øvrige personale når dette ikke er delegert til revisor.

3.1.2 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Revisjonsforskriften § 2 første ledd første punktum sier at kommunestyret skal påse at kommunens og kommunalt foretaks årsregnskap blir revidert. Det følger videre av § 2 første ledd andre punktum at det skal velges én revisor for revisjon av kommunens årsregnskap. Revisjon av kommunale foretaks årsregnskap kan foretas av annen revisor enn den som er valgt for revisjon av kommunens årsregnskap, jf. tredje punktum.

Revisjonsforskriften § 11 stiller krav til utdanning og praksis for både oppdragsansvarlig regnskapsrevisor og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Disse bestemmelsene er hjemlet i dagens kommunelov § 78 nr. 8.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor skal ha bestått eksamen til bachelor i revisjon eller høyere revisoreksamen (master i revisjon) iht. Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor skal ha minimum tre års utdanning fra universitet/høyskole.

3.1.3 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og revisor for eierskapskontroll

Det følger av revisjonsforskriften § 2 andre ledd andre punktum at der en interkommunal revisjonsenhet eller et revisjonsselskap er valgt, skal revisjonsenheten eller selskapet utpeke en oppdragsansvarlig regnskapsrevisor for hvert oppdrag. Det samme gjelder ved forvaltningsrevisjon, jf. revisjonsforskriften § 6 andre ledd.

Etter gjeldende rett er ikke selskapskontroll (eierskapskontroll) definert som en revisjonsoppgave. Den kan altså utføres av andre enn revisor. Det er derfor heller ingen bestemmelser som innebærer at det må utpekes en oppdragsansvarlig revisor for eierskapskontroll.

3.1.4 Krav ved bytte av regnskapsrevisor

Revisjonsforskriften § 17 pålegger ny og forrige revisor enkelte plikter i forbindelse med en overgang av et revisjonsoppdrag. Bestemmelsen er skrevet etter mønster av revisorloven § 7-2. Den nye revisoren skal be om en uttalelse fra den forrige revisoren om hvorvidt det foreligger forhold som tilsier at den nye revisoren ikke bør påta seg oppdraget. Den forrige revisoren skal begrunne sin fratreden.

§ 17 andre ledd bestemmer videre at den forrige revisoren skal uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger og dokumentasjon om sitt revisoroppdrag når den nye revisoren ber om det og dette kan ha betydning for den fremtidige revisjonen. Dersom en revisor påtar seg oppdraget i strid med den forrige revisors råd, skal begrunnelse for dette dokumenteres, jf. § 17 tredje ledd.

3.1.5 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag

Etter revisjonsforskriften § 16 har revisor som har fått et revisjonsoppdrag etter en anbudsrunde rett til, under visse vilkår, å si fra seg sitt oppdrag. Bestemmelsen bygger på revisorloven § 7-1. I merknaden til revisjonsforskriften § 16 er det presisert at bestemmelsen også omfatter tilfeller hvor en interkommunal enhet er valgt som revisor etter anbudsrunde.

Retten til å si fra seg sitt oppdrag inntreer når revisor under sitt arbeid har avdekket og påpekt vesentlige brudd på lov og forskrifter som den revisjonspliktige er underlagt, og den revisjonspliktige ikke iverksetter nødvendige tiltak for å rette på forholdene.

Ellers har revisor bare rett til ensidig å si fra seg oppdraget dersom revisor ikke gis mulighet til å oppfylle sine plikter etter lov eller forskrift, eller det foreligger andre særlige grunner.

Revisor skal gi den revisjonspliktige rimelig forhåndsvarsel før vedkommende sier fra seg oppdraget som revisor.

3.1.6 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet

I revisjonsforskriften § 18 er det tatt inn en hjemmel for en forenklet prosedyre for tilfeller hvor revisjonsselskaper slår seg sammen eller omorganiseres, og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet blir opptatt i et revisjonsselskap. I disse tilfellene vil revisjonsoppdragene fortsette i det sammensluttete selskapet, eller i det selskapet som har tatt opp i seg et personlig drevet revisjonsvirksomhet. Det er presisert i bestemmelsen at denne adgangen til overføring av revisjonsoppdrag ikke medfører noen innskrenkninger i oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.

3.1.7 Uttalelserett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Det følger av revisjonsforskriften § 8 andre ledd at administrasjonssjefen skal gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forholdene som framgår av forvaltningsrevisjonsrapporten. Disse kommentarene skal framgå av rapporten. Styret og daglig leder skal gis tilsvarende anledning der et kommunalt foretak er gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Etter kontrollutvalgsforskriften § 15 første ledd skal selskap som er omfattet av selskapskontrollen, og den som utøver kommunens eierfunksjon, alltid gis anledning til å gi uttrykk for sitt syn på de forholdene som omtales i selskapskontrollrapporten. Eventuelle kommentarer skal fremgå av rapporten.

3.2 Departementets forslag

3.2.1 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Departementet foreslår å videreføre kontrollutvalgsforskriften § 17 første ledd, som handler om saker om ansettelse osv. av ansvarlig revisor og saker om ansettelse osv. av revisjonens øvrige personale, se forslag til § 7. Departementet foreslår likevel å erstatte uttrykket "ansvarlig revisor" med "revisjonens leder". Etter hva departementet erfarer kan det herske noe uklarhet om uttrykket "ansvarlig revisor". Departementet vil slå fast at det er lederen av revisjonen som er omfattet av forslaget til § 7. Dette er altså den samme personen som kommunestyret skal velge i medhold av kommuneloven (2018) § 24-1 andre ledd. Kommunestyret velger altså lederen av revisjonen. Når det gjelder utpeking av oppdragsansvarlige revisorer for det enkelte oppdrag, har kommunestyret ingen rolle i dette.

Siden det allerede følger av loven at det er kommunestyret som ansetter revisor (altså revisjonens leder) på grunnlag av innstilling fra kontrollutvalget, synes det å være prinsipielt riktig at den samme framgangsmåten benyttes også ved suspensjon, oppsigelse og avskjed. Dette er alvorlige arbeidsrettslige virkemidler hvor det er viktig at kontrollutvalget får mulighet til å innstille, og hvor det er kommunestyret som har myndigheten til å treffe beslutningen.

Når det gjelder revisjonens øvrige personale, vil det være argumenter som taler for å videreføre dagens ordning hvor det er kontrollutvalget som har myndigheten til å foreta de nevnte beslutningene, suspensjon, oppsigelse og avskjed. Kontrollutvalget har blant annet ansvar for å påse at kommunens regnskaper blir revidert på betryggende måte. Det kan tale for at kontrollutvalget derfor også bør ha myndighet til å ansette osv. revisjonens øvrige personale.

På den andre siden kan det hevdes at det er lederen av revisjonen som bør ha denne myndigheten. Han eller hun er øverste ansvarlige for arbeidet i revisjonen, og bør av den grunn også selv kunne rå over den nevnte myndigheten. Til sammenlikning viser departementet her til kommuneloven (2018) § 13-1 sjuende ledd, som gir kommunedirektøren det løpende ansvaret for den enkelte ansatte i kommunen, inkludert myndigheten til å foreta ansettelse, oppsigelse osv. Som begrunnelse for denne bestemmelsen, er det blant annet pekt på at kommunedirektørens ansvar for administrasjonen tilsier at kommunedirektøren også har ansvaret for de som er ansatt i administrasjonen og for at de rette personene blir ansatt, se Prop. 46 L (2017–2018) side 63.

Departementet mener at det sistnevnte hensynet bør tillegges avgjørende vekt. Det betyr at departementet i forslaget til § 7 andre punktum foreslår å endre gjeldende rett slik at det blir lederen av revisjonen som får myndighet til å ansette osv. revisjonens øvrige personale.

3.2.2 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Departementet ønsker å slå fast i forskriften at kommunens årsregnskaper og årsberetninger skal revideres. Dette er til dels en videreføring av gjeldende revisjonsforskrift § 2 første ledd første punktum, men *årsberetning* er nå særskilt nevnt, se forslag til § 8 første ledd. Dette klargjør revisjonsplikten, men er i realiteten en videreføring av gjeldende rett.

Departementet foreslår også å videreføre gjeldende revisjonsforskrift § 2 første ledd andre punktum om at det skal velges én revisor for revisjonen av kommunens årsregnskap. Også her foreslår departementet å gjøre endringer i ordlyden for å presisere innholdet. For det første presiseres det at det er kommunestyret som velger hvem dette skal være. For det andre presiseres det at valget også inkluderer den som skal revidere årsberetningen, se forslag til § 8 andre ledd.

Departementet foreslår ikke å videreføre gjeldende revisjonsforskrift § 2 første ledd tredje punktum om at det kan velges en annen revisor enn den som reviderer kommunens øvrige årsregnskaper og årsberetninger, til å revidere årsregnskapet til kommunalt foretak. Dette er ikke ment å endre gjeldende rett, men at man har dette valget følger av forslaget til § 8 andre ledd, som sier at kommunestyret skal velge regnskapsrevisor for hver av kommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Det er på det rene at det fortsatt er behov for å stille krav til utdanning og praksis for oppdragsansvarlig revisor. Hjemmelen for denne bestemmelsen er kommuneloven (2018) § 24-2.

For oppdragsansvarlig regnskapsrevisor foreslår departementet å videreføre gjeldende krav, se forslag til § 8 tredje ledd. Det er likevel gjort noen endringer i ordlyden.

Når det gjelder kravet til utdanning for oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor, foreslår departementet at dette ikke videreføres. Departementet mener på generelt grunnlag at det i stor grad bør være opp til kommunene selv å vurdere hvilken kompetanse de trenger for å løse sine oppgaver og oppfylle pliktene som er stilt til dem i lov og forskrift. Dette taler som et generelt utgangspunkt mot å stille krav til utdanning og praksis. I tillegg mener departementet at det ikke er innlysende hvilke krav som eventuelt burde vært stilt. I motsetning til ved regnskapsrevisjon, hvor det finnes en egen utdanning, finnes det ingen egen treffende utdanning for dem som utføre forvaltningsrevisjon. Et generelt krav som dagens forskrift stiller, kan departementet vanskelig se for seg at faktisk sørger for en rett kompetanse hos de det gjelder.

I forslaget til § 8 fjerde ledd er det tatt inn en ny bestemmelse sammenliknet med gjeldende rett. Bakgrunnen for denne bestemmelsen er kommuneloven (2018) kapittel 18 og 19, som inneholder bestemmelser om henholdsvis interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefelleskap.

Det følger av kommuneloven (2018) § 24-1 fjerde ledd at representantskapet i interkommunalt politisk råd og i kommunalt oppgavefelleskap velger regnskapsrevisor hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen. Departementet foreslår at denne

lovbestemmelsen også kommer til uttrykk i forslaget til § 8 fjerde ledd. Som utgangspunkt ser departementet ikke behov for å gjenta lovbestemmelser i forskriften, men mener det er behov for å gjøre et unntak i dette tilfellet, siden forslaget til § 8 delvis handler om *kommunestyrets* myndighet til å velge regnskapsrevisor. For å unngå eventuelle misforståelser og for sammenhengens skyld, er det derfor hensiktsmessig å gjenta denne lovbestemmelsen i forskriften.

I kommuneloven (2018) § 14-8 er det gjort unntak for plikten til å utarbeide årsregnskap og årsberetning for nærmere bestemte interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap. I disse tilfellene vil inntektene og utgiftene til det interkommunale samarbeidet inngå i kontorkommunens årsregnskap og årsberetning. Da er det svært nærliggende at det er kommunens regnskapsrevisor som foretar revisjonen, som en del av revisjonen av kommunens årsregnskap. Departementet kan ikke se noe behov for at representantskapet velger en egen revisor i disse tilfellene hvor det ikke utarbeides eget årsregnskap og egen årsberetning.

3.2.3 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og revisor for eierskapskontroll

Departementet foreslår å videreføre bestemmelsene om at det skal utpekes en oppdragsansvarlig regnskapsrevisor og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor for hvert oppdrag, se forslag til § 9. Ordlyden er endret sammenliknet med gjeldende forskrift. Dette er for å få fram at denne utpekingen skal gjøres også der hvor kommunen har egne ansatte revisorer. Utpekingen gjelder ved hvert enkelt revisjonsoppdrag.

I tillegg er det i forslaget en ny bestemmelse, som sier at det også skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor ved hvert oppdrag om eierskapskontroll. Dette er en naturlig følge av at eierskapskontroll er blitt en revisjonsoppgave etter den nye kommuneloven.

Ved å innføre krav om utpeking av oppdragsansvarlig revisor også ved eierskapskontroll, gis det en helhetlig og sammenhengende regulering i forskriften av spørsmålet om når ansvarlig revisor skal utpekes.

Departementet presiserer at det fortsatt vil være adgang til å velge en annen revisor for å utføre forvaltningsrevisjon enn den som er valgt som regnskapsrevisor.

3.2.4 Krav ved bytte av regnskapsrevisor

Forslaget til § 10 første ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 17 første og tredje ledd, med enkelte språklige endringer.

§ 10 andre ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 9 andre ledd.

Forslaget til § 10 tredje ledd er i det vesentlige en videreføring av revisjonsforskriften § 17 andre ledd, men her foreslår departementet en realitetsendring. Departementets utgangspunkt er at den forrige revisoren skal gi opplysninger og dokumentasjon hvis dette kan ha betydning for den framtidige revisjonen. Slike opplysninger og dokumentasjon kan gis uten hinder av taushetsplikt. Departementet går ikke inn for å oppstille noe vilkår i denne

bestemmelsen om at den nye revisoren ber om opplysninger, og derfor foreslår departementet å fjerne dette vilkåret. Departementet mener det sentrale hensynet er å sørge for at den nye revisoren får opplysninger som har betydning for den framtidige revisjonen. Det kan etter omstendighetene være tilfeldig om den nye revisoren spør om dette, og det er derfor vanskelig å se at dette bør være et vilkår i bestemmelsen.

3.2.5 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag

Departementet foreslår å videreføre regnskapsrevisors rett til å si fra seg sitt oppdrag, se forslag til § 11. Det er gjort enkelte strukturelle og språklige endringer i forslaget, men disse endrer ikke realiteten i bestemmelsen.

3.2.6 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet

Departementet foreslår å videreføre den forenklete prosedyren ved overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering, se forslag til § 12. Også i denne bestemmelsen er det gjort enkelte språklige endringer, som ikke endrer realiteten.

3.2.7 Uttalelserett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Departementet foreslår at revisor skal sende utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til kommunedirektøren, kommunerådet eller fylkesrådet, se forslag til § 13 første ledd. Dette er en videreføring av gjeldende rett, og bygger også på kommuneloven § 23-5.

Uttalelseretten knytter seg til forhold administrasjonen har helt eller delvis ansvar for. Det betyr for eksempel at selv om det er et kommunalt foretak som er gjenstand for forvaltningsrevisjon, kan kommunedirektøren tenkes å ha uttalelserett hvis en del av forvaltningsrevisjonen berører samhandlingen mellom foretaket og administrasjonen.

Når det gjelder kommunale foretak, foreslår departementet i det vesentlige å videreføre også deres uttalelserett til forvaltningsrevisjonsrapporter, se forslag til § 13 andre ledd.

Departementet foreslår likevel ikke videreføre at det er "styret og daglig leder" som har rett til å gi kommentarer. I forslaget vises de kun til "det kommunale foretaket". Det betyr at myndigheten i utgangspunktet ligger hos styret i foretaket, som kan delegere denne til daglig leder. Etter forslaget vil ikke begge disse ha uttalelserett samtidig. Departementet mener det er tilstrekkelig og mest ryddig at det kommer én uttalelse fra foretaket.

Departementet foreslår å utvide bestemmelsen, slik at også aksjeselskap og interkommunalt selskap skal få uttalelserett der hvor selskapet er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Hensynet til å opplyse saken best mulig og hensynet til kontradiksjon, tilsier en slik rett.

Etter § 13 tredje ledd skal revisor sende utkast til rapport om eierskapskontroll til uttalelse til selskapet som er omfattet av eierskapskontrollen og den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierfunksjon.

Kommentarene skal framgå av de respektive rapportene, jf. § 13 fjerde ledd.

4. Krav til revisor og revisors medarbeidere

4.1 Gjeldende rett

4.1.1 Krav til revisors uavhengighet

Kommuneloven (1992) § 79 har en lengre bestemmelse om revisors uavhengighet. Den retter seg blant annet mot tilknytning til den reviderte virksomheten som det kan tenkes at revisor eller hans eller hennes nærstående kan ha. I bestemmelsen er det tatt inn hva som menes med "nærstående".

Bestemmelsen slår også fast at ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, ikke i seg selv medfører at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Kommuneloven (2018) har en mye knappere bestemmelse, idet den i § 23-3 bare slår fast at revisor skal være uavhengig.

I revisjonsforskriften 13 er det tatt inn nærmere krav til revisors uavhengighet. Reglene i forskriften er hjemlet i dagens kommunelov § 78 nr. 8. Bestemmelsen lyder:

Den som foretar revisjon etter denne forskrift kan ikke inneha andre stillinger hos kommunen eller fylkeskommunen eller i virksomhet som den kommunen eller fylkeskommunen deltar i ved siden av revisoroppdraget.

Den som foretar revisjon kan ikke være medlem av styrende organer i virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i.

Den som foretar revisjon kan ikke delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiverne eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon.

Etter revisjonsforskriften § 14 er det også forbud mot at den som foretar revisjon utfører rådgivingstjenester for kommunen dersom dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet.

4.1.2 Krav til egenvurdering av uavhengighet

Revisjonsforskriften § 15 første ledd bestemmer at oppdragsansvarlig revisor hvert år, og ellers ved behov, skal avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget. § 15 andre ledd bestemmer at en skriftlig egenvurdering om oppdragsansvarlig revisors uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

4.1.3 Taushetsplikten for revisor og revisor medarbeidere

Taushetsplikt for revisors medarbeidere

Ifølge revisjonsforskriften § 22 gjelder revisors taushetsplikt etter kommuneloven tilsvarende for revisors medarbeidere.

Unntak fra taushetsplikten

Det er gjort enkelte unntak for revisors taushetsplikt i revisjonsforskriften § 21, som lyder:

Uten hinder av revisors taushetsplikt kan oppdragsansvarlig revisor avgi forklaring og fremlegge dokumentasjon vedrørende revisjonsoppdrag eller andre tjenester til politiet når det er åpnet etterforskning i straffesak. Revisor kan videre underrette politiet dersom det i forbindelse med revisjonsoppdrag eller andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling.

Uten hinder av revisors taushetsplikt kan revisor gi opplysninger til skatteetaten om en persons forbindelse med kommunen eller fylkeskommunen, der det er nødvendig for å fremme skatteetatens kontroll oppgaver etter lov, forskrift eller instruks.

Revisors taushetsplikt er ikke til hinder for at kontrollører engasjert av bransjeorganisasjoner kan foreta kontroll av utførelsen av revisjonen, herunder av skriftlig dokumentasjon.

4.1.4 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Dokumentasjon av revisjonen

Revisjonsforskriften § 9 gir regler for dokumentasjon av revisjonens utførelse. Det følger av første ledd i denne bestemmelsen at revisor skal dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført, samt resultatet av revisjonen, på en måte som er tilstrekkelig til å kunne underbygge og etterprøve revisors konklusjoner. Videre følger det at forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg i den anledning.

I § 9 tredje ledd bestemmes det at ved utføring av rådgivning og andre tjenester for revisjonspliktig skal revisor kunne dokumentere oppdragets art, omfang og eventuell anbefaling.

Oppbevaring

I revisjonsforskriften § 10 første ledd er det bestemt at revisor skal oppbevare dokumentasjon, nummererte brev og annen korrespondanse etter revisjonsforskriften på en ordnet og betryggende måte i minst 10 år. Det samme gjelder korrespondanse i tilknytning til rådgivning.

§ 10 andre ledd sier at originaldokument av papir kan erstattes av kopi i annet medium. I så fall skal papiroriginalen oppbevares på en velordnet måte i 3 år og 6 måneder etter slutten av regnskapsåret som dokumentet gjelder. Dokumentasjon som lagres elektronisk, skal oppbevares og gjengis i standard dataformat.

4.2 Departementets forslag

4.2.1 Krav til revisors uavhengighet

Departementet mener det er behov for å videreføre gjeldende rett når det gjelder krav til revisors uavhengighet. Forskriftsbestemmelsene vil være hjemlet i kommuneloven (2018) § 24-4. Departementet vil imidlertid regulere uavhengigheten i flere bestemmelser enn i dag. Dette for å gi et mer oversiktlig regelverk.

I forslaget til § 14 første ledd foreslår departementet å forskriftsfeste regelen som i dag følger av kommuneloven § 79 første ledd andre punktum. Departementet mener denne regelen er en grunnleggende del av reguleringen av uavhengighet.

Forslaget til § 14 andre ledd slår fortsatt fast at ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, ikke i seg selv medfører at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Departementet presiserer ellers at bestemmelsene i forskriftskapittel 3 omfatter både oppdragsansvarlig revisor og øvrige revisjonsmedarbeidere. Dette er en videreføring av gjeldende rett, men er viktig at er klart.

4.2.2 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

I forslaget til § 15 har departementet tatt inn bestemmelsen som i dag følger av kommuneloven (1992) § 79 første ledd første punktum, jf. andre ledd. Det er gjort enkelte strukturelle og språklige endringer, men disse endrer ikke innholdet i bestemmelsen. Departementet foreslår også å endre overskriften. Selv om innholdet for så vidt handler om uavhengighet, er det særlig tilknytning til den reviderte virksomheten og dens betydning for uavhengigheten som reguleres i denne bestemmelsen.

4.2.3 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Forslaget til § 16 bokstav a til c er i det vesentlige en videreføring av revisjonsforskriften § 13. I dagens forskrift har bestemmelsen overskriften "Spesielle krav til uavhengighet". Departementet mener "Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha" gir en bedre beskrivelse av innholdet i bestemmelsen.

I forslaget til § 16 første ledd bokstav c videreføres forbudet mot at revisor kan være medlem av styrende organer som kommunen deltar i eller er eier av. Departementet foreslår likevel å innføre et unntak fra dette forbudet. Etter forslaget skal ikke forbudet gjelde interkommunale revisjonssamarbeid som er organisert som interkommunale selskaper etter IKS-loven eller samvirkeforetak etter samvirkeloven.

Forslaget til § 16 bokstav e–f er en videreføring av revisjonsforskriften § 14.

4.2.4 Krav til egenvurdering av uavhengighet

I forslaget til forskrift § 17 første ledd fremkommer det at den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune skal løpende vurdere sin uavhengighet. Også her er "annen kontroll" tatt inn i forskriftsteksten. Det bør stilles like krav til dem som utfører revisjon og til dem som utfører annen kontroll. Hensynet til tillit, legitimitet og omdømme gjør seg gjeldende også for dem som utfører andre kontrolloppdrag. I mange relasjoner er det ingen grunn til å skille mellom de som utfører revisjon og de som utfører annen kontroll.

Departementet foreslår under en viss tvil å videreføre plikten til å levere en erklæring om uavhengighet til kontrollutvalget, se forslaget til § 17 andre ledd. Det som taler for en slik bestemmelse er at det vil uttrykkelig framgå at revisjonen har vurdert sin uavhengighet til den revisjonspliktige. Det kan også tenkes at kravene til uavhengighet i større grad vil bli

etterlevd hvis det også finnes en slik dokumentasjonsbestemmelse. På den andre siden vil en slik dokumentasjonsbestemmelse også kunne få karakter av å bli en mindre relevant pliktbestemmelse, som i praksis betyr lite. Departementet ber særskilt om høringsinstansenes syn på dette spørsmålet.

Dagens revisjonsforskrift pålegger den oppdragsansvarlige revisoren plikten til å levere erklæringen, og den skal gjelde bare sin egen uavhengighet. I forslaget til ny bestemmelse er plikten lagt til "revisjonen". Dette betyr at det er daglig leder av en kommunerevisjon eller et interkommunalt samarbeid, eller den oppdragsansvarlige revisoren i et privat revisjonsselskap som skal levere den. I tillegg er bestemmelsen utvidet i den forstand at erklæringen skal gjelde alle revisors medarbeidere som er involvert i revisjonsoppdraget for kommunen.

4.2.5 Taushetsplikten for revisor og revisor medarbeidere

Taushetsplikt for revisors medarbeidere

Departementet foreslår å videreføre at revisors taushetsplikt også skal gjelde for revisors medarbeidere, se forslag til § 18 første ledd. Det er neppe grunn til å ha forskjellige bestemmelser for revisor og revisors medarbeidere i denne sammenhengen.

Unntak fra taushetsplikten

I dagens revisjonsforskrift er det tatt inn enkelte begrensninger i revisors taushetsplikt. Departementet foreslår å videreføre denne bestemmelsen, se forslag til § 18 andre til fjerde ledd, men mener det er språklig mer presist å kalle dette for *unntak* fra taushetsplikten, istedenfor *begrensninger*.

Departementet er opptatt av at unntaket fra taushetsplikten er enkel å forstå. Det er også viktig at unntaket er relevant og at det er reelt behov for unntaket. Departementet ber derfor særskilt om høringsinstansenes syn på dette forslaget.

Det er gjort enkelte språklige endringer i forslaget. Når det gjelder unntaket som retter seg mot å gi opplysninger til skatteetaten, er henvisningen til at skatteetatens kontrollopgaver skjer etter *lov, forskrift eller instruks* tatt bort. Dette er bare en språklig forenkling av bestemmelsen, siden det må være klart nok at disse kontrollopgavene må ha et tilstrekkelig rettslig grunnlag.

4.2.5 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Dokumentasjon av revisjonens utførelse

Departementet ser behov for å videreføre bestemmelsen om dokumentasjon av revisjonen, se forslag til § 19. Noen språklige endringer er gjort, men de endrer ikke realiteten. Med "revisjonen" menes alle former for revisjon; regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Oppbevaring

Departementet foreslår en kortere og forenklet bestemmelse om oppbevaring, se forslag til § 19 tredje ledd. Der sies det at revisor skal oppbevare dokumentasjonen på en ordnet og betryggende måte i minst 10 år. Dette er en videreføring av gjeldende rett, selv om ordlyden

er mindre omfangsrik. Kravet til oppbevaring innebærer også at dokumentasjonen må kunne leses eller hentes ut hvis det skulle være behov for det. Dette er en nokså selvsagt del av en bestemmelse om oppbevaring, så departementet mener det ikke er behov for eksplisitt å si dette i forskriften.

Departementet er kjent med at i revisorlovutvalgets forslag til ny revisorlov er det foreslått at oppbevaringsplikten skal være 5 år, jf. NOU 2017: 15. Selv om departementet foreslår å videreføre 10-årsregelen, slik gjeldende rett etter revisorloven også er, vil departementet følge med på den videre oppfølgingen av NOU 2017: 15.

Når det gjelder særregelen i revisjonsforskriften § 10 andre ledd om oppbevaring i "annet medium", bærer den etter departementets vurdering preg av å være foreldet. Departementet mener det ikke er behov for en slik særregel. Det innebærer at kravet til oppbevaring slik det fremkommer av forslaget til § 19 tredje ledd, gjelder for alle typer oppbevaring. Oppbevaringen skal altså være "ordnet og betryggende", både når oppbevaringen skjer i papirform og når den skjer elektronisk. Den nye regelen skal være teknologinøytral.

5. Omtale av enkelte bestemmelser som foreslås opphevet av andre grunner enn at de er lovfestet.

Kontrollutvalgsforskriften § 5 andre ledd bestemmer at dersom kommunen har egen ansatt revisor, kan kontrollutvalget be om adgang til revisjonens arbeidsdokumenter og kreve opplysninger av revisjonen. Departementet har ikke foreslått å videreføre denne bestemmelsen. Bestemmelsen gjelder dersom kommunen har egen ansatt revisor. Departementet er skeptisk til at bestemmelser i forskriften kun skal gjelde enkelte revisjonsordninger. Slike særbestemmelser må i så tilfelle være godt begrunnet. Departementet kan i utgangspunktet ikke se at denne bestemmelsen er godt begrunnet eller ivaretar et særlig behov. Departementet viser ellers til at kontrollutvalgets innsynsrett hos kommunen er regulert i kommuneloven (2018). Denne bestemmelsen hjemler også innsyn hos den kommunalt ansatte revisoren, og er sannsynligvis tilstrekkelig for kontrollutvalgets behov for innsyn hos denne.

Kontrollutvalgsforskriften § 15 første ledd første punktum bestemmer at kontrollutvalget selv fastsetter hvordan utført selskapskontroll skal rapporteres til utvalget, herunder hvilket innhold slik rapport skal ha. Siden eierskapskontroll blir en definert revisjonsoppgave, mener departementet at revisor også må ha innflytelse på hvordan rapporteringen skjer, blant annet på grunnlag av god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget vil likevel innenfor disse rammene – som bestiller – øve innflytelse på hvordan rapporteringen skal skje. Bestemmelsen om at kontrollutvalget skal kunne fastsette hvilket innhold rapporten skal ha, er ikke ønskelig å videreføre. Som bestiller vil kontrollutvalget selvsagt ha innflytelse på hvilket type innhold rapporten skal ha. En slik bestemmelse vil likevel kunne tenkes å være i strid med revisors ansvar for det konkrete innholdet i rapporten.

Kontrollutvalgsforskriften § 18 andre ledd bestemmer at der kommunen har en egen revisjon, avgir revisjonen innstilling til kontrollutvalget om budsjett for revisjonen. Departementet kan

ikke se at det er behov for en slik særregel for kommuner med egen revisjon. Det er også prinsipielt noe betenkelig å gi revisor innstillingsrett til et folkevalgt organ. Departementet regner med det vil være kontakt mellom kontrollutvalget og revisjonen (uansett revisjonsordning) i forbindelse med utarbeidelse av budsjettet uten at dette er særskilt forskriftsregulert.

Revisjonsforskriften § 12 stiller enkelte krav til vandel mv. til revisor. Disse kravene består i a) å ha ført en hederlig vandel, b) være i stand til å oppfylle sine forpliktelser og c) være myndig. Departementet mener disse kravene er lite relevante å stille i forskriften. Etter loven skal revisor ha god vandel. Departementet antar at dette er et tilstrekkelig regelkrav, og mener i utgangspunktet at de nærmere vurderingene av revisors egnethet kan gjøres av den som skal ansette revisor eller tildele revisoroppdrag.

Departementet vil likevel be høringsinstansene særskilt vurdere forslaget om å oppheve bestemmelsene som er omtalt i dette kapitlet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til ny forskrift innebærer i begrenset grad nye regler, og i enda mindre grad regler som pålegger kommunene nye oppgaver eller plikter. I det alt vesentlige er forslaget til ny forskrift videreføring av gjeldende rett. Det vil derfor ikke være behov for at kommunene bruker ressurser av betydning på å sette seg inn i den nye forskriften. Departementet legger etter dette til grunn at forslaget ikke medfører økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning for kommunene.

7. Merknader til de enkelte bestemmelsene i forskriftsforslaget

Til § 1 Begrensning av kontrollutvalgets myndighet.

Kontrollutvalgets ansvar og myndighet følger av kommuneloven § 23-2. Den regulerer hva kontrollutvalget *skal* gjøre. Kontrollutvalget vil også kunne utføre annet kontrollarbeid, selv om det ikke følger som en skal-oppgave av loven.

Forskriften § 1 er en begrensning av kontrollutvalgets myndighet. Men heller ikke denne bestemmelsen kan lese som en uttømmende regulering av hvordan kontrollutvalgets myndighet er regulert.

Første ledd viderefører kontrollutvalgsforskriften § 4 andre ledd. Det ligger ikke til kontrollutvalget å overprøve politiske prioriteringer eller å vurdere den politiske hensiktsmessigheten av vedtak som er truffet av folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

Det presiseres likevel at kontrollutvalgets virksomhet vil kunne innebære for eksempel kritikk av vedtak truffet av folkevalgte organer eller virkninger av slike vedtak, og at dette ikke vil være i strid med denne bestemmelsen. For eksempel vil en forvaltningsrevisjon av kommunens praksis i behandlingen av byggesøknader kunne innebære en vurdering av hvordan et folkevalgt organ har behandlet disse søknadene (hvis det folkevalgte organet har

fått delegert myndighet til å behandle disse søknadene). Dette vil ikke være å overprøve politiske prioriteringer i forskriftens forstand.

Til § 2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Bestemmelsen viderefører kontrollutvalgsforskriften § 18 første ledd, men med enkelte språklige endringer. Det er kontrollutvalget som skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. I uttrykket kontrollarbeidet inngår da utgifter til kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og revisjonen. Kontrollutvalgets forslag skal følge innstillingen om årsbudsjett, som går til kommunestyret eller fylkestinget.

Henvisningen til kommuneloven § 14-3 tredje ledd sikrer at kontrollutvalgets forslag følger med innstillingen både i kommuner som er styrt etter formannskapsmodellen og kommuner som er styrt etter parlamentarismemodellen.

At forslaget skal følge innstillingen betyr også at kommunedirektøren ikke har adgang til å gjøre endringer i dette forslaget underveis i prosessen.

Til § 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Første ledd bokstav a og b er en videreføring av kontrollutvalgsforskriften § 6, og utfyller kommuneloven (2018) § 23-2 a) om at kontrollutvalget skal påse at regnskapene blir betryggende revidert, ved også å ta inn årsberetninger. Første ledd bokstav c er ny sammenliknet dagens forskriftstekst.

Andre ledd er en delvis videreføring av kontrollutvalgsforskriften § 8, men den er også en utvidelse siden § 8 kun handler om forhold i årsregnskapet. Bestemmelsen nevner eksplisitt forhold som regnskapsrevisor påpeker etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9.

Kontrollutvalgets påse-ansvar kommer i tillegg til revisors eget ansvar for å følge opp feil.

Bestemmelsen angir ikke direkte hvem som har ansvaret for at forholdene som påpekes, blir rettet opp eller fulgt opp. Dette vil i det vesentlige framgå av revisors påpekninger.

Dersom forholdene ikke blir rettet opp, pålegger bestemmelsen kontrollutvalget en plikt til å rapportere dette til kommunestyret.

Til § 4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Bestemmelsen tydeliggjør at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om alle gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

Til § 5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Andre ledd fastsetter en plikt for kontrollutvalget til å påse at vedtak om revisjoner og eierskapskontroller som kommunestyret eller fylkestinget fastsetter, blir fulgt. Hvordan vedtakene blir fulgt må kontrollutvalget rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om.

Til § 6 Innkalling til møte i kontrollutvalget

Bestemmelsen presiserer at også ordfører eller fylkesordfører og oppdragsansvarlige revisorer skal få innkalling til kontrollutvalgets møter.

Til § 7 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Første ledd viderefører kontrollutvalgsforskriften § 17 første ledd. Etter bestemmelsen skal kontrollutvalget der det er en egen revisjon i kommunen avgi innstilling til kommunestyret eller fylkestinget i saker om ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjed av revisjonens leder. Revisjonens leder er den samme personen som kommunestyret skal velge i medhold av kommuneloven (2018) § 24-1 andre ledd.

Andre ledd er noe endret sammenliknet med kontrollutvalgsforskriften § 17 andre ledd. Etter bestemmelsen legger forskriften myndigheten til å foreta ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjed av revisjonens øvrige personale, direkte til revisjonens leder. Det innebærer at kontrollutvalget ikke vil ha noen myndighet i slike saker.

Til § 8 revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Første ledd er i det vesentlige en videreføring av revisjonsforskriften § 2. Nytt i bestemmelsen er at også årsberetning er særskilt nevnt. Det er også gjort noen språklige presiseringer.

I *andre ledd* er det presisert at det er *kommunestyret* som velger hvem som skal være regnskapsrevisor. Det er også presisert at det er den samme revisoren som da får i oppgave å revidere årsberetningen.

Tredje ledd stiller kvalifikasjonskrav til oppdragsansvarlig regnskapsrevisor. Dette er en videreføring av gjeldende krav.

Fjerde ledd er en ny bestemmelse, og er tatt inn først og fremst av pedagogiske grunner. Den skal få tydelig fram at det er representantskapet i interkommunalt politisk råd og kommunalt oppgavefellesskap som velger regnskapsrevisor, altså ikke kommunestyret.

Til § 9 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og oppdragsansvarlig revisor for eierskapskontroll

Bestemmelsen er i det vesentlige en videreføring av gjeldende rett, men den er utvidet til å gjelde også der hvor kommunen har egne ansatte revisorer. Utpekingen gjelder ved hvert enkelt revisjonsoppdrag. Det presiseres at det fortsatt vil være adgang til å velge en annen revisor til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll enn den som er valgt som regnskapsrevisor.

Til § 10 Krav ved bytte av regnskapsrevisor

Første ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 17 første og tredje ledd, med enkelte språklige endringer.

Andre ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 9 andre ledd.

Tredje ledd pålegger den den forrige regnskapsrevisoren uten hinder av taushetsplikten å gi opplysninger og dokumentasjon om revisjonsoppdraget til den nye revisoren, hvis det kan ha betydning for den framtidige revisjonen.

Til § 11 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag

Bestemmelsen er en videreføring av revisjonsforskriften § 16. Den bygger på revisorloven § 7-1. Revisorloven § 7-1 vil derfor ha relevans for tolkningen av forskriften § 11.

Når det gjelder "særlig grunn" i bokstav c, vises det særlig til *Norsk Lovkommentar* av Bror Petter Gulden. I note 201 gis det eksempler på hva som kan være en "særlig grunn".

Til § 12 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet

Bestemmelsen er en videreføring av revisjonsforskriften § 18. Det presiseres at med "revisjonsselskaper" menes også interkommunale samarbeid selv om de ikke er organisert som et *selskap*.

Til § 13 Uttalelserett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Bestemmelsen er i det vesentlige en videreføring av gjeldende regler. Se høringsnotatet pkt. 3.2.7. for enkelte presiseringer.

Etter *andre ledd* skal revisor sende utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til aksjeselskapet eller interkommunale selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Dette er nytt.

Til § 14 Krav til revisors uavhengighet

Første ledd er en videreføring av kommuneloven (1992) § 79 første ledd andre punktum. Bestemmelsen bygger på revisorloven § 4-1. Revisorloven § 4-1 vil derfor ha relevans for tolkningen av § 14 første ledd.

Andre ledd slår fortsatt fast at ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen, eller i en interkommunal samarbeidsordning, ikke i seg selv medfører at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

Departementet presiserer ellers at bestemmelsene i forskriftskapittel 3 omfatter både oppdragsansvarlig revisor og øvrige revisjonsmedarbeidere. Dette er en videreføring av gjeldende rett, men er viktig at er klart.

Til § 15 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Bestemmelsen er en videreføring av kommuneloven (1992) § 79 første ledd første punktum, jf. andre ledd.

Til § 16 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Bokstav a til d er i det vesentlige en videreføring av revisjonsforskriften § 13.

I *bokstav c* videreføres forbudet mot at revisor kan være medlem av styrende organer som kommunen deltar i eller er eier av. Forbudet gjelder imidlertid ikke interkommunale revisjonssamarbeid som er organisert som interkommunale selskaper etter IKS-loven eller samvirkeforetak etter samvirkeoven.

Bokstav e til f er en videreføring av revisjonsforskriften § 14.

Til § 17 Krav til egenvurdering av uavhengighet

Første ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 15 første ledd første punktum.

Andre ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 15 første ledd andre punktum, men er endret slik at det er "revisjonen" som skal avgi egenvurderingen. Dette betyr at det er daglig leder av en kommunerevisjon eller et interkommunalt samarbeid, eller den oppdragsansvarlige revisoren i et privat revisjonsselskap som skal levere den. I tillegg er bestemmelsen utvidet i den forstand at erklæringen skal gjelde alle revisors medarbeidere som er involvert i revisjonsoppdraget for kommunen.

Tredje ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 15 andre ledd, men også den er endret slik at det er "revisjonens" uavhengighet som skal vurderes.

Til § 18 Unntak fra taushetsplikten for revisor og revisors medarbeidere

Første ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 22.

Andre ledd er en videreføring av revisjonsforskriften § 21.

Til § 19 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Bestemmelsen er en videreføring av revisjonsforskriften § 10.

8. Forslag til forskrift

Utkast til forskrift om kontrollutvalg og revisjon

Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet xx.yy 2019 med hjemmel i kommuneloven §§ 23-2, 24-2 og 24-4.

Kapittel 1. Kontrollutvalgets oppgaver mv.

§ 1 Begrensning av kontrollutvalgets myndighet

Kontrollutvalget kan ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

§ 2 Kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet

Kontrollutvalget utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen om årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 3 Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger blir revidert på en betryggende måte
- b) regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjer og avtaler med revisor
- c) regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven §§ 24-7 til 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

§ 4 Kontrollutvalgets rapportering om forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller og resultatet av dem.

§ 5 Kontrollutvalgets oppfølging av kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om revisjoner og eierskapskontroller

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak om regnskapsrevisjoner, forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om vedtaket er fulgt opp.

§ 6 Innkalling til møte i kontrollutvalget

Innkalling til møte i kontrollutvalget skal sendes til utvalgets medlemmer, ordfører eller fylkesordfører og kommunens eller fylkeskommunens oppdragsansvarlige revisorer.

Kapittel 2. Krav ved egen revisjon, valg og bytte av revisor og uttalelsesrett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

§ 7 Ansettelse, suspensjon, oppsigelse og avskjedigelse av revisor

Når kommunen eller fylkeskommunen har egen revisjon er det kommunestyret eller fylkestinget selv som ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens leder. Kontrollutvalget innstiller i slike saker. Revisjonens leder ansetter, suspenderer, sier opp og avskjediger revisjonens øvrige ansatte.

§ 8 Revisjonsplikt, valg av regnskapsrevisor og kvalifikasjonskrav

Kommunens og fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger skal revideres.

Kommunestyret og fylkestinget velger hvem som skal være regnskapsrevisor for hver av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Den oppdragsansvarlige for revisjonen av årsregnskap og årsberetning etter kommuneloven, skal ha en bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

Representantskapet skal velge regnskapsrevisor når et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap etter kommuneloven § 14-8 første ledd utarbeider eget årsregnskap og egen årsberetning og hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen.

§ 9 Utpeking av oppdragsansvarlig regnskapsrevisor, oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor og oppdragsansvarlig revisor for eierskapskontroll

Det skal utpekes en oppdragsansvarlig revisor for hvert regnskapsrevisjonsoppdrag, hvert forvaltningsrevisjonsoppdrag og hvert oppdrag om eierskapskontroll.

§ 10 Krav ved bytte av regnskapsrevisor

Før en revisor tar på seg ansvaret for å revidere et årsregnskap og en årsberetning etter kommuneloven, skal revisoren be om en uttalelse fra den reviderte virksomhetens forrige revisor om det foreligger forhold som tilsier at en ny revisor ikke bør ta på seg oppdraget. Den forrige revisoren skal uten ugrunnet opphold opplyse skriftlig til den nye revisoren om begrunnelsen for sin fratreden.

Hvis en revisor sier fra seg et oppdrag og fraråder en annen revisor å ta på seg oppdraget, skal revisor dokumentere begrunnelsen for å fratre og for rådet. Også den nye revisoren skal dokumentere sin begrunnelse for å ta på seg oppdraget i strid med den tidligere revisorens råd.

Hvis det kan ha betydning for den framtidige revisjonen, skal den forrige regnskapsrevisoren uten hinder av taushetsplikten gi opplysninger og dokumentasjon om revisjonsoppdraget til den nye revisoren.

§ 11 Regnskapsrevisors rett til å si fra seg et oppdrag

Når en kommune eller fylkeskommune deltar i et interkommunalt revisjons samarbeid eller har inngått avtale med en annen regnskapsrevisor, har regnskapsrevisoren rett til å si fra seg oppdraget hvis

- a) revisoren har avdekket og påpekt vesentlige brudd på lov eller forskrift som den reviderte virksomheten er underlagt, og virksomheten ikke iverksetter tiltak som er nødvendige for å rette opp forholdene
- b) revisoren ikke gis mulighet til å oppfylle sine plikter etter lov eller forskrift
- c) det foreligger andre særlige grunner.

Revisoren skal varsle den reviderte virksomheten, om at han sier fra seg oppdraget, i god nok tid til at virksomheten kan innrette seg.

§ 12 Overføring av revisjonsoppdrag ved sammenslutning og omorganisering av revisors virksomhet

Hvis flere revisjonsselskaper slår seg sammen, viderefører det nye selskapet de revisjonsoppdragene som selskapene hadde før sammenslutningen. Det samme gjelder ved selskapsrettslig omorganisering av et revisjonsselskap og når en personlig drevet revisjonsvirksomhet tas opp i et revisjonsselskap.

Overføring av revisjonsoppdrag etter første ledd begrenser ikke oppdragsgiverens adgang til å bytte revisor.

Et selskap eller en person som nevnt i første ledd skal uten ugrunnet opphold gi skriftlig melding til oppdragsgiveren om sammenslutning, omorganisering eller opptak.

§ 13 Uttalelserett ved forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Revisor skal sende utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til kommunedirektøren, kommunerådet eller fylkesrådet.

Revisor skal sende utkast til forvaltningsrevisjonsrapport til uttalelse til det kommunale foretaket, det fylkeskommunale foretaket, aksjeselskapet eller interkommunale selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Revisor skal sende utkast til rapport om eierskapskontroll til uttalelse til selskapet som er omfattet av eierskapskontrollen og den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierfunksjon.

Kommentarene skal fremgå av rapporten.

Kapittel 3. Krav til revisor og revisors medarbeidere

§ 14 Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisoren mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 15 Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn, som er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Som nærstående etter første ledd regnes

- a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje
- c) revisorens søsken og deres ektefeller eller samboere.

§ 16 Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke

- a) ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap eller samvirkeforetak
- d) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren
- e) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrollopgaver
- g) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstolsloven § 218.

§ 17 Krav til egenvurdering av uavhengighet

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Revisjonen skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering til kontrollutvalget om revisjonens uavhengighet.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

§ 18 Unntak fra taushetsplikten for revisor og revisors medarbeidere

Revisors taushetsplikt etter kommuneloven § 24-2 femte ledd gjelder også revisors medarbeidere.

Hvis det i forbindelse med et revisjonsoppdrag eller annen kontroll framkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er begått en straffbar handling, kan revisor og revisors medarbeidere underrette politiet uten hinder av taushetsplikten. Hvis det er åpnet etterforskning i en straffesak, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten avgi forklaring og framlegge dokumentasjon til politiet om revisjonsoppdrag eller annen kontroll.

Hvis det er nødvendig for at skatteetaten skal kunne utføre sine kontrolloppgaver, kan revisor og revisors medarbeidere uten hinder av taushetsplikten, gi opplysninger til skatteetaten om en persons forbindelse med kommunen eller fylkeskommunen.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at kontrollører som er engasjert av bransjeorganisasjoner, kan kontrollere hvordan revisjonen er utført.

§ 19 Krav til dokumentasjon av revisors virksomhet

Revisor skal dokumentere hvordan revisjonen er gjennomført og resultatet av revisjonen. Dokumentasjonen skal kunne underbygge og gi grunnlag for å etterprøve revisors konklusjoner. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller feil, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

Ved rådgivning og andre tjenester for den reviderte virksomheten, skal revisor dokumentere oppdragets art, omfang og en eventuell anbefaling.

Revisor skal oppbevare dokumentasjonen på en ordnet og betryggende måte i minst 10 år.

Kapittel 4. Ikrafttredelse og opphevinger

§ 20 Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra og med det konstituerende møtet i det enkelte kommunestyret og fylkestinget ved oppstart av valgperioden 2019-2023.

Fra samme tidspunkt oppheves

- a) forskrift 15. juni nr. 905 om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner
- b) forskrift 15. juni nr. 904 om revisjon i kommuner og fylkeskommuner mv.

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 06.02.2019 09:20:00

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: FKT - Høringsutkast - Veileder - Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor

Vedlegg: 01.02.19 - Høringsutkast - Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor.pdf

Til FKTS medlemmer og andre

FKT sender med dette på høring forslag til veileder «**Kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor**».

Den som venter på noe godt, venter ikke forgjeves, heter det.

Vi håper på mange gode innspill fra dere slik at veilederen kan bli et godt redskap. Innspill kan sendes til FKT - individuelt eller samlet fra kontrollutvalget eller sekretariatet. Mottakerne av denne e-posten er kontrollutvalgsledere og ledere for sekretariatene. Vi ber om at veilederen blir videresendt til medlemmer i kontrollutvalgene og ansatte i sekretariatene.

Høringsfrist: 15. mars

Veilederen blir presentert på [Sekretariatskonferansen 26.-27. mars](#). Det er ikke for sent å melde seg på!!

Vi tar sikte på at veilederen er ferdig og kan publiseres i for bindelse med [Fagkonferansen i Kristiansand 4.-5 juni](#)

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post: fkt@fkt.no | Tlf.: 41471166

| www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no | www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

Veileder

Kontrollutvalgets påse-ansvar
overfor regnskapsrevisor

FORUM FOR KONTROLL OG TILSYN

Innhold

1. Innledning	3
1.1 Påse-ansvaret	3
1.2 Arbeidsgruppens mandat	3
2. Påse-ansvarets lovgrunnlag	3
2.1 Forarbeidene til kommuneloven	3
2.2 Påse-ansvaret i kommuneloven	4
2.3 Forskrift xx.yy 2019 nr nn om kontrollutvalg og revisjon	4
3. Påse-ansvaret i kontrollutvalget	5
3.1 Påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte	5
3.2 Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet	6
3.3 Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk (GKRS) og kontrollutvalgets avtaler og instruksjoner	7
3.4 Årshjulet i kontrollutvalget	7
4. Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret - årlig evaluering av revisor	9
Vedlegg 1 – Oppdragsavtalen/kontrakten	10
Vedlegg 2 – Åpenhetsrapporten	11
Vedlegg 3 – Utdrag av kommunelovens kapittel 14 «Økonomiforvaltning», kapittel 23 «Kontrollutvalgets virksomhet» og kapittel 24 «Revisjon»	12
Vedlegg 4 – Forskrift om kontrollutvalg og revisjon	18
Vedlegg 5 – Krav til revisors kompetanse	19
Vedlegg 6 – Eksempel på uavhengighetserklæring	20
Vedlegg 7 – Krav til revisjonsselskapenes kontrollsystem	22
Vedlegg 8 – Årlig evaluering av revisor	23
Vedlegg 9 – Engasjementsbrev	24
Vedlegg 10- Arbeidsgruppens sammensetting	25

1. Innledning

1.1 Påse-ansvaret

Kontrollutvalget påse-ansvar overfor revisor innebærer mer enn «å føre tilsyn med» i det det forutsettes at man ved avvik også igangsetter og følger opp tiltak for å bringe forholdet i orden. (Knut Løken, Kontroll, 1996)

Kontrollutvalgene utøver påse-ansvaret ulikt. Det kan skyldes at vi i dag mangler et verktøy som gir en konkret og systematisk tilnærming til påse-oppgavene. Med denne veilederen håper vi å kunne gi påse-ansvaret et operativt innhold.

FKT anbefaler at:

- Kontrollutvalget bør inngå en årlig oppdragsavtale med revisor, som definerer omfang, leveranse og kompetanse på oppdraget (Se [vedlegg 1](#)).
- Kontrollutvalget bør oppfordre revisor til å utarbeide en åpenhetsrapport (ref. [vedlegg 2](#)), slik NKRF også gjør overfor sine medlemmer.

1.2 Arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppa skal utarbeide ein rettleiar for påsjå-ansvaret som kontrollutvalet har overfor revisor, som m.a. skildrar korleis:

- *Kontrollutvalet kan sjå til at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning*
- *Kontrollutvalet kan sjå til at rekneskapen vert revidert på ein trygg måte ved å vurdere korleis*
 - *Utvalet kan halde seg orientert om revisjonsarbeidet*
 - *Utvalet kan sjå til at revisjonsarbeidet vert gjennomført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk*
 - *Revisjonen føregår i samsvar med kontrollutvalet sine avtalar med, eller instruksar til, revisor*

Rettleiaren skal vere utarbeidd som eit praktisk arbeidsverktøy som skal hjelpe kontrollutvala og sekretariata til å gjennomføre påsjå-ansvaret overfor revisor på ein god og trygg måte.

2. Påse-ansvarets lovgrunnlag

2.1 Forarbeidene til kommuneloven¹

I Prop. 46 L (2017-2018) «Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)» drøftes behovet for sertifiseringsordning og statlig tilsyn med revisjonsordningen i kommunesektoren. Departementet slutter seg i hovedsak til kommunelovutvalgets vurderinger om ikke å innføre lovbestemt sertifisering av kommunale revisorer og en statlig tilsynsordning. Lovutvalget begrunnet dette med at behovet for tillit til revisor i kommunal sektor til dels bygger på andre forhold enn i privat sektor. En sentral forskjell er at feil i et kommuneregnskap ikke vil ha de samme potensielle skadevirkningene som for næringslivet (konkursforbudet).²

¹ Prop. 46 L (2017-2018) «Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)»

² NOU 2016:4, kap. 26.4.4.2

I proposisjonen gir departementet tydelig uttrykk for at det hviler et stort ansvar på kommunestyret og kontrollutvalget for å sikre at revisjonsordningen er forsvarlig. Det er disse organene selv som må vurdere revisors kvalifikasjoner og revisors arbeid:

«Kommunens revisjon er en viktig del av kommunens egenkontroll som kommunestyret har ansvar for. Det er en del av det kommunale selvstyret at kommunestyret og kontrollutvalget påser at kommunens revisjon er tilfredsstillende. Kommunestyret og kontrollutvalget må derfor gjøre egne vurderinger av revisors kvalifikasjoner og kvaliteten på revisors arbeid, uavhengig av om det etableres en statlig sertifiserings- eller tilsynsordning.»³

2.2 Påse-ansvaret i kommuneloven

Stortinget vedtok kommuneloven 7. juni 2018. Påse-ansvaret overfor revisor er omtalt i § 23-2 «Kontrollutvalgets ansvar og myndighet»:

Kontrollutvalget skal påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte*
- b) *det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak (Ref [vedlegg 3](#))*

2.3 Forskrift xx.yy 2019 nr nn om kontrollutvalg og revisjon

Påse-ansvaret overfor revisor knyttet til regnskapsrevisjon er fastsatt i § 3 *Kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon*:

Kontrollutvalget skal holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet og påse at

- a) *kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger blir revidert på en betryggende måte*
- b) *regnskapsrevisjonen utføres i samsvar med lov, forskrift og kontrollutvalgets instruksjoner og avtaler med revisor*
- c) *regnskapsrevisjonen blir utført av revisorer som oppfyller kravene i kapittel 2 og 3.*

Kontrollutvalget skal påse at regnskapsrevisorens påpekinger etter kommuneloven §§ 24-7 til 24-9 blir rettet eller fulgt opp. Hvis påpekingene ikke blir rettet eller fulgt opp, skal kontrollutvalget rapportere det til kommunestyret eller fylkestinget.

(Ref. [vedlegg 4](#))

³ Prop. 46 L (2017-2018) kap. 25.4.4

3. Påse-ansvaret i kontrollutvalget

Med utgangspunkt i (den nye) forskriftens § 3 har vi valgt å dele påse-ansvaret i tre:

Påse at årsregnskap blir revidert på en betryggende måte	Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet	Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med
a) Kvalifikasjonskrav b) Vandel c) Uavhengighet d) Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket	Orientering i hht. fasene i revisjonsarbeidet a) planleggingsfasen b) interimfasen c) årsoppgjørfasen d) etterlevelsekontroll	a) bestemmelser som følger av lov og forskrift, herunder kommunal revisjonsskikk (GKRS) b) kontrakt, instruks eller avtaler med revisor

Tabell 1: De tre søylene i påse-ansvaret til kontrollutvalget

3.1 Påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte

- a) **Kvalifikasjonskrav:** Sekretariatet innhenter egenerklæring om oppdragsansvarlig revisor tilfredsstillende kravet til utdanning, praksis og etterutdanning (ref. [vedlegg 5](#))
- b) **Vandel:** Sekretariatet innhenter egenerklæring om at revisor har innhentet vandelsattest fra sine ansatte.
- c) **Uavhengighet:** Sekretariatet innhenter egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor om uavhengighet (ref. [vedlegg 6](#)) og om hvilke rutiner revisor har for å sikre sin uavhengighet. Spørsmål som kan stilles er
 - om leveranse av andre tjenester enn revisjon, eksempelvis rådgiving, utgjør en trussel mot revisors uavhengighet,
 - og videre om revisjonsselskapet har regler for hvilke tjenesteleveranser det kan påta seg utenom revisjonsoppgavene og for individuelle og/eller samlede honorarbegrensninger.
 - Kontrollutvalget bør også kontrollere om kravet i oppdragsavtalen om rotasjon av oppdragsansvarlig revisor, etterfølges (ref. [vedlegg 1](#))
- d) **Kvalitetskontrollsystemet i revisjonsforetaket:** Sekretariatet innhenter beskrivelse fra revisor om hvilke retningslinjer og rutiner selskapet har etablert for internt kvalitetskontrollsystem (ref. [vedlegg 7](#)). Kontrollutvalget bør få vite hva kvalitetskontrollsystemene har avdekket og hva resultatene fra oppdragskontrollen og den interne overvåkingen viser. Sekretariatet innhenter ekstern kvalitetskontrollrapport, og vurderer merknadene. Kontrollutvalget ber revisor om å gjøre rede for hvordan merknadene er håndtert.

3.2 Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet

- a) **Orientering fra planleggingsfasen:** Kontrollutvalget ber revisor orientere om revisjonsplanen med revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurderinger. Orienteringen bør være skriftlig og minst beskrive:
- hvordan revisor fastsetter vesentlighetsnivå og de ressurser (bemanning og kvalifikasjoner) som skal brukes i gjennomføringen av revisjonen.
 - hvordan kommunen er oppdelt i virksomhetsområder, inntekts- og utgiftstyper.
 - vesentlige regnskapsprinsipp og de viktigste områdene der revisor gjør skjønsmessige vurderinger. Revisor bør også orientere om status for sin oppfølging av fjorårets revisjon

- b) **Orientering fra interimfasen** (de første ni månedene i kalenderåret).

Kontrollutvalget ber om en skriftlig orientering som inneholder:

- status i forhold til revisjonsplanen
- beskrivelse av revisjonen av de ulike transaksjonsklassene,⁴ hvilke systemkontroller⁵ som er utført og resultatet av disse, inkludert anbefalinger til forbedringer i internkontroll og/eller økonomiforvaltning
- Orientering om prinsipielle regnskapsspørsmål⁶ som er observert, resultatet av vurderingene av disse, og om det foreligger uenigheter med administrasjonen
- revisors vurdering av mislighetsrisiko
- begrunnet redegjørelse for eventuelle endringer i revisjonsplanen

- c) **Orientering fra årsoppgjørphasen** i revisjonsberetning, årsoppgjørnotat og nummererte brev:

Kontrollutvalget ber om:

- Orientering om resultatet fra revisjonsarbeidet. Revisor bør gjøre rede for: kontrollen av regnskapsposter med skjønn/estimat og resultatene av disse, og vesentlige periodiseringer
- Revisors vurdering av kvaliteten i regnskapsprosessen/økonomiforvaltningen og av regnskaps- og rapporteringsprosessen
- Revisors vurdering av årsregnskapet, jf. kommuneloven § 14-6, inkludert opplysninger og presentasjon av notene i regnskapet (ref. [vedlegg 3](#))
- Revisor bør redegjøre for feil i regnskapet som ikke er korrigerende og begrunnelsen for at feilene ikke er rettet
- Revisors vurdering av opplysningene i endelig årsmelding sammenholdt med årsregnskapet

- d) **Orientering om etterlevelseskontroll.**

Kontrollutvalget ber om:

- en risiko- og vesentlighetsvurdering av om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak,
- skriftlig uttalelse til kontrollutvalget om resultatet av revisors vurdering av om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

⁴ Transaksjonsklasser kan f. eks være lønn, innkjøp, salg, likvid og finans, og evt. underklasser av disse

⁵ Systemkontroll betyr å forvise seg om at kommunen har systemer som sikrer at saker blir behandlet etter lov og vedtak

⁶ Et prinsipielt regnskapsspørsmål kan f. eks være kommunens metodikk for regnskapsføring

3.3 Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk (GKRS) og kontrollutvalgets avtaler og instruksjer

a) Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med lov, forskrift og GKRS?

Sekretariatet innhenter:

- Egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor om at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med lov, forskrift og GKRS.
- Administrasjonens vurdering av samspillet med revisor. Spørsmål som bør stilles til administrasjonen:
 - Har revisor overholdt sine frister?
 - Har revisor og administrasjon kommunisert om revisjonsplan, revisjonsgjennomføringen og sentrale utfordringer og risikoforhold, f. eks misligheter, korrupsjon, underslag og bevisst feilrapportering?
 - Hva er administrasjonens vurdering av revisors faglige styrke?
 - Har administrasjonen hatt tilgang på erfarne revisorer og relevant ekspertise?
 - Har revisor bedt om systematisk tilbakemelding på revisjonskompetansen
 - Er revisor lydhør for tilbakemeldinger?
 - Har det vært vesentlig faglig uenighet på noen områder?
- Revisors vurdering av om gjennomføringen av revisjonen har vært hensiktsmessig. Vurderingen bør inneholde:
 - Revisors egenvurdering med eventuelle forbedringspunkt
 - Revisors vurdering av behov for justeringer i kommunens internkontroll som kan bidra til å forenkle revisjonsgjennomføringen
 - Hvordan daglig ledelse av revisjonsselskapet følger opp svakheter, feil og mangler m.v

b) Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrakt, avtaler og instruksjer?

Kontrollutvalget bør evaluere:

- Om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold til kontrakt, oppdragsavtale og revisjonsplan. Er det eventuelle krav/forventninger som bør tas inn i avtalen ved avtalefornyelse?
- Om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold eventuell åpenhetsrapport?
- Om revisjonsarbeidet er gjennomført i henhold til eventuelle instruksjer kontrollutvalget har gitt revisor?
- Om revisjonsgjennomføringen totalt sett virker betryggende?
- Om revisjonshonoraret er rimelig sett i lys av kommunens størrelse, kompleksitet og risiko?

3.4 Årshjulet i kontrollutvalget

Kontrollutvalget bør ha en plan for hvordan det skal påse at revisjonen utfører arbeidet. Det skaper forutsigbarhet for revisor og gir kontrollutvalgets medlemmer god oversikt over hva ansvaret for revisjonen innebærer.

Kontrollutvalgene har vanligvis minst fire møter, derfor foreslår vi et årshjul der aktiviteten er tilpasset dette antallet, men aktivitetene kan selvsagt spres over flere møter.

Årshjulet er lagt opp slik at det følger kalenderåret. Det kan justeres for å passe til kontrollutvalgets øvrige aktiviteter.

Kontrollutvalgsmøtene		
	Påse-ansvar	Kontrollhandling
Møte 1	betryggende revisjon	Kvalifikasjonskrav
	betryggende revisjon	Vandel
	betryggende revisjon	Uavhengighet
	betryggende revisjon	Oppdragsavtale /kontrakt (ved anbud)
	betryggende revisjon	Kvalitetskontrollsystemet
	løpende orientert	Plan for etterlevelseskontroll
Møte 2	løpende orientert	Revisjonsberetning, årsoppgjørsnotat
	løpende orientert	Nummererte brev
	Løpende orientert	Andre rapporter om regnskap, økonomiforvaltning og mislighetssaker
	løpende orientert	Åpenhetsrapport
Møte 3	løpende orientert	Revisjonsstrategi
	løpende orientert	Risiko- og vesentlighetsvurderinger knyttet til regnskap og økonomiforvaltning
	løpende orientert	Rapport fra etterlevelseskontroll
Møte 4	løpende orientert	Oppdragsavtale (ved egenregi)
	i tråd med lov & forskr	Egenerklæring fra oppdragsansvarlig revisor
	I tråd med lov og forskr.	Administrasjonens vurdering av samspill
	I tråd med lov og forskr.	Oppdragsansvarlig revisors vurdering av hensiktsmessig revisjon
	I tråd med lov og forskr.	Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrakt, avtaler og instruks

Tabell 2 Årshjulet i kontrollutvalget

4. Kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret - årlig evaluering av revisor

Kontrollutvalget bør gi kommunestyret en tilbakemelding på hvordan påse-ansvaret er ivaretatt etter forskriftens § 4-1 (nye). En måte å gjøre dette på er å ta det inn i kontrollutvalgets årsmelding. Forslag til skjema til dette formålet er lagt til [vedlegg 8](#)

HØRINGSUTKAST

Vedlegg 1 – Oppdragsavtalen/kontrakten

Kontrollutvalget kan ikke begrense revisors plikter etter god kommunal revisjonsskikk. Derimot kan kontrollutvalget som bestiller likevel ha forventninger og krav til leveransen.

Relevante og presise krav, vil forenkle kontrollutvalgets påse-ansvar, samt på en proaktiv måte bidra til å utvikle revisjonen

I tabellen under er opplistet aktuelle moment som bør vurderes inntatt i en oppdragsavtale:

Aktuelle moment i en oppdragsavtale kan være (eksempler):

- Avklare leveranseomfanget
 - Ordinær revisjon av kommunens samlede regnskap, jf. kommuneloven § 14-6
 - Enhetsbesøk
 - Revisjonsrelaterte tjenester/attestasjoner/bekreftelser
 - Løpende rådgivning
 - Løpende møter med kontrollsekretariatet
 - Møter i kontrollutvalg
- Avklare arbeidsform og arbeidsdeling
 - Samhandlingsmøter med administrasjonen og kontrollutvalgssekretariat
 - Utveksling av informasjon mellom revisor og kontrollsekretariat for å spille hverandre gode
- Krav til revisjonsteam og deres kompetanse (eksempelvis krav om at oppdragsansvarlig revisor skal være statsautoriserte revisor)
- Krav og forventninger til revisjonsprosessen og tidspunktene for gjennomføring
- Krav til orienteringer fra revisor i de ulike fasene og kva som skal gjennomgå
- Tidsplan og betjening av «kommunen» som kunde
- Honorar
- Krav til åpenhetsrapporter
- Krav om at det skal utarbeides egenevaluering
- Krav til oppdragskontroll og rapportering av resultatet av disse
- Krav til uavhengighet og vandel
- Krav til at ansatte i revisjonsselskapet ikke kan ha aksjer i andre revisjonsselskaper eller i selskaper som revisjonsselskapet eier
- Krav om at oppdragsansvarlig revisor ikke kan tiltre i ledende stilling hos «kommunen» på x år
- Krav om rotasjon av oppdragsansvarlig revisor, hvert x. år (slik det er for revisorer i foretak av allmenn interesse)

[Tilbake til kap. 1.1](#)

[Tilbake til kap. 3.1](#)

Vedlegg 2 – Åpenhetsrapporten

Kommunalt eide revisjonsselskaper omfattes ikke av revisorloven, og dermed heller ikke av kravet om årlig åpenhetsrapport hvor blant annet organisasjonsform og eierskap, styringsstruktur, interne kvalitetskontrollsystemer og enhetens etterutdanningspolitikk skal beskrives. Åpenhet er imidlertid en sentral verdi i offentlig sektor. Kommunal revisjon bør derfor etter vår mening være minst like åpen i sin rapportering som private revisjonsselskaper. Kontrollutvalget bør oppfordre revisor til å utarbeide en åpenhetsrapport, slik NKRF også gjør overfor sine medlemmer.

Revisorloven § 5a-2. Åpenhetsrapport

Revisorer omfattet av § 5a-1 skal årlig avgi en rapport som minst beskriver:

1. organisasjonsform og eierskap,
2. eventuelt samarbeid som nevnt i § 4-7 første ledd, herunder grunnlaget for samarbeidet,
3. styringsstrukturen,
4. interne kvalitetskontrollsystemer og retningslinjer for uavhengighet sammen med en erklæring fra styret om hvordan kvalitetskontrollsystemene har fungert og at retningslinjene har blitt overholdt,
5. tidspunktet for siste periodiske kvalitetskontroll etter § 5b-2,
6. hvilke foretak eller konsern som nevnt i § 5a-1 som er blitt revidert av revisor siste regnskapsår,
7. revisjonsselskapets etterutdanningspolitikk,
8. regnskapsopplysninger som viser omfanget av revisjonsvirksomheten, herunder samlet omsetning fordelt på honorar for revisjon og andre tjenester,
9. godtgjørelser til eierne.

Rapporten skal være underskrevet og gjøres tilgjengelig på revisors nettsted senest tre måneder etter regnskapsårets slutt. Finanstilsynet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra første ledd.

Kontrollutvalget kan bygge sitt påse-ansvar på åpenhetsrapporten under forutsetning av at den faktisk gir innsikt i hvordan revisjonsselskapet sikrer kvalitet, uavhengighet og effektiv revisjon.

Når det gjelder pkt. 3, *Styringsstruktur* er det viktig for kontrollutvalget å få innsikt i hvordan det kommunale revisjonsselskapet har organisert virksomheten. Det tenkes her spesielt på om revisjon av kommunale og andre aksjeselskaper eller lignende, blir revidert av selskaper som ansatte i det kommunale revisjonsselskapet har eierandeler i.

Pkt. 4 omfatter en beskrivelse av revisjonsselskapets interne kvalitetskontrollsystemer:

- Kvalitetssikring av oppdraget av oppdragsansvarlig revisor
- Oppdragskontroll
- Intern overvåking av revisjonsselskapet sin interne kvalitetskontroll

God orientering av punktene til punkt 4, som gjør at kontrollutvalget får en reell mulighet til å forstå elementene i revisjonsselskapets kvalitetskontrollsystem, vil bidra til både å heve kvaliteten i revisjonen samt også være et nyttig ledd i kontrollutvalget sitt påse-ansvar.

[Tilbake til kap. 1.1](#)

Vedlegg 3 – Utdrag av kommunelovens kapittel 14 «Økonomiforvaltning», kapittel 23 «Kontrollutvalgets virksomhet» og kapittel 24 «Revisjon»

Kapittel 14 Økonomiforvaltning

§ 14-6 Årsregnskap og bokføring

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide følgende årsregnskap:

- a) regnskap for kommunekassen eller fylkeskommunekassen
- b) regnskap for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak
- c) regnskap for annen virksomhet som er en del av kommunen eller fylkeskommunen som rettssubjekt, og som skal ha eget regnskap i medhold av lov eller forskrift
- d) samlet regnskap for kommunen eller fylkeskommunen som juridisk enhet.

Årsregnskapene skal bestå av et driftsregnskap og et investeringsregnskap. Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal deles inn og stilles opp på samme måte som årsbudsjettet. Årsregnskapene skal også bestå av et balanseregnskap og noteopplysninger.

Årsregnskapene skal utarbeides i samsvar med følgende grunnleggende regnskapsprinsipper:

- a) All tilgang på og bruk av midler i året skal framgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet.
- b) All tilgang på og bruk av midler skal regnskapsføres brutto.
- c) Alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes.
- d) Hvis størrelsen på et beløp er usikkert, brukes beste estimat.

Årsregnskapene skal føres i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsopplysninger skal bokføres, spesifiseres, dokumenteres og oppbevares i samsvar med bokføringsloven §§ 3 til 14.

Årsregnskapene skal avlegges senest 22. februar.

Departementet kan gi forskrift om årsregnskapene, regnskapsføringen, regnskapsavslutningen og bokføringen og unntak fra denne paragrafen

Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet

§ 23-1 Kontrollutvalget

Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Utvalget skal ha minst fem medlemmer. Minst ett medlem skal velges blant kommunestyrets eller fylkestingets medlemmer.

Utelukket fra valg er

- a) ordfører og varaordfører
- b) medlemmer og varamedlemmer av formannskap eller fylkesutvalg
- c) medlemmer og varamedlemmer av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet. Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret eller fylkestinget er likevel valgbare
- d) medlemmer av kommuneråd eller fylkesråd

- e) medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité eller fylkestingskomité
- f) ansatte i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- g) personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- h) personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap.

Kommunestyret og fylkestinget kan når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt. Hvis ett eller flere medlemmer av utvalget skal skiftes ut, skal alle medlemmene velges på nytt.

§ 23-2 Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)
- e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Kontrollutvalget kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også foreta undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at denne retten ikke gjelder lukkede møter i kommunestyret og kommunerådet eller fylkestinget og fylkesrådet.

Departementet kan gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling.

§ 23-3 Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regel-etterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-4 Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal

baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegerer til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-5 Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

§ 23-6 Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefelleskap
- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

§ 23-7 Sekretariatet

Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstiller utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til

- a) ansatte i kommunen eller fylkeskommunen som har andre arbeidsoppgaver enn å være sekretær for kontrollutvalget
- b) den som utfører revisjon for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- c) medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget.

Kapittel 24. Revisjon

§ 24-1 Valg av revisor

Kommunestyret og fylkestinget avgjør selv om kommunen eller fylkeskommunen skal ansette egne revisorer, delta i et interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv revisor.

Vedtak etter første og andre ledd treffes etter innstilling fra kontrollutvalget.

Representantskapet i interkommunalt politisk råd og i kommunalt oppgavefellesskap velger regnskapsrevisor hvis ikke noe annet er fastsatt i samarbeidsavtalen.

§ 24-2 Revisors ansvar og myndighet

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov.

Revisor skal planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeid i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

Revisor skal rapportere om sitt arbeid og resultatene av sin revisjon til kontrollutvalget.

Revisor kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram alle opplysninger, redegjørelser eller dokumenter som han eller hun finner nødvendige for å utføre sine oppgaver. Revisor kan også foreta undersøkelser som han eller hun mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Revisor har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.

Departementet kan gi forskrift om revisors plikter og kvalifikasjoner, skifte av revisor og begrensninger i revisors taushetsplikt.

§ 24-3 Revisors møterett, opplysningsplikt mv.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Revisoren har rett til å få uttalelsene sine protokollert. Møteretten gjelder likevel ikke når en sak som angår en revisors tilsetningsforhold behandles.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møteplikt i kommunestyrets eller fylkestingets møter når kommunestyret eller fylkestinget skal behandle saker som er knyttet til revisors oppdrag.

Oppdragsansvarlig revisor eller hans eller hennes stedfortreder har møterett i kommunestyret eller fylkestinget.

Oppdragsansvarlig revisor skal gi opplysninger om kommunen eller fylkeskommunen som han eller hun har fått kjennskap til under revisjonen, hvis et medlem av kommunestyret, fylkestinget eller kontrollutvalget krever det.

Hvis revisor utenfor et møte blir bedt om å gi informasjon til et medlem av kommunestyret, fylkestinget eller kontrollutvalget, kan revisor kreve å få gi sitt svar i et møte.

§ 24-4 Revisors uavhengighet og vandel

Revisor skal være uavhengig og ha god vandel.

Departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet og vandel.

§ 24-5 Regnskapsrevisjonens innhold

Revisor skal vurdere om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift.

Revisor skal vurdere om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift.

Revisor skal vurdere om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever. Revisor skal vurdere om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Revisor skal se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene.

Revisor skal gjennom revisjonen bidra til å forebygge og avdekke misligheter og feil.

§ 24-6 Revisors plikter ved utførelsen av regnskapsrevisjon

Revisor skal se etter om den økonomiske internkontrollen er ordnet på en betryggende måte.

Revisor skal vurdere risikoen for at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon som følge av misligheter og feil, og innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger lov- eller forskriftsbrudd som er av vesentlig betydning for årsregnskapet.

Revisor skal vurdere risikoen for brudd på kommunestyrets eller fylkestingets premisser for bruken av bevilgningene, og innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om årsregnskapet inneholder vesentlige avvik fra disse premissene.

§ 24-7 Skriftlige påpekninger fra regnskapsrevisor

Revisor skal gi skriftlige meldinger om

- a) vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b) vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c) vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d) manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e) enhver mislighet
- f) hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som kommunen eller fylkeskommunen skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g) hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Meldinger som nevnt i første ledd skal sendes i nummerte brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal han eller hun straks melde fra om det etter første ledd bokstav e. Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende et nytt brev til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp etter første ledd, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

§ 24-8 Revisjonsberetning

Regnskapsrevisor skal avgi en revisjonsberetning til kommunestyret eller fylkestinget senest 15. april. Det skal sendes kopi til kontrollutvalget, til formannskapet eller fylkesutvalget og til kommunedirektøren.

Revisjonsberetningen skal avgis selv om årsregnskapet eller årsberetningen ikke foreligger eller er ufullstendig.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om følgende:

- a) om årsregnskapet er avlagt i samsvar med lov og forskrift
- b) om registreringen og dokumentasjonen av regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og forskrift
- c) om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever
- d) om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet
- e) om det er avdekket forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Hvis revisor i revisjonsberetningen konkluderer med forbehold, konkluderer negativt eller ikke har tilstrekkelig grunnlag for å konkludere, skal årsaken beskrives. Hvis revisor mener at årsregnskapet eller årsberetningen ikke bør vedtas slik de foreligger, skal dette angis særskilt.

Revisjonsberetningen skal også omfatte andre forhold som revisor mener det er nødvendig å opplyse om i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

§ 24-9 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomi- forvaltningen

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

§ 24-10 Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Bestemmelsene om innsyn og undersøkelser i selskaper o.l. i § 23-6 gjelder på tilsvarende måte for kommunens eller fylkeskommunens revisor.

Tilbake til kap. 2.3

HØRINGSUTKAST

Vedlegg 4 – Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

[Tilbake til kap. 2.3](#)

HØRINGSUTKAST

Vedlegg 5 – Krav til revisors kompetanse

Kompetansekrav

I offentlig sektor er det tilstrekkelig for oppdragsansvarlig revisor at vedkommende har bestått eksamen til bachelor i revisjon eller høyere revisoreksamen (master i revisjon) samt tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

Etterutdanningskrav

Formålet med etterutdanning er at en som ansvarlig revisor skal være tilstrekkelig faglig oppdatert. Etterutdanningskravet er også å se på som et minimumskrav. Revisorene er således selv pålagt å vurdere om det er behov for mer etterutdanning, eksempelvis for å ha nødvendig kunnskap til å kunne revidere den aktuelle kunden.

I offentlig sektor er det etablert foreningsbasert etterutdanningskrav stilt av NKRF. Det krever selvsagt at man er medlem av NKRF for å bli underlagt disse kravene:

Innenfor en 3-års periode er oppdragsansvarlige revisorer forpliktet til å gjennomføre nødvendig etter- og videreutdanning innenfor relevante fagområder med til sammen 105 kurstimer. De øvrige ansatte (jf. pkt. 1) er forpliktet til å gjennomføre etter- og videreutdanning med til sammen 63 timer innenfor en 3-års periode (ref. regler for obligatorisk etter- og videreutdanning for personlige medlemmer av Norges Kommunerevisorforbund, <https://www.nkrf.no/vedtekter-og-reglement/obligatorisk-etter-og-videreutdanning>)

Det er samme krav til private som reviderer kommuner og som ikke er medlem i NKRF.

Tilbake til kap. 3.1

Vedlegg 6 – Eksempel på uavhengighetserklæring

(Må oppdateres i hht. til innholdet i ny lov- og forskriftsbestemmelser)

Vurdering av oppdragsansvarleg revisor si uavhengigheit i forhold til xx kommune

I følgje forskrift om revisjon av 15.6.2004, § 15, skal oppdragsansvarleg revisor minimum kvart år leggje fram ei skriftleg eigenvurdering av sin uavhengigheit til fylkeskommunen sitt Kontrollutval.

Krav til uavhengigheit og objektivitet gjeld også for revisor sine medarbeidarar, men det er berre oppdragsansvarlege revisorar som plikter å leggje fram ei skriftleg vurdering for kontrollutvalet. I revisjonsselskapet sine revisjonsplanar vil vurdering av uavhengigheita til kvar einskild revisor i kommunen sitt revisjonsteam, inngå som eit eige punkt i revisjonsplanen. Oppdragsansvarleg revisor sin skriftlege eigenvurdering vil ligge ved som eit vedlegg til dette punktet.

Både Kommunelova (§ 79) og Forskrift om revisjon (kap. 6) stiller krav til revisor sin uavhengigheit. Krava er nærmare beskrive nedanfor.

Lova og forskriftene sine krav til uavhengigheit (jf. LOV-1992-09-25-107)

I flg. Kommunelova § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som gjennomfører revisjonsarbeid ikkje:

- vere tilsett i andre stillingar i fylkeskommunen eller i verksemd som fylkeskommunen deltek i,
- vere medlem av styrande organ i verksemd som fylkeskommunen deltek i
- eller ha funksjonar i annan verksemd når dette kan føre til at vedkomande sine interesser kjem i konflikt med interessene til oppdragsgjevar eller på annan måte er eigna til å svekke tilliten til den som føretek revisjon
- eller ha nærstående (ektefelle, sambuar, nære slektningar) som har slik tilknytning til den reviderte at det kan svekke revisor si uavhengigheit og objektivitet.

I tillegg stiller lova, § 79, og forskrifta, § 14, følgjande atterhald:

- revisor kan ikkje utføre rådgjevingstenester eller andre tenester der dette er eigna til å påverke eller reise tvil om revisor sin uavhengigheit og objektivitet
- revisor kan ikkje yte tenester som høyrer inn under den revisjonspliktige (dvs. den reviderte; - fylkeskommunen, føretaket, særbedrifta, verksemda) sine egne leiaroppgåver og/eller kontrolloppgåver
- revisor kan ikkje opptre som fullmektig for den revisjonspliktige; - unnateke ved bistand i skattesaker, m.m. etter domstollov.
- det må ikkje ligge føre andre særigne forhold som er eigna til å svekke tilliten til revisor sin uavhengigheit og objektivitet ved gjennomføringa av revisjonsoppgåvene

Revisor sin eigenvurdering av punkta ovanfor:

Pkt. 1: Tilsetjingsforhold	<i>Underteikna har ikkje tilsetjingsforhold i stillingar som har direkte eller indirekte verknad på xx kommune eller selskap/verknader som på nokon måte kan knytast til xx kommune</i>
Pkt. 2: Medlem i styrande organ	<i>Underteikna er ikkje medlem av styrande organ i noko verksemd som kommunen tek del i.</i>
Pkt. 3: Delta eller inneha funksjonar i annan verksemd, som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit	<i>Underteikna deltek ikkje i, eller har funksjonar i anna verksemd, som kan føre til interessekonflikt eller svekka tillit til rolla som revisor.</i>
Pkt. 4: Nærstående	<i>Underteikna har ikkje nærstående som har tilknytning til xx kommune som har verknad for min uavhengigheit og objektivitet.</i>
Pkt. 5: Rådgjevingstenester eller andre tenester som er eigna til å påverke revisor sin habilitet	<i>Underteikna stadfester at det for tida ikkje vert ytt rådgjevingstenester eller andre tenester overfor xx kommune som kjem i konflikt med denne avgjersla.</i> <i>Før slike tenester vert utført av revisjonselskapet, blir det gjort ei vurdering av rådgjevinga eller tenesta sin art i forhold til revisor sin uavhengigheit og objektivitet. Dersom vurderinga konkluderer med at utøvinga av slik teneste kjem i konflikt med reglar i forskrifta § 14, skal revisor ikkje utføre tenesta. Kvart einskild tilfelle må vurderast særskilt.</i> <i>Revisor svarer dagleg på spørsmål og framlegg som er å sjå på som rettleiing og bistand i det laupande forvaltningsarbeidet i kommune, og ikkje revisjon. Ordlyden i paragrafen seier at også slike rettleiingar må skje med varsemd og på ein måte som ikkje bind opp revisor sine seinare revisjons- og kontrollvurderingar.</i>
Pkt. 6: Tenester under fylkeskommunen sine eigne leiaroppgåver og kontrolloppgåver (intern kontroll, m.m.)	<i>Underteikna stadfester at det for tida ikkje vert ytt tenester overfor xx kommune som høyrer inn under fylkeskommunen sine eigne leiaroppgåver og kontrolloppgåver.</i>
Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Underteikna stadfester at korkje revisor eller revisjonsselskapet for tida opptrer som fullmektig xx kommune</i>
Pkt. 8: Andre særeigne forhold	<i>Underteikna kjenner ikkje til andre særeigne forhold som er eigna til å svekke tilliten til min uavhengigheit og objektivitet overfor xx kommune</i>

Med vennleg helsing

Oppdragsansvarleg revisor

[Tilbake til kap. 3.1](#)

Vedlegg 7 – Krav til revisjonsselskapenes kontrollsystem

Risikoen for at revisjonsoppdrag ikke gjennomføres i samsvar med kravene i lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk, kan være vesentlig. ISA 220 *Kvalitetskontroll av revisjon av regnskaper*, samt av ISQC, som er den bransjefastsatte internasjonale standarden for kvalitetskontroll, omhandler en rekke risikoreduserende tiltak som et revisjonsselskap må iverksette.

I tabellen under går hovedelementene fram:

ISA 220 pkt. 2: Revisjonsfirmaet er ansvarlig for systemer, retningslinjer og rutiner for kvalitetskontroll. I henhold til ISQC 1 er firmaet forpliktet til å etablere og vedlikeholde et kvalitetskontrollsystem som gir firmaet betryggende sikkerhet for at: (a) Firmaet og personalet etterlever profesjonsstandarder og gjeldende regulatoriske og juridiske krav; og (b) Revisjonsberetningene som avgis av firmaet eller oppdragsansvarlige revisorer er hensiktsmessige ut fra omstendighetene.

ISA-en forutsetter at firmaet er underlagt ISQC 1 eller nasjonale krav som er minst like strenge.

ISQC 1 - Elementer i et kvalitetskontrollsystem:

Pkt. 16. Revisjonsfirmaet skal etablere og vedlikeholde et kvalitetskontrollsystem som omfatter retningslinjer og rutiner for hvert av de følgende elementene:

- a) Lederansvar for kvalitetssikring i revisjonsfirmaet.
- b) Relevante etiske krav.
- c) Aksept og fortsettelse av klientforhold og enkeltoppdrag.
- d) Menneskelige ressurser.
- e) Gjennomføring av oppdrag.
- f) Overvåking.

17. Revisjonsfirmaet skal dokumentere sine retningslinjer og rutiner og kommunisere dem til revisjonsfirmaets personale. (Jf. punkt A2–A3)

[Tilbake til kap. 3.1](#)

Vedlegg 8 – Årlig evaluering av revisor

Momenter for vurdering	Svar/vurdering
Påse at regnskapet blir revidert på en betryggende måte	
Kompetanse: Er kravet til utdanning og etterutdanning tilfredsstillt?	
Vandel: Innhenter revisjonsselskapet vandelsattest for nyansatte?	
Uavhengighet: Har kontrollutvalget mottatt egenerklæring om uavhengighet fra oppdragsansvarlig revisor? Har revisor gode rutiner for å sikre uavhengighet? Roterer oppdragsansvaret mellom revisorene i selskapet?	
Kvalitetskontroll: Har revisjonsselskapet et kvalitetskontrollsystem i samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC1)? Er kontrollutvalget informert om resultatet av eventuell kvalitetskontroll?	
Holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet	
Orientering fra planleggingsfasen: Har kontrollutvalget fått orientering om revisjonsplanen? Har revisor orientert om hvordan vesentlighetsgrenser er vurdert?	
Orientering fra interimfasen: Har revisor utført de planlagte revisjonshandlingene? Hvis ikke, er avvikene fra planen begrunnet? Er det utført revisjon på transaksjonsklasser i samsvar med planen? Har revisor vurdert mislighetsrisiko?	
Orientering fra årsoppgjørfasen: Har revisor orientert tilfredsstillende om regnskaps- og rapporteringsprosessen? Er revisors vurdering av årsregnskapet med noter, tilfredsstillende? Har revisor vurdert opplysningene i årsmeldingen opp mot årsregnskapet?	
Påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov og forskrift, god kommunal revisjonsskikk (GKRS) og kontrollutvalgets avtaler med, eller instruksjoner til revisor	
Orientering fra revisor og administrasjon om at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov, forskrift og GKRS: Har kontrollutvalget fått egenerklæring om at revisjonsarbeidet har foregått i samsvar med lov, forskrift og GKRS? Hvordan vurderer administrasjonen samarbeidet med revisor?	
Foregår revisjonsarbeidet i samsvar med kontrollutvalgets avtaler med, eller instruksjoner til revisor? Er revisjonsoppdraget gjennomført i samsvar med oppdragsavtalen? Har revisor fulgt revisjonsplanen? Er revisjonsarbeidet gjennomført i henhold til åpenhetsrapport? Er revisjonshonoraret rimelig, sett i lys av virksomhetens størrelse, kompleksitet og risiko? Hva er årsaken til eventuelle vesentlige endringer i honoraret? Er disse kommunisert til kontrollutvalget? Vurderer kontrollutvalget gjennomføringen av årets revisjon som hensiktsmessig?	

[Tilbake til kap. 4](#)

Vedlegg 9 – Engasjementsbrev

I revisjonsoppdrag er revisor pålagt å inngå engasjementsbrev med klienten, det vil si med kommunen. (ref. internasjonal standard for revisjon, ISA 210). I tabellen under (se spesielt pkt. 10) framgår hvilke elementer en slik engasjementsbrev skal inneholde.

For kontrollutvalget er det lite å hente ved å ta utgangspunkt i engasjementsbrevet som grunnlag for å gjennomføre et påse-ansvar. Som bestiller (kunde) kan kontrollutvalget imidlertid ha forventninger og krav til revisor. Slike forventninger og krav bør tas inn i en årlig oppdragsavtale. Oppdragsavtale evt. kontrakt, går foran engasjementsbrev.

Hovedhensikten med engasjementsbrevet er orientering fra revisor om ledelsens ansvar for avleggelsen av årsregnskapet samt orientere om målet med revisjonen og dens begrensninger. Revisor skal stile engasjementsbrevet til den som i organisasjonen er ansvarlig for overordnet styring og kontroll. NKRF anbefaler at revisor sender engasjementsbrev til kontrollutvalget med kopi til rådmann.

ISA 210 Inngåelse av avtale om vilkårene for revisjonsoppdrag (utdrag)

1.

Denne internasjonale revisjonsstandard (ISA-en) omhandler revisors oppgaver med og plikter til å avtale vilkårene for revisjonsoppdraget med ledelsen og, der det er relevant, dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll. Dette innebærer å fastsette at visse forhåndsbedingungen for revisjonen, hvis ansvar ligger hos ledelsen og, der det er relevant, dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, er til stede.

9.

Revisor skal bli enig om vilkårene for revisjonsoppdraget med ledelsen eller dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll, der det er relevant. (Jf. punkt A22)

10.

Under hensyn til punkt 11 skal de avtalte vilkårene for revisjonsoppdraget nedfelles i et engasjements-brev eller annen egnet form for skriftlig avtale, og skal omfatte: (Jf. punkt A22–A26)

(a) Målet med og omfanget av revisjonen av regnskapet;

(b) Revisors oppgaver og plikter;

(c) Ledelsens ansvar;

(d) Identifisering av det gjeldende rammeverket for finansiell rapportering for utarbeidelsen av regnskapet;

(e) Henvisning til den forventede formen på og innholdet i eventuelle uttalelser som skal avgis av revisor, og (Jf. punkt A23a)

(f) en erklæring om at det kan foreligge omstendigheter hvor en uttalelse kan avvike fra forventet form og innhold.

11.

Dersom lov eller forskrift inneholder tilstrekkelig detaljerte krav til vilkårene for revisjonsoppdraget som det henvises til i punkt 10, er det ikke nødvendig at revisor nedfeller dem i en skriftlig avtale, med unntak av det faktum at slik lov eller forskrift finner anvendelse og at ledelsen erkjenner og forstår sitt ansvar som angitt i punkt 6(b). (Jf. punkt A23, A27–A28)

Vedlegg 10- Arbeidsgruppens sammensetting

Styremedlem Einar Ulla (leder)

Styremedlem Dag Robertsen

Kontrollsjef Tor Harald Hustad, Møre og Romsdal fylkeskommune

Daglig leder Torbjørn Berglann, Konsek Trøndelag IKS

Kontrollutvalgsmedlem Bente Tangen, Porsgrunn kommune – fratrådte våren 2018

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen tiltrådte arbeidsgruppen våren 2018

HØRINGSUTKAST

Fra: Forum for Kontroll og Tilsyn (fkt@fkt.no)

Sendt: 09.02.2019 15:49:22

Til: Forum for Kontroll og Tilsyn

Kopi:

Emne: Forum for kontroll og tilsyn - Medlemsinformasjon februar 2019

Vedlegg: FKT_prot_190129.pdf

Kjære medlemmer,

2019 er godt i gang, og fleste av dere har hatt møter allerede. Her kommer en oppsummering av hva som opptar FKT denne vinteren:

Høringer

Vi minner om pågående høringer som er sendt ut denne uken:

- **Veileder – kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor**, [les mer på medlemssiden](#)
- **Forslag til ny forskrift for kontrollutvalg og revisjon** [Du kan lese mer om høringsprosessen her](#)

Disse er sendt til KU-ledere og sekretariatsledere som videresender til alle. Vi håper på god respons fra dere. Høringsfristen er 15. mars. Innspillene blir behandlet i styremøte 25. mars.

FKT har også fått invitasjon til å komme med høringsinnspill til **ny budsjett og regnskapsforskrift**. [Se kort omtale her](#)

Styret

Styret har hatt sitt første møte i år. Protokollen er lagt ut på [medlemssiden](#), se også vedlagt.

Arbeidsgrupper

Blant sakene på styremøtet var statusrapporteringer fra arbeidsgrupper som jobber med veiledere og annet:

- **Internt kvalitetssystem i sekretariatene:** Gruppen består av: Benedikte Muruvik Vonen, styreleder FKT, Anne-Karin Femanger Pettersen, generalsekretær FKT, Wenche Sissel Olsen, daglig leder Rogaland kontrollutvalgssekretariat og Sveinung Talberg, rådgiver Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal.
- **Opplæring av nye kontrollutvalg:** Gruppens medlemmer er: Marit Gilleberg, kontrollutvalgsleder i Tolga kommune, Roald Breistein, seniorrådgiver Hordaland f.km sekretariat for kontrollutvalget, Arnar Helgheim, Sekom sekretariat og Eva Bekkavik, Konsek Trøndelag
- **Samordning av kommunal egenkontroll og statlig tilsyn:** FKT skal, på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, lede arbeidet med å utvikle en helt ny veileder for samordning av kommunal egenkontroll og statlig tilsyn. FKTs styreleder, Benedikte Muruvik Vonen vil lede styringsgruppen og generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen vil lede arbeidsgruppen. Disse gruppene vil bestå av personer fra departementet, KS, fylkesmannsembeter, NKRF, kommuner, kontrollutvalg og sekretariat. Prosjektplanen blir presentert på sekretariatskonferansen 26.-27 mars.

Konferanser

- **Sekretariatskonferansen 2019 i Lillestrøm 26. -27. mars**, det er fortsatt plasser igjen. Påmeldingsfristen er 15. februar [Invitasjon](#)
- **Fagkonferanse og årsmøte 2019 i Kristiansand 4.-5. juni**. I forrige medlemsinfo fikk dere noen smakebiter på hva dere kan vente dere i Kristiansand. Vi åpner for påmelding i slutten av februar. Invitasjon kommer på mail, men [Følg med her](#)

Bruk hjemmesiden vår!!! www.fkt.no og følg oss på gjerne [twitter](#) og [facebook](#) - her deler vi nyheter fortløpende.

Fortsatt god helg!

Vh Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Postboks 41 Sentrum, 0101 Oslo | E-post:fkt@fkt.no | Tlf.:41471166

www.fkt.no | www.twitter.com/@FKT_no www.facebook.com/FKT.no/

FKT - En møteplass for kommunale og fylkeskommunale kontrollutvalg og deres sekretariat

MØTEPROTOKOLL

Møte:	Styremøte
Tid:	29. januar 2019 kl. 11.00 - 17.00
Sted:	Clarion Hotell, Gardermoen
Deltakere fra styret:	Benedikte Muruvik Vonen, Dag Robertsen, Einar Ulla, Ivar Mork, Roald Breistein og Marit Gilleberg
Andre som møtte:	Anne-Karin Femanger Pettersen
Forfall:	ingen
Møteleder:	Benedikte Muruvik Vonen

Saksliste:

Saknr.	Saker:
SS 1/19	Godkjenning av innkalling og saksliste
SS 2/19	Godkjenning av protokoll fra styremøtet 14. desember 2018
SS 3/19	Årsregnskapet 2018
SS 4/19	Høring – forskrift om kontrollutvalg og revisjon
SS 5/19	Høringsutkast - Veileder kontrollutvalgets påse-ansvar
SS 6/19	Status arbeidsgruppe - Internt kvalitetssystem i sekretariatene
SS 7/19	Status arbeidsgruppe – Opplæring av nye kontrollutvalg
SS 8/19	Status søknad – Veileder for samordning av egenkontroll og tilsyn
SS 9/19	Status medlemsverving
SS 10/19	Handlingsplanen 2019 –2020
SS 11/19	Status sekretariatskonferansen på Lillestrøm - påmeldinger
SS 12/19	Status planlegging - Fagkonferansen i Kristiansand
SS 13/19	Status planlegging - Arendalsuka
SS 14/19	Status planlegging - Fagkonferansen 2020, tid og sted/hotell
SS 15/19	Høring - budsjett - og regnskapsforskriften
SS 16/19	Oppdatering av veileder «sekretariat for kontrollutvalg»
SS 17/19	Evalueringsrapport av styrets arbeid
SS 18/19	Referatsaker:
RS 1/19	<i>Høstsamling for kontrollutvalg - Temark</i>
RS 2/19	<i>Sekretariatssamling i Larvik «Oslofjordsamarbeidet»</i>
RS 3/19	<i>KOFA-konferansen 2019</i>
RS 4/19	<i>NKRFs svar til FKT ang. godkjenning av kurs</i>
RS 5/19	<i>Kontrakt - kontorleie</i>
RS 6/19	<i>Medarbeidersamtale – styreleder/generalsekretær</i>
SS 19/18	Forberedelser til møte med styret i NKRF
SS 20/19	Eventuelt

SS 1/19 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Behandling i møte:

Det var ikke merknader til saklisten

Vedtak:

Innkalling og sakliste ble godkjent.

SS 2/19 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA STYREMØTET 14. DESEMBER 2018

Behandling i møte:

Ingen merknader til protokollen fra styremøtet 14. desember 2018

Vedtak:

Protokollen fra styremøtet 14. desember 2018 ble godkjent.

SS 3/19 ÅRSREGNSKAPET 2018

Behandling i møte:

Styret diskuterte hvordan bruken av handlingsplanmidlene på kr. 100.000, kan synliggjøres når saken legges fram for årsmøtet.

Vedtak:

Regnskapet for 2018 oversendes revisor til behandling

SS 4/19 HØRING – FORSKRIFT OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON

Behandling i møte:

Under forutsetning av at KMD sender forskriften til høring i nærmeste tid, vedtok styret en plan for FKTs interne høringsprosess

Vedtak:

- Høringsutkastet til den nye forskriften sendes ut til medlemmene. Det settes en frist til 15. mars med tilbakemelding til sekretariatet.
- Styret behandler et utkast til hørings svar og innspillene i møte 25. mars.

- Styreleder og generalsekretær gis fullmakt til å drøfte med NKRF evt. formuleringer i høringsvarene som vi kan være enige om
- Hvis høringsfristen blir satt til 15 april (før påske), avholder styret et telefonmøte i uke 15.
- Hvis høringsfristen blir satt til 30. april eller senere, behandles et endelig hørings svar i styremøtet 29. april.

SS 5 /19 HØRINGSUTKAST – VEILEDER KONTROLLUTVALGETS PÅSE-ANSVAR OVERFOR REVISOR

Behandling i møte:

Einar gjennomgikk utkastet. Høringsfristen settes til 15. mars. Styret behandler høringsinnspillene i styremøtet 25. mars. Når veilederen presenteres på sekretariatskonferansen 26.mars, kan vi orientere om innspill i høringsrunden. Ferdig veileder publiseres til fagkonferansen i juni.

Vedtak:

Styret godkjenner høringsutkastet med redaksjonelle endringer framsatt i møtet og sender veilederen ut på høring. Arbeidsgruppen gir sin endelige innstilling til styremøtet 25. mars.

SS 6/19 STATUS ARBEIDSGRUPPE – INTERNT KVALITETSSYSTEM SEKRETARIATENE

Behandling i møte:

Styret ble informert om at arbeidsgruppen har sitt første møte i Oslo 5. februar og at arbeidsgruppen består av:

- Styreleder Benedikte Muruvik Vonen
- Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen
- Daglig leder Rogaland kontrollutvalgssekretariat Wenche Sissel Olsen
- Rådgiver Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal Sveinung Talberg

Vedtak:

Styret tar informasjon om status til orientering

SS 7/19 STATUS ARBEIDSGRUPPE – OPPLÆRING AV NYE KONTROLLUTVALG

Behandling i møte:

Marit orienterte om status. Styret ga nyttige innspill

Vedtak:

Styret tar informasjon om status til orientering

SS 8/19 STATUS SØKNAD – VEILEDER FOR SAMORDNING AV EGENKONTROLL OG TILSYN

Behandling i møte:

Anne-Karin orienterte om samtale med Ragnhild Spigseth i KMD som kunne bekrefte at FKT får godkjent prosjektsøknaden.

Styret kom med innspill på medlemmer til styringsgruppe og arbeidsgruppe.

Vedtak:

Styret tar informasjon til orientering og overlater prosjektet til styringsgruppen og prosjektleder når prosjektet er bekreftet godkjent.

SS 9/19 STATUS MEDLEMSVERVING

Behandling i møte:

Anne-Karin gjennomgikk status og styret kom med innspill.

Vedtak:

Styret tar informasjon om status for medlemsverving til orientering, og ber generalsekretæren jobbe videre med innspill som framsatt i møtet.

SS 10/19 HANDLINGSPLANEN 2019-2020

Behandling i møte:

Anne-Karin gjennomgikk noen endringsforslag og styret kom med innspill

Vedtak:

Styret tar informasjonen om arbeidet med handlingsplanen 2019-2020 til orientering og ber sekretariatet om å jobbe videre med innspillene fra styret.

Styret behandler handlingsplanen for 2019-2020 i styremøtet 25. mars.

SS 11/19 STATUS – SEKRETARIATSKONFERANSEN I LILLESTRØM - PÅMELDINGER

Behandling i møte:

Anne-Karin orienterte om status

Vedtak:

Styret tar informasjon om påmeldingsstatus til orientering.

SS 12/19 STATUS PLANLEGGING - AV FAGKONFERANSEN 2019 I KRISTIANSAND

Behandling i møte:

Styret diskuterte saken og kom med innspill

Vedtak:

Styret tar status for planlegging av fagkonferansen 2019 til orientering.

SS 13/19 STATUS PLANLEGGING - ARENDA SUKA

Behandling i møte:

Anne-Karin orienterte om dialogen med KS om evt. samarbeid.

Vedtak:

Styret tar saken til orientering.

SS 14/19 HOTELLTILBUD FAGKONFERANSEN 2020

Behandling i møte:

Styret vurderte innkomne tilbud og var enige om å legge fagkonferansen 2020 til Gardermoen; Quality Airport Hotel, 3.-4. juni

Vedtak:

Fagkonferansen 2020 legges til Gardermoen; Quality Airport Hotel, 3.-4. juni.

SS 15/19 HØRING – BUDSJETT OG REGNSKAPSFORSKRIFTEN

Behandling i møte:

Anne-Karin orienterte om hovedforslagene i høringsnotatet. Styret ble enige om plan for høringsprosessen internt i FKT.

Vedtak:

Høringsnotatet sendes ut til medlemmene som får frist til 1. mars med å komme med innspill til FKT. Styret behandler innspillene i møte 25. mars og vedtar et samlet hørings svar fra FKT

SS 16/19 OPPDATERING AV VEILEDER SEKRETARIAT FOR KONTROLLUTVALG

Behandling i møte:

Styret var enige om at veilederen skal oppdateres i tråd med endringer i ny kommunelov og tilhørende forskrifter. Mulighetene for å få til en digitalisert versjon bør utredes nærmere. Dette er også aktuelt for alle FKTs veiledere.

Vedtak:

Veileder «Sekretariat for kontrollutvalg» oppdateres i tråd med endringer i ny kommunelov og tilhørende forskrifter.

Generalsekretæren utreder nærmere felles lay-out og digitalisering av FKTs veiledere.

SS 17/19 EVALUERING AV STYRETS ARBEID

Behandling i møte:

Saken ble utsatt til neste møte

SS 18/19 REFERATSAKER

Behandling i møte:

Følgende referatsaker ble tatt til orientering

- RS 1/19 Høstsamling for kontrollutvalg - Temark*
- RS 2/19 Sekretariatssamling i Larvik «Oslofjordsamarbeidet»*
- RS 3/19 KOFA-konferansen 2019*
- RS 4/19 NKRFs svar til FKT ang. godkjenning av kurs*
- RS 5/19 Kontrakt - kontorleie*
- RS 6/19 Medarbeidersamtale – styreleder/generalsekretær*

SS 19/19 FORBEREDELSE TIL MØTET MED NKRF

Behandling i møte:

Styret diskuterte møteagendaen

Vedtak:

Det ble ikke fattet vedtak i saken

SS 20/19 EVENTUELT

Ingen saker

29. januar 2019

Benedikte Muruvik Vonen
styreleder

Anne-Karin Femanger Pettersen
generalsekretær

NKRFS

Kontrollutvalgskonferanse

30-31 januar 2019

The Qube – Clarion Hotel & Congress Oslo Airport

Hovedtemaer:

Tolga-saken ⋮

Ny kommunelov ⋮

Bruk av offentlige midler ⋮

Boligbygg-saken ⋮

Personvern ⋮

Målgruppe

Ledere/medlemmer av kontrollutvalg, kontrollutvalgssekretærer, revisorer, ordførere, rådmenn og andre som er interessert i tilsyn og kontroll i kommunesektoren

#ku19nkrf

09.00	Registrering og kaffe + noe å bite i
10.00	Velkommen ▶ Daglig leder Rune Tokle, NKRF og møteleder Anne Grosvold
10.10	Åpning ▶ Kommunal- og moderniseringsminister Monica Mæland (H)
10.40	Slik jobbet VG med Tolgasaken ▶ Mona Grevi Norman, Maria Mikkelsen og Frank Haugsbø, VG
11.30	Pause / utstilling
11.50	“Tolga med TÆL – rydder med TRÆL” Arbeid med internkontroll ▶ Marit Gilleberg (A), leder av kontrollutvalget i Tolga kommune
12.30	Lunsj
13.30	Kommunal egenkontroll i samspill med statlige tilsyn ▶ Rune Fjeld, assisterende fylkesmann i Hordaland
14.15	Pause / utstilling
14.35	Den nye kommuneloven og forskriftene – konsekvenser for kontrollutvalgene ▶ Erland Aamodt, utredningsleder i Kommunal- og moderniseringsdepartementet
15.30	Pause / utstilling
15.50 17.00	Samtale om bruk av offentlige midler ▶ Anne Grosvold ▶ Henning Carr Ekroll, forfatter av boka «Skattepengene som forsvant» og nyhetssjef i Aftenposten ▶ Vegard Venli, journalist i NRK ▶ Anne Mette Øvrurn (H), leder av kontrollutvalget i Sør-Odal kommune
19.30	Middag

RUNE TOKLE

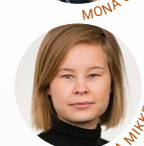
ANNE GROSVOLD

MONICA MÆLAND

MONA GRIVI NORMAN

MARIA MIKKELSEN

FRANK HAUGSBØ

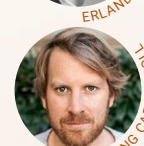
MARIT GILLEBERG

RUNE FJELD

ERLAND AAMODT

HENNING CARR EKROLL

VEGARD VENLI

ANNE METTE ØVRURN

— på vakt for fellesskapets verdier

09.00

Slik avdekket Dagens Næringsliv Boligbygg-skandalen

▶ Kjetil Sæter og Knut Gjernes, Dagens Næringsliv

KJETIL SÆTER

10.00

Pause / utstilling

KNUT GJERNES

10.20

Boligbygg-saken – kontrollutvalgets rolle

▶ Ola Kvisgaard (H), leder av kontrollutvalget i Oslo kommune

OLA KVISGAARD

11.20

Pause / utstilling

11.40

Personvern i kommune-Norge

▶ Camilla Nervik, fagdirektør i Datatilsynet

CAMILLA NERVIK

12.20

Medias rolle i den kommunale egenkontrollen – medspillere eller motspillere?

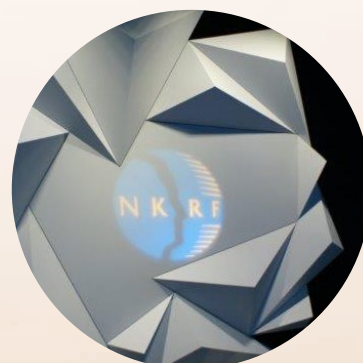
▶ Tone Sofie Aglen, politisk redaktør i Adresseavisen

TONE SOFIE AGLÉN

13.00

Lunsj

– på vakt for fellesskapets verdier

NKRFs

Kontrollutvalgskonferanse

30-31 januar 2019

Påmelding

- Påmeldingsfrist: 18. desember 2018.
- Bindende påmelding skal skje via [NKRFs nettsider](#).
- Faktura vil bli tilsendt etter påmeldingsfristens utløp.
- Det tas forbehold om endringer i programmet.

Konferansepriser*

- Kr 6 700 eks. mva. med overnatting (ikke-medlemmer: Kr 7 100)
- Kr 5 040 eks. mva. uten overnatting (ikke-medlemmer: Kr 5 440)
- Kr 1 062 eks. mva. for overnatting m/frokost fra 29. til 30. januar 2019

*) Deltakere fra kontrollutvalg i kommuner/fylkeskommuner hvor sekretærtjenesten ivaretas av virksomheter som er bedriftsmedlem i NKRF, oppnår medlemspris.

Avbestillingsbetingelser

- Avbestilling må skje skriftlig.
- Det vil ved avbestillinger etter påmeldingsfristens utløp kreves et gebyr på kr 500 til dekning av administrasjonsutgifter. Ved avbestilling senere enn en uke før konferansestart belastes 50 % av konferanseavgiften.
- Avbestilling ved legitimert sykdom behandles særskilt.
- Avmelding på konferansedagen, eller ev. uteblivelse, medfører full konferanseavgift.
- Ved hotellreservasjon kommer i tillegg ev. ansvaret overfor hotellet.
- Deltakelse kan ved behov overføres til en annen kollega.

Konferansested

[The Qube - Clarion Hotel & Congress Oslo Airport, Gardermoen](#)

Forhåndsgodkjenning

11 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Norges Kommunerevisorforbund
 Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo
 Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no, www.nkrf.no
www.facebook.com/nkrf.no
www.twitter.com/nkrf

Velkommen på konferanse!

Tysnes kommune

Sekretariat for kontrollutvalet

Arkivsak: 033
Arkivnr: 2015/200-16
Sakshandsamar: Kari Marie Nygard

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet i Tysnes kommune	10/19	05.03.2019

Gjennomgang av møteprotokollar

Bakgrunn

Gjennomgang av møteprotokollar og vedtak i saker frå politiske organ vert sett på saklista til kontrollutvalet til kvart møte. Protokollane gjev primært informasjon om dei sakene som har vore til politisk handsaming. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særleg interesse.

Kontrollutvalet har gjort vedtak om at ansvar for gjennomgang av møteprotokollar skal fordelast slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Kommunestyret	Patrick Russel Madsen
Formannskapet	Britt Sørensen Dalsgård
Tenesteutvalet	Lorentz Lunde
Utval for landbruk og teknisk	Magne Fauskanger

I tråd med fordelinga ber ein om at utvalsmedlemane ser gjennom innkallingar og møteprotokollar som det er aktuelt å referere saker frå.

Til dette møtet vil det vera aktuelt med gjennomgang av desse møteinnkallingane / protokollane:

- Kommunestyret 12.12.18 og 10.02.19
- Formannskapet 12.12.18 og 30.01.19
- Tenesteutvalet 29.01.19
- Utval for landbruk og teknisk 04.12.18 og 29.01.19

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tek møteprotokollane til orientering.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Mobil 91664183 - E-postadresse: kari.nygard@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankgironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Kari Marie Nygard
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

PS 11/19 Eventuelt